Агуулга

Монгол улсын нийгэм, эдийн засгийн байдал 3

I. Нийгмийн үзүүлэлт 6

1. Хүн амын эдийн засгийн идэвх 6
2. Өрхийн орлого,зарлага 9
3. Нийгмийн даатгал, халамж 12
4. Эрүүл мэнд 13
5. Гэмт хэрэг 15

II. Макро эдийн засгийн үзүүлэлт...17

1. Үнэ 17
2. Мөнгө, зээл, үнэт цаас 21
3. Улсын нэгдсэн төсөв 25
4. Төлбөрийн тэнцэл 26
5. Гадаад худалдаа 27

III. Үйлдвэрлэл, үйлчилгээ 29

1. Мал аж ахуй 29
2. Аж үйлдвэр 31
3. Тээвэр 32

IV. Бусад 34

1. Цаг уур, агаарын бохирдолт 34

V. Хавсралт хүснэгтүүд 36

VII. Дэлхийн эдийн засаг, гадаад зах зээлийн тойм 51

Ерөнхий тэмдэглэл

I.Үгийн товчлол:

I.1 Аймаг, нийслэл

АР	Архангай
БӨ	Баян-Өлгий
БХ	Баянхонгор
БУ	Булган
ГО	Говь-Алтай
ДО	Дорноговь
ДД	Дорнод
ДУ	Дундговь
ЗА	Завхан
ӨВ	Өвөрхангай
ӨМ	Өмнөговь
СҮ	Сүхбаатар
СЭ	Сэлэнгэ
ТӨ	Төв
УВ	Увс
ХО	Ховд
ХӨ	Хөвсгөл
ХЭ	Хэнтий
ДА	Дархан-Уул
УБ	Улаанбаатар
ОР	Орхон
ГС	Говьсүмбэр

I.2 Бусад

ДНБ	Дотоодын нийт бүтээгдэхүүн
ААНБ	Аж ахуйн нэгж, байгууллага

II. Дараах тэмдэглэлийг ашиглав:

... **мэдээлэл байхгүй**
0.0 **маш бага тоо**
\- **гүйцэтгэл байхгүй.**

Монгол Улсын нийгэм, эдийн засгийн байдал

(2013 оны эхний 5 сарын байдлаар)

I. Нийгмийн үзүүлэлт

Улсын хэмжээнд 2013 оны эхний 5 сард 32208 эх амаржиж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 2297 эх буюу 7.7 хувь, амьд төрсөн хүүхдийн тоо 32365 болж, 2301 хүүхэд буюу 7.7 хувиар өслөө.

Улсын хэмжээнд 2013 оны эхний 5 сард нялхсын эндэгдэл 492 болж, өмнөх оны мөн үеийнхтэй ижил түвшинд, 1-5 хүртэлх насандаа 113 хүүхэд эндэж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 14 хүүхэд буюу 14.1 хувиар өсчээ.

Бүртгэлтэй ажилгүй иргэдийн тоо 2013 оны 5 дугаар сарын эцэст 40.5 мянга болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 17.6 мян.хүн буюу 30.3 хувиар буурчээ.

Нийгмийн даатгалд 2013 оны эхний 5 сард 605.4 мян.хүн шимтгэл төлөгч, даатгуулагчаар бүртгэгдсэний 394.6 мянга буюу 65.2 хувь нь аж ахуйн нэгж, байгууллагынх, 210.8 мянга буюу 34.8 хувь нь төсөвт байгууллагынх байгаа бөгөөд өмнөх оны мөн үеийнхээс нийт шимтгэл төлөгч, даатгуулагчдын тоо 50.4 мянга буюу 9.1 хувь, үүнээс аж ахуйн нэгж, байгууллагынх 36.7 мянга буюу 10.2 хувь, төсөвт байгууллагынх 13.7 мянга буюу 7.0 хувиар нэмэгджээ.

Нийгмийн халамжийн тэтгэвэрт 2013 оны эхний 5 сард 64.2 мян.хүн хамрагдсан нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 10.4 мян.хүн буюу 19.2 хувиар, олгосон тэтгэврийн хэмжээ 14.0 тэрбум төг буюу 73.4 хувиар нэмэгджээ.

“Хүний хөгжил” сангаас 2013 оны эхний 5 сард 18 хүртэлх насны 908.4 мянган хүүхдэд 91.7 тэрбум төгрөгийг хүүхдийн мөнгөнд, 4.6 мянган ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд 4.2 тэрбум төгрөгийг 1.0 сая төгрөгийн хишиг хувьд зориулан олгожээ.

Халдварт өвчнөөр 2013 оны эхний 5 сард 18547 хүн өвчилж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1518 хүн буюу 7.6 хувиар буурлаа.

Улсын хэмжээнд 2013 оны эхний 5 сарын байдлаар 10803 гэмт хэрэг бүртгэгдсэн нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 1190 хэргээр буюу 12.4 хувиар өсчээ. Өмнөх оны мөн үеийнхээс нийт гэмт хэргийн тоо нэмэгдэхэд өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг (781), хүний амь бие, эрүүл мэндийн эсрэг (410) зэрэг гэмт хэрэг өссөн нь голлон нөлөөлөв.

Гэмт хэргийн улмаас 2013 оны эхний 5 сард 3687 хүн гэмтэж, 481 хүн нас барсан нь өмнөх оны мөн үеийнхээс гэмтсэн хүний тоо 148 буюу 4.2 хувиар өсч, нас барсан хүний тоо 25 буюу 5.5 хувиар нэмэгдсэн байна.

II.Макро эдийн засгийн үзүүлэлт

Хэрэглээний үнийн улсын индекс (ХҮУИ) 2013 оны 5 дугаар сард өмнөх сарынхаас 0.3 хувь, оны эхнээс 5.1 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 9.7 хувиар өслөө. Ерөнхий индекс өмнөх сарынхаас өсөхөд хүнс, ундаа, усны бүлгийн барааны үнэ дүнгээрээ 1.1 хувь, орон сууц, ус, цахилгаан, түлшнийх 2.4 хувь, хувцас, бөс бараа, гутлынх 0.8 хувиар өссөн нь голлон нөлөөлжээ.

Мөнгөний нийлүүлэлт (М2) 2013 оны 5 дугаар сарын эцэст 7908.9 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 711.4 тэрбум төг буюу 9.9 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1179.3 тэрбум төг буюу 17.5 хувиар өсчээ.

Гүйлгээнд байгаа бэлэн мөнгө 2013 оны 5 дугаар сарын эцэст 831.0 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 71.2 тэрбум төг буюу 9.4 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 48.1 тэрбум төг буюу 6.1 хувиар өсчээ.

Аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэдэд олгосон нийт зээлийн өрийн үлдэгдэл 2013 оны 5 дугаар сарын эцэст 8226.4 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 462.4 тэрбум төг буюу 6.0 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 2105.2 тэрбум төг буюу 34.4 хувиар өсчээ.

Хугацаа хэтэрсэн зээлийн өрийн үлдэгдэл 2013 оны 5 дугаар сарын эцэст 146.4 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 35.5 тэрбум төг буюу 32.0 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 86.3 тэрбум төг буюу 2.4 дахин өсчээ.

Банкны системийн хэмжээгээр чанаргүй зээл 2013 оны 5 дугаар сарын эцэст 318.0 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 7.5 тэрбум төг буюу 2.4 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс

2.3 тэрбум төг буюу 0.7 хувиар өссөн байна.

Үнэт цаасны арилжаагаар 2013 оны эхний 5 сард 11.4 тэрбум төгрөгийн гүйлгээ хийгдэж, 20.2 сая ш үнэт цаас арилжигдсан байна. Өмнөх оны мөн үеийнхээс үнэт цаасны гүйлгээ 7,4 тэрбум төг буюу 39,4 хувь, арилжагдсан үнэт цаасны тоо 22,0 сая ш буюу 52,1 хувиар буурчээ.

Улсын нэгдсэн төсвийн тэнцвэржүүлсэн орлого, тусламжийн нийт хэмжээ 2013 оны эхний 5 сард 2011.4 тэрбум төг, зарлага, эргэж төлөгдөх цэвэр зээлийн нийт хэмжээ 1872.1 тэрбум төг болж, улсын нэгдсэн төсвийн тэнцвэржүүлсэн тэнцэл 139.3 тэрбум төгрөгийн ашигтай гарлаа.

Нэгдсэн төсвийн урсгал орлого 2011.2 тэрбум төг, урсгал зардал 1695.3 тэрбум төг болж, тэнцвэржүүлсэн урсгал тэнцэл 315.9 тэрбум төгрөгийн ашигтай гарлаа.

Татварын нийт орлого өмнөх оны мөн үеийнхээс 164.6 тэрбум төг буюу 10.1 хувиар нэмэгдэхэд бусад татварын орлого 66.9 тэрбум төг буюу 22.7 хувь, гадаад худалдааны татварын орлого 6.4 тэрбум төг буюу 4.9 хувиар буурсан хэдий ч дотоодын бараа, үйлчилгээний татварын орлого 87.6 тэрбум төг буюу 14.5 хувь, орлогын албан татварын орлого 82.6 тэрбум төг буюу 24.0 хувь, нийгмийн даатгалын шимтгэлийн орлого 62.5 тэрбум төг буюу 25.4 хувь өссөн нь голлон нөлөөлжээ.

Татварын бус орлого өмнөх оны мөн үеийнхээс 32.4 тэрбум төг 17.5 хувиар өсөхөд хувьцааны ногдол ашгийн орлого 14.0 тэрбум төг буюу 78.6 хувь, бусад нэр заагдаагүй орлого 5.6 тэрбум төг буюу 22.7 хувиар буурсан хэдий ч газрын тосны орлого 30.3 тэрбум төг буюу 2.3 дахин, төсөвт газрын өөрийн орлого 12.5 тэрбум төг буюу 15.4 хувь, хүү, торгуулийн орлого 7.1 тэрбум төг буюу 36.3 хувиар өссөн нь голлон нөлөөлжээ.

Улсын нэгдсэн төсвийн зарлага, эргэж төлөгдөх цэвэр зээлийн нийт хэмжээ 2013 оны эхний 5 сард 1872.1 тэрбум төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 352.4 тэрбум төг буюу 15.8 хувиар буурахад бараа, үйлчилгээний зардал 148.9 тэрбум төг буюу 20.5 хувь, зээлийн үйлчилгээний төлбөрийн зардал 7.7 тэрбум төг буюу 20.8 хувиар өссөн хэдий ч татаас ба шилжүүлгийн зардал 243.5 тэрбум төг буюу 23.9 хувь, хөрөнгийн зардал 230.1 тэрбум төг буюу 57.0 хувь, эргэж төлөгдөх цэвэр зээл 35.3 тэрбум төг буюу 91.8 хувиар буурсан нь нөлөөлжээ.

Монгол Улс 2013 оны эхний 5 сард дэлхийн 115 оронтой худалдаа хийж, гадаад худалдааны нийт бараа эргэлт 4111.3 сая ам.долл, үүнээс экспорт 1643.3 сая ам.долл, импорт 2468.1 сая ам.долларт хүрчээ.

Гадаад худалдааны тэнцэл 2013 оны эхний 5 сард 824.7 сая ам.долларын алдагдалтай гарч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 124.3 сая ам.долл буюу 13.1 хувиар буурчээ.

Нийт бараа эргэлтийн хэмжээ өмнөх оны мөн үеийнхээс 235.7 сая ам.долл буюу 5.4 хувь, үүний дотор импортын хэмжээ 180.0 сая ам.долл буюу 6.8 хувь, экспортын хэмжээ 55.7 сая ам.долл буюу 3.3 хувиар буурчээ.

Экспортын 97.4 хувийг эрдэс бүтээгдэхүүн, үнэт ба хагас үнэт чулуу, үнэт металл, гоёлын зүйлс, зоос, түүхий болон боловсруулсан арьс, шир, ангийн үс, тэдгээрээр хийсэн эдлэл, нэхмэл бүтээгдэхүүн, авто ба агаарын тээврийн хэрэгсэл, тэдгээрийн эд анги эзэлж байна.

III.Эдийн засгийн салбарын үзүүлэлт

Том малын зүй бус хорогдол 2013 оны эхний 5 сард улсын хэмжээнд 454.8 мян. толгойд хүрч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 216.4 мян.толгой буюу 90.8 хувиар өссөн байна. Том малын зүй бус хорогдлыг малын төрлөөр авч үзвэл адуу 22.2 мянга, үхэр 49.4 мянга, тэмээ 0.6 мянга, хонь 180.8 мянга, ямаа 201.8 мянга байна.

Улсын хэмжээнд 2013 оны 6 дугаар сарын 1-ний байдлаар 331.5 мян.га талбайд тариалалт хийснээс үр тариа 276.2 мян.га-д, төмс 11.2 мян.га-д, хүнсний ногоо 4.9 мян.га-д, тэжээлийн ургамал 5.3 мян.га-д, техникийн ургамал 33.8 мян.га-д тариалсан байна.

Аж үйлдвэрийн салбарын бүтээгдэхүүний нийт үйлдвэрлэл 2005 оны зэрэгцүүлэх үнээр 2013 оны эхний 5 сард 872.0 тэрбум төг болж,

өмнөх оны мөн үеийнхээс 16.4 тэрбум төг буюу 1.9 хувиар өслөө. Энэхүү өсөлтөд уул уурхай, олборлох аж үйлдвэрийн салбарын алт, газрын тос зэрэг гол нэр төрлийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл 26.2 хувиас 2.0 дахин, боловсруулах аж үйлдвэрийн салбарын ган төмөр хийц, шингэн сүү, талх, жүүс, металл цувимал, амтат ус, ундаа, хиаман төрлийн бүтээгдэхүүн, нарийн боов, самнасан ноолуур, вакум цонх хаалга, хэвлэмэл хуванцар карт зэрэг нэр төрлийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл 1.4 хувиас 6.5 дахин нэмэгдсэн нь голлон нөлөөлжээ.

Төмөр замын тээврээр 2013 оны эхний 5 сард 8213.7 мян.т ачаа тээж, давхардсан тоогоор 1534.6 мян.зорчигч зорчсон нь өмнөх оны мөн үеийнхээс тээсэн ачаа 173.4 мян.т буюу 2.1 хувь, зорчигчдын тоо 65.2 мян. хүн буюу 4.1 хувиар буурчээ. Агаарын тээврээр 2013 оны эхний 5 сард 1494.2 т ачаа тээж, давхардсан тоогоор 274.4 мян.зорчигч зорчсон нь өмнөх оны мөн үеийнхээс тээсэн ачаа 10.5 т буюу 0.7 хувиар, зорчигчдын тоо 18.0 мян.хүн буюу 7.0 хувиар өсчээ. Тээсэн ачаа, зорчигчдын тоо өссөнөөр агаарын тээврийн салбарын орлого 2013 оны эхний 5 сард 75.6 тэрбум төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 5.8 тэрбум төг буюу 8.3 хувиар өслөө.

Ус, цаг уурын хүрээлэнгийн мэдээгээр хамгийн их хур тунадас 2013 оны 5 дугаар сард Хэнтий аймгийн Дадал суманд орж 86.7 мм-т хүрчээ. Энэ оны 5 дугаар сард Дорноговь аймгийн Сайншанд суманд хамгийн их температур 35.5 хэм, Дорнод аймгийн Баян-Уул суманд хамгийн бага температур -15.0 хэм байлаа. Салхины хурд Дорноговь аймгийн Сайншанд суманд 31 м/с хүрчээ.

Азотын давхар ислийн хоногийн дундаж агууламж 2013 оны 5 дугаар сард Улаанбаатар хотын Баруун дөрвөн замын орчимд 30 удаа, 13-р хороолол орчимд 29 удаа, 32-ын тойрог, Хархорин захын орчимд тус бүр 2 удаа, хүхэрлэг хийн хоногийн дундаж агууламж Хархорин захын орчимд 3 удаа, 32-ын тойрог орчимд 2 удаа, 13-р хороолол, Баруун дөрвөн зам, 1-р хороолол орчимд тус бүр 1 удаа, 10 микроноос бага хэмжээтэй тоосны агууламж Баруун дөрвөн замын орчимд 23 удаа, 32-ын тойрог, Хархорин захын орчимд тус бүр 22 удаа, 13-р хороолол орчимд 18 удаа, 2.5 микроноос бага хэмжээтэй тоосны агууламж 13-р хороолол орчимд 7 удаа агаарын чанарын стандарт дахь хүлцэх хэм хэмжээнээс давсан байна.

Аюулт үзэгдэл, осол 2013 оны эхний 5 сард 2238 удаа гарсны улмаас 57 хүн амь насаа алдаж, 232.1 мян.толгой мал, амьтан хорогджээ. Энэ оны эхний 5 сард объектын түймэр 1987 удаа, ой, хээрийн түймэр 114 удаа, мал, амьтны халдварт галзуу өвчин 40 удаа, 3.5-аас дээш магнитудын газар хөдлөлт 26 удаа, хүчтэй салхи шуурга 14 удаа, гол, нуурын усанд хүн унасан осол 12 удаа, химийн хорт бодисын алдагдалтай холбоотой ослын дуудлага 11 удаа, аадар бороо, үерийн аюулт үзэгдэл 9 удаа, бичил уурхайн нурангины осол 7 удаа, үхрийн хорт салст халуурал өвчин 5 удаа, тэсэрч дэлбэрэх бодисын осол, сум галт хэрэгслийн осол тус бүр 3 удаа, зуд, малын халдварт маеди весна өвчин, боом, малын гоц халдварт цэцэг өвчин, хоолны хордлого тус бүр 1 удаа бүртгэгджээ. Аюулт үзэгдэл, ослын улмаас объектын түймэрт 6.4 тэрбум төг, ой, хээрийн түймэрт 3.0 тэрбум төг, хүчтэй салхи шуурганд 542.1 сая төг, мал, амьтны халдварт галзуу өвчинд 13.5 сая төг, үхрийн хорт салт халуурал өвчин, тэсэрч дэлбэрэх бодисын ослоор тус бүр 3.2 сая төгрөгийн хохирол иргэн болон байгууллагад учирсан байна.

I. Нийгмийн үзүүлэлт

I.1 Хүн амын эдийн засгийн идэвх

Ажиллах хүчний судалгааны 2013 оны 1 дүгээр улирлын дүнгээр улсын хэмжээнд ажиллах хүч буюу 15, түүнээс дээш насны эдийн засгийн идэвхтэй хүн ам 1138.5 мянга байгаагаас 599.4 мянга буюу 52.6 хувь нь эрэгтэй, 539.1 мянга буюу 47.4 хувь нь эмэгтэйчүүд байна.

Эдийн засгийн идэвхтэй хүн амын 629.1 мянга буюу 55.3 хувь нь хот, суурин газарт, 509.4 мянга буюу 44.7 хувь нь хөдөө орон нутагт амьдарч байна.

Ажиллах хүчний оролцооны түвшин (АХОТ) 2013 оны 1 дүгээр улиралд улсын хэмжээнд 61.5 хувь, хотод 54.0 хувь, хөдөөд 74.5 хувь байна.

Өмнөх оны мөн үеийнхээс ажилгүй иргэдийн тоо 12.7 мянга буюу 10.7 хувиар буурч, эдийн засгийн идэвхгүй хүн амын тоо 78.5 мянга буюу 12.4 хувиар нэмэгдсэн байна (Хүснэгт-I.1).

15, түүнээс дээш насны нийт хүн амын 711.4 мянга буюу 38.5 хувь нь эдийн засгийн идэвхгүй хүн амын бүлэгт багтаж байгаагийн 39.3 хувийг эрэгтэйчүүд, 60.7 хувийг эмэгтэйчүүд эзэлж байна.

Эдийн засгийн идэвхгүй нийт хүн амын 219.9 мянга буюу 30.9 хувь нь суралцагчид, 156.9 мянга буюу 22.2 хувь нь тэтгэвэрт, 72.1 мянга буюу 10.1 хувь нь хүүхэд асарсан, 69.4 мянга буюу 9.8 хувь нь гэрийн ажилтай, 54.6 мянга буюу 7.7 хувь нь өндөр настан, 52.2 мянга буюу 7.3 хувь нь хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэд байна (Зураг-I.1).

Судалгааны дүнгээр 2013 оны 1 дүгээр улиралд улсын хэмжээнд ажилгүй иргэд 106.1 мянга байгаагийн 53.7 мянга буюу 50.6 хувь нь эрэгтэйчүүд, 52.4 мянга буюу 49.4 хувь нь эмэгтэйчүүд байна. Судалгааны 2013 оны 1 дүгээр улирлын дүнгээр улсын хэмжээнд ажилгүйдлийн түвшин 9.3 хувь байна (Хүснэгт-I.2).

Хүснэгт I.1

15, түүнээс дээш насны эдийн засгийн идэвхтэй хүн ам, хүйсээр, жил бүрийн эхний улирлын байдлаар (Ажиллах хүчний судалгааны дүнгээр)

Үзүүлэлт	2011 I-III	2012 I-III	2013 I-III
Эдийн засгийн идэвхтэй хүн ам, мян.хүн	1 121.9	1 152.8	1 138.5
Эрэгтэй	594.3	601.4	599.4
Эмэгтэй	527.6	551.4	539.1
Ажиллагчид	1 024.8	1 034.0	1 032.4
Ажилгүй иргэд	97.1	118.8	106.1
Ажиллах хүчний оролцооны түвшин, %			
Улсын дундаж	59.4	64.6	61.5
Эрэгтэй	65.3	69.9	68.2
Эмэгтэй	54.0	59.6	55.5
Эдийн засгийн идэвхгүй хүн ам, мян.хүн	765.6	632.9	711.4
Эрэгтэй	315.5	258.5	279.7
Эмэгтэй	450.1	374.4	431.7

Зураг I.1

15, түүнээс дээш насны эдийн засгийн идэвхгүй хүн амын бүтэц, шалтгаанаар

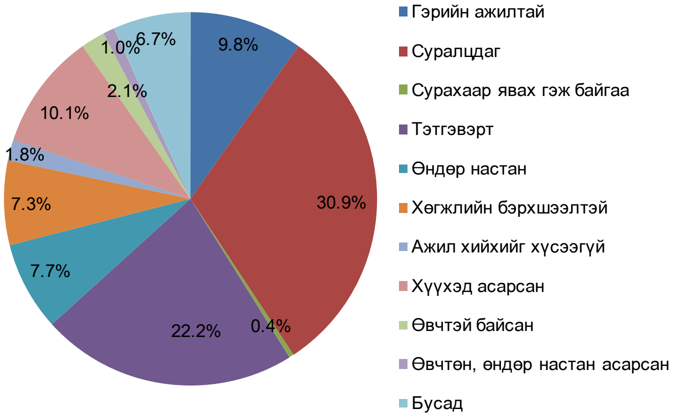

Хүснэгт I.2

15, түүнээс дээш насны хүн амын ажилгүйдэл, жил бүрийн эхний улирлын байдлаар (Ажиллах хүчний судалгааны дүнгээр)

Үзүүлэлт	2011 I-III	2012 I-III	2013 I-III
Ажилгүй иргэдийн тоо, мян.хүн	97.1	118.8	106.1
Эрэгтэй	55.4	63.6	53.7
Эмэгтэй	41.7	55.2	52.4
Ажилгүйдлийн түвшин, %			
Улсын дундаж	8.7	10.3	9.3
Эрэгтэй	9.3	10.6	9.0
Эмэгтэй	7.9	10.0	9.7
Хот	9.3	11.7	9.5
Хөдөө	7.8	8.9	9.1

Бүртгэлтэй ажилгүй иргэн

Бүртгэлтэй ажилгүй иргэдийн тоо 2013 оны 5 дугаар сарын эцэст 40.5 мянга болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 17.6 мян.хүн буюу 30.3 хувиар буурч, 2013 оны 4 дүгээр сарынхаас 2.9 мян.хүн буюу 7.6 хувиар нэмэгдсэн байна. Бүртгэлтэй ажилгүй иргэдийн 21.2 мянга буюу 52.4 хувийг эмэгтэйчүүд эзэлж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 2.7 пунктээр өсчээ. Аймаг, нийслэлийн хөдөлмөрийн хэлтэст 2013 оны эхний 5 сард ажилгүй 40.8 мян.иргэн шинээр бүртгүүлж, бүртгэлтэй байсан 18.1 мян. иргэн ажилд зуучлагдан орж, 9.5 мян.иргэн ажил идэвхтэй хайхгүй байгаа шалтгаанаар бүртгэлээс хасагджээ (Зураг I.2).

Бүртгэлтэй ажилгүй иргэдийн 0.4 хувийг магистр, доктор, 23.6 хувийг дипломын болон бакалаврын, 7.6 хувийг тус бүр тусгай мэргэжлийн дунд, техникийн болон мэргэжлийн, 42.8 хувийг бүрэн дунд, 13.3 хувийг суурь, 3.7 хувийг бага боловсролтой, 1.0 хувийг боловсролгүй иргэд эзэлж байна (Зураг I.2) Улсын хэмжээнд бүртгэлтэй ажилгүй иргэдийн 23.7 мянга буюу 58.4 хувь нь 15-34 насны залуучууд байгаа бөгөөд энэ үзүүлэлт Сүхбаатар, Ховд, Говьсүмбэр, Баян-Өлгий, Дорноговь, Сэлэнгэ, Говь-Алтай, Архангай, Дорнод, Орхон аймагт улсын дунджаас 2.0-8.6 пунктээр их байна.

Зураг I.2

Хөдөлмөрийн хэлтэст шинээр бүртгүүлсэн болон ажилд зуучлагдан орсон иргэдийн тоо, жил бүрийн эхний 5 сарын байдлаар

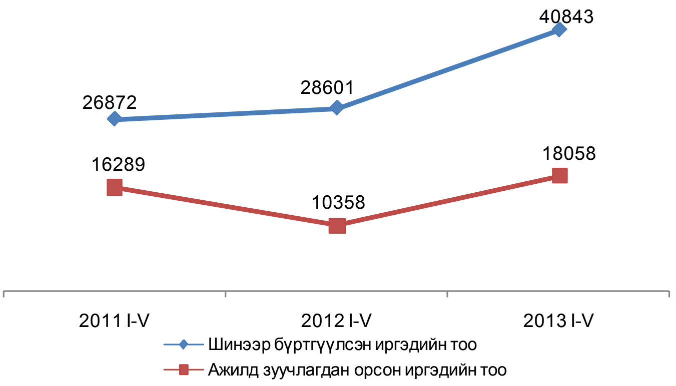

Зураг I.3

Бүртгэлтэй ажилгүй иргэд, боловсролын түвшнээр, 2013 оны 5 дугаар сарын эцэст

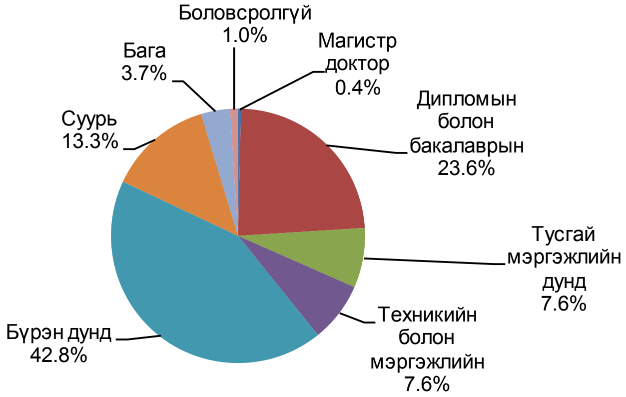

Ажлын шинэ байр

Хөдөлмөрийн яамны мэдээгээр 2013 оны эхний 5 сард 18160 хүн ажлын шинэ байранд ажилд орсны 8645 буюу 47.6 хувь нь эмэгтэйчүүд байна. Ажлын шинэ байранд ажилд орсон ажиллагчдыг эдийн засгийн үйл ажиллагааны салбараар ангилбал 2.4 хувийг хүний эрүүл мэнд ба нийгмийн халамжийн үйл ажиллагааны, 3.1 хувийг тус бүр уул уурхай, олборлолтын, тээвэр ба агуулахын үйл ажиллагааны, зочид буудал, байр, сууц болон нийтийн хоолны үйлчилгээний, 4.6 хувийг боловсролын, 6.0 хувийг төрийн удирдлага ба батлан хамгаалах үйл ажиллагаа, албан журмын нийгмийн хамгааллын, 8.0 хувийг хөдөө аж ахуй, ойн аж ахуй, загас барилт, ан агнуурын, 8.8 хувийг бөөний болон жижиглэн худалдаа, машин, мотоциклийн засвар үйлчилгээний, 13.6 хувийг үйлчилгээний бусад үйл ажиллагааны, 16.9 хувийг боловсруулах үйлдвэрлэлийн, 21.5 хувийг барилгын салбарын, 8.9 хувийг бусад салбарын ажиллагчид эзэлж байна. (Зураг I.4).

Зураг I.4

Ажлын шинэ байранд ажилд орсон иргэд, эдийн засгийн үйл ажиллагааны салбарын ангиллаар, 2013 оны эхний 5 сарын байдлаар

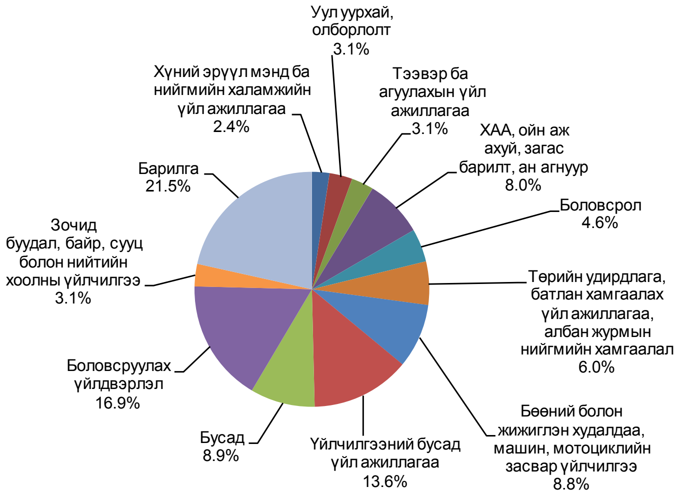

Ажлын шинэ байранд ажилд орсон иргэдийн 3132 буюу 17.2 хувь нь 15-24 насны, 6637 буюу 36.5 хувь нь 25-34, 4599 буюу 25.3 хувь нь 35-44, 3542 буюу 19.5 хувь нь 45-59,

250 буюу 1.5 хувь нь 60 ба түүнээс дээш насны хүмүүс байна (Зураг I.5).

Ажлын шинэ байранд ажилд орсон иргэдийн 0.2 хувь нь зэвсэгт хүчний ажил мэргэжилтэй, 1.8 хувь нь техникч болон туслах/дэд мэргэжилтэн, 3.8 хувь нь контор, үйлчилгээний ажилтан, 4.5 хувь нь менежер, 6.5 хувь нь суурин төхөөрөмж, машин механизмын операторч, угсрагч, 7.2 хувь нь хөдөө аж ахуй, ой, загас, агнуурын мэргэшсэн ажилтан, 11.4 хувь нь, худалдаа, үйлчилгээний ажилтан, 17.1 хувь нь мэргэжилтэн, 20.6 хувь нь энгийн ажил, мэргэжил, 26.9 хувь нь үйлдвэрлэл, барилга, гар урлал, холбогдох ажил, үйлчилгээний мэргэжилтэй хүмүүс байна.

Дундаж цалин

Аж ахуйн нэгж, байгууллагын ажиллагчдын дундаж цалингийн мэдээнд хамрагдах түүврийн хэмжээг шинэчилсэнтэй холбогдон 2013 оны 1 дүгээр улирлын мэдээнд нийслэлийн 665, аймаг, орон нутгийн 438, нийт 1103 аж ахуйн нэгж, байгууллагын 442.2 мянган ажиллагчид хамрагдсаны 225.6 мянга буюу 51.0 хувь нь эмэгтэйчүүд байна.

Мэдээнд хамрагдсан аж ахуйн нэгж, байгууллагын ажиллагчдын сарын дундаж цалин 2013 оны 1 дүгээр улиралд 692.3 мян. төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 197.2 мян. төг буюу 39.8 хувиар нэмэгджээ (Зураг I.6).

Эрэгтэй ажиллагчдын сарын дундаж цалин 2013 оны 1 дүгээр улиралд 747.8 мян.төг болж, эмэгтэйчүүдийнхээс 108.7 мян.төг буюу 17.0 хувиар илүү байна (Зураг I.6).

Мэдээнд 100, түүнээс дээш ажиллагчидтай аж ахуйн нэгж, байгууллагыг нэлэнхүй, 100-аас доош ажиллагчидтай аж ахуйн нэгж, байгууллагыг түүвэр ажиглалтаар хамруулав. Мэдээнд хамрагдсан 100 ба түүнээс дээш ажиллагчидтай аж ахуйн нэгж, байгууллагын ажиллагчдын сарын дундаж цалин 711.3 мян. төг, 100-аас доош ажиллагчидтай аж ахуйн нэгж, байгууллагын ажиллагчдын сарын дундаж цалин 614.1 мян.төг байна.

Менежерээр ажиллаж байгаа эрэгтэйчүүдийн сарын дундаж цалин 1342.8 мян.төг буюу хамгийн их байхад, хөдөө аж ахуй, ой, загас агнуурын ажилтнаар ажиллаж байгаа эрэгтэй ажиллагчдын цалин 446.9 мян.төг буюу хамгийн бага байна. Мөн менежерээр ажиллаж байгаа эмэгтэйчүүдийн сарын дундаж цалин 1095.4 мян.төг буюу хамгийн их байхад, энгийн ажил, мэргэжлээр ажиллаж байгаа эмэгтэй ажиллагчдын сарын дундаж цалин 448.9 мян. төг буюу хамгийн бага байна (Зураг I.7).

Зураг I.5

Ажлын шинэ байранд ажилд орсон иргэд, насны бүлгээр, дүнд эзлэх хувиар, 2013 оны эхний 5 сард

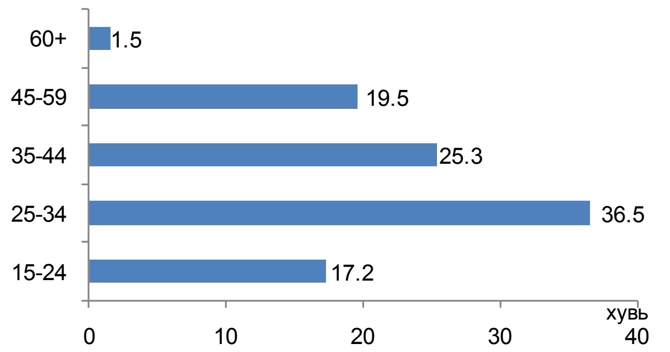

Зураг I.6

Ажиллагчдын сарын дундаж цалин, жил бүрийн 1 дүгээр улирлын байдлаар, мян.төг

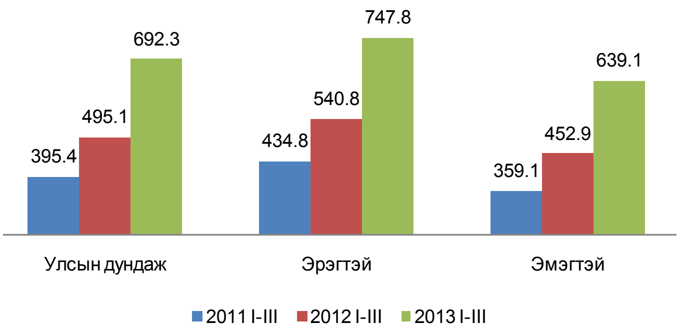

Зураг I.7

Ажиллагчдын сарын дундаж цалин, ажил мэргэжлийн ангиллаар, 2013 оны 1 дүгээр улирлын байдлаар, мян.төг

Төрийн удирдлага батлан хамгаалах үйл ажиллагаа, албан журмын нийгмийн хамгааллын салбарт ажиллагчдын сарын дундаж цалин 2013 оны 1 дүгээр улиралд 702.5 мян.төг, бөөний болон жижиглэн худалдаа; машин, мотоциклийн засвар үйлчилгээний салбарынх 703.1 мян.төг, мэдээлэл, холбооны салбарынх 752.5 мян. төг, цахилгаан, хий, уур, агааржуулалтын салбарынх 774.5 мян.төг, тээвэр ба агуулахын үйл ажиллагааны салбарынх 794.3 мян.төг, уул уурхай, олборлолтын салбарынх 1050.2 мян.төг, олон улсын байгууллага, суурин төлөөлөгчийн үйл ажиллагааны салбарынх 1143.9 мян.төг, санхүүгийн болон даатгалын үйл ажиллагааны салбарынх 1346.0 мян. төг болж, улсын дунджаас 10.2-653.7 мянган төгрөгөөр илүү, харин мэргэжлийн, шинжлэх ухаан болон техникийн үйл ажиллагаа, хүний эрүүл мэнд ба нийгмийн халамжийн үйл ажиллагаа, боловсролын салбарынх 7.1-50.6 мян.төг, үл хөдлөх хөрөнгийн үйл ажиллагаа, боловсруулах үйлдвэрлэл, барилга, удирдлагын болон дэмжлэг үзүүлэх үйл ажиллагаа, урлаг, үзвэр, тоглоом, наадам, ус хангамж; бохир ус зайлуулах систем, хог, хаягдлын менежмент болон цэвэрлэх үйл ажиллагааны салбарынх 85.9-174.8 мян. төг, зочид буудал, байр, сууц болон нийтийн хоолны үйлчилгээ, үйлчилгээний бусад үйл ажиллагаа, хөдөө аж ахуй, ойн аж ахуй, загас барилт, ан агнуурын салбарынх 203.2-389.8 мянган төгрөгөөр бага байна.

Ажиллагчдын сарын дундаж цалинг аж ахуйн нэгж, байгууллагын хариуцлагын хэлбэрээр авч үзэхэд төрийн өмчит үйлдвэрийн газар, хувьцаат компани болон хязгаарлагдмал хариуцлагатай компанид ажиллагчдын сарын дундаж цалин 2013 оны 1 дүгээр улиралд

Зураг I.8

Ажиллагчдын сарын дундаж цалин, байгууллагын хариуцлагын хэлбэрээр, 2013 оны 1 дүгээр улирлын байдлаар, мян.төг

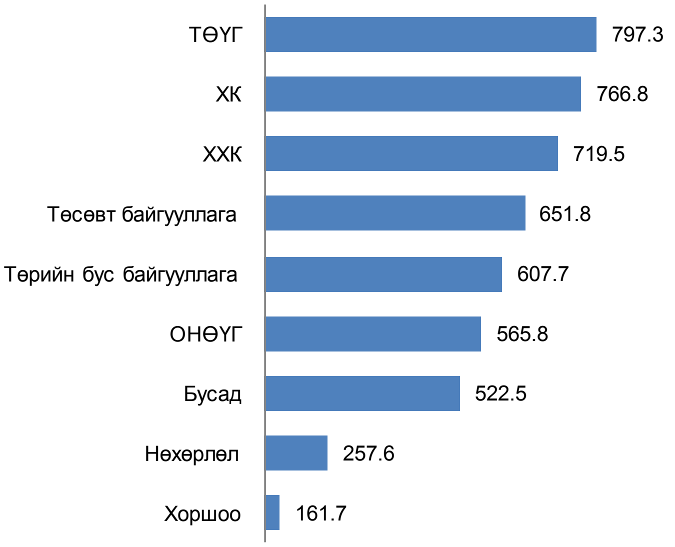

ХХК - Хязгаарлагдмал хариуцлагатай компани
ХК - Хувьцаат компани
ТӨҮГ - Төрийн өмчит үйлдвэрийн газар
ОНӨҮГ - Орон нутгийн өмчит үйлдвэрийн газар
Нөхөрлөл - Бүх гишүүд нь бүрэн хариуцлагатай нөхөрлөл, зарим гишүүд нь бүрэн хариуцлагатай нөхөрлөл
Бусад - Хувийн их, дээд сургууль, коллеж

улсын дунджаас 27.2-105.0 мянган төгрөгөөр өндөр, төсөвт байгууллага болон төрийн бус байгууллага ажиллагчдынх 40.5-84.6 мян.төг, орон нутгийн өмчит үйлдвэрийн газар болон бусад байгууллага /хувийн их, дээд, сургууль, коллеж/-ынх 126.5-169.8 мян.төг, нөхөрлөл болон хоршоонд ажиллагчдын цалин 434.7-530.6 мянган төгрөгөөр доогуур байна (Зураг I.8).

Төсөвт байгууллагад ажиллагчдын сарын дундаж цалин 2013 оны 1 дүгээр улиралд 651.8 мян.төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 194.4 мян.төг буюу 42.5 хувиар нэмэгджээ.

I.2 Өрхийн орлого, зарлага

Өрхийн нийгэм, эдийн засгийн 2013 оны 1 дүгээр улирлын судалгаагаар нэг өрхийн сарын дундаж мөнгөн орлого 835.1 мян.төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 180.1 мян.төг буюу 27.5 хувиар нэмэгдлээ (Хүснэгт I.3). Үүнд цалин хөлсний орлого 69.2 мян.төг буюу 21.9 хувь, хөдөө аж ахуйн үйлдвэрлэлийн орлого 29.0 мян.төг буюу 67.7 хувь, хөдөө аж ахуйн бус үйлдвэрлэл, үйлчилгээний орлого 31.1 мян.төг буюу 40.7 хувиар өссөн нь голлон нөлөөллөө.

Хүснэгт I.3

Нэг өрхийн сарын дундаж мөнгөн орлого, жил бүрийн 1 дүгээр улирлын байдлаар

Орлогын төрөл	2012 I-III	2013 I-III	2013 I-III / 2012 I-III %
Мөнгөн орлого - Бүгд	**654 982.9**	**835 070.4**	**127.5**
Цалин хөлс	315 811.3	385 038.1	121.9
Тэтгэвэр, тэтгэмж, нөхөн олговор	136 436.4	173 162.4	126.9
Хөдөө аж ахуйн үйлдвэрлэлийн орлого	42 857.1	71 891.5	167.7
Хөдөө аж ахуйн бус үйлдвэрлэл, үйлчилгээний орлого	76 418.1	107 553.2	140.7
Бусад орлого	83 460.0	97 425.2	116.7

Өмнөх оны мөн үеийнхээс нэг өрхийн сарын дундаж мөнгөн орлогод цалин хөлсний эзлэх хувь 2.1 пункт, бусад орлогынх 1.1 пункт, тэтгэвэр, тэтгэмж, нөхөн олговрынх 0.1 пунктээр буурч, харин хөдөө аж ахуйн үйлдвэрлэлийн орлогынх 2.1 пункт, хөдөө аж ахуйн бус үйлдвэрлэл, үйлчилгээний орлогынх 1.2 пунктээр нэмэгджээ (Зураг I.9).

Нэг өрхийн сарын дундаж бодит мөнгөн орлогын хэмжээ (үнийн нөлөөллийг арилган тооцсон) 2013 оны 1 дүгээр улиралд 760.5 мян. төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 105.6 мян. төг буюу 16.1 хувиар өслөө.

Нэг өрхийн сарын дундаж мөнгөн зарлага 2013 оны 1 дүгээр улирлын байдлаар 764.1 мян.төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 121.4 мян.төг буюу 18.9 хувиар өссөн байна (Хүснэгт I.4).

Хүснэгт I.4

Нэг өрхийн сарын дундаж мөнгөн зарлага, жил бүрийн 1 дүгээр улирлын байдлаар

Зарлагын төрөл	2012 I-III	2013 I-III	2013 I-III / 2012 I-III %
Мөнгөн зарлага - Бүгд	**642 688.1**	**764 090.7**	**118.9**
1. Хүнсний бүтээгдэхүүний зарлага	**198 806.5**	**212 486.0**	**106.9**
Үүнээс:			
Мах, махан бүтээгдэхүүн	64 202.8	78 643.8	122.5
Гурил, гурилан бүтээгдэхүүн	44 489.4	44 504.0	100.0
2. Хүнсний бус бараа, үйлчилгээний болон бусад зарлага	**422 190.3**	**526 460.9**	**124.7**
Үүнээс:			
Тээвэр	58 545.0	61 818.6	105.6
Холбоо	27 956.0	34 372.4	123.0
3. Бусдад өгсөн бэлэг, тусламж	**21 691.3**	**25 143.8**	**115.9**

Нэг өрхийн сарын дундаж мөнгөн зарлага нэмэгдэхэд хүнсний бус бараа, үйлчилгээний болон бусад зарлага 104.3 мян.төг буюу 24.7 хувиар өссөн нь голлон нөлөөлжээ.

Нэг өрхийн сарын дундаж бодит мөнгөн зарлагын хэмжээ (үнийн нөлөөллийг арилган тооцсон) 2013 оны 1 дүгээр улиралд 695.9 мян. төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 53.2 мян. төг буюу 8.3 хувиар өссөн байна.

Өмнөх оны мөн үеийнхээс нэг өрхийн сарын дундаж мөнгөн зарлагад хүнсний бус бараа, үйлчилгээний болон бусад зарлагын эзлэх хувь 3.2 пунктээр нэмэгдэж, харин бусдад өгсөн бэлэг, тусламжийнх 0.1 пункт, хүнсний бүтээгдэхүүний зарлагынх 3.1 пунктээр буурчээ (Зураг I.10).

Зураг I.9

Нэг өрхийн сарын дундаж мөнгөн орлогын бүтэц, жил бүрийн 1 дүгээр улирлын байдлаар, хувиар

2012 I-III

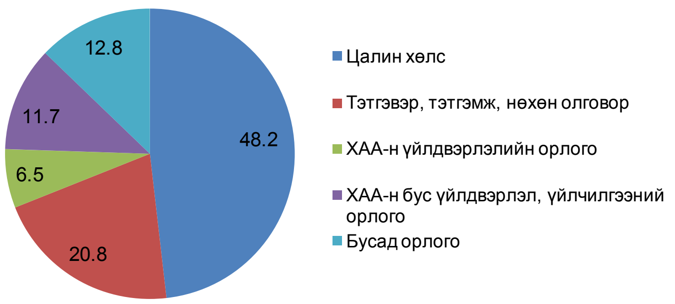

2013 I-III

Зураг I.10

Нэг өрхийн сарын дундаж мөнгөн зарлагын бүтэц, жил бүрийн 1 дүгээр улирлын байдлаар, хувиар

2012 I-III

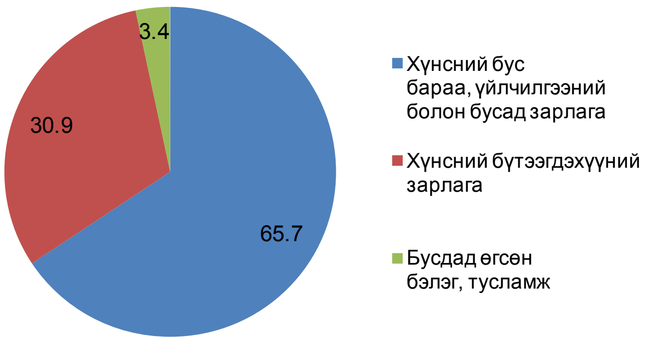

2013 I-III

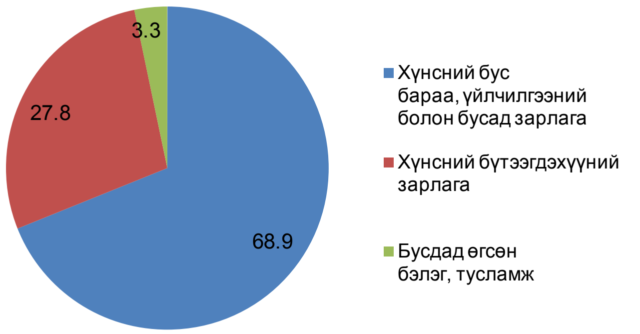

Хүн амын амьжиргааны байдал

Өрхийн нийгэм, эдийн засгийн 2013 оны 1 дүгээр улирлын судалгаагаар жишсэн нэг хүнд сард ногдох дундаж бодит мөнгөн орлогыг тооцож, 2013 оны 1 дүгээр улирлын үнийн нөлөөллийг арилган нэг хүнд ногдох сарын дундаж бодит мөнгөн орлогыг тодорхойлов.

Нэг хүнд ногдох сарын дундаж бодит мөнгөн орлогын хэмжээ (үнийн нөлөөллийг арилган тооцсон) амьжиргааны доод түвшнээс Баруун бүсэд 40.5 хувь, Хангайн бүсэд 60.4 хувь, Зүүн бүсэд 70.8 хувь, Төвийн бүсэд 75.8 хувь, Улаанбаатар хотод 79.7 хувь, улсын дунджаар 69.5 хувиар их байна (Хүснэгт I.5).

Хүн амын хэрэглээний тэгш бус байдлыг тодорхойлох Жини коэффициент 2013 оны 1 дүгээр улиралд улсын дунджаар 0.362 байгаа бөгөөд энэ үзүүлэлт бүсүүдэд 0.327-0.360 байгаа нь улсын дунджаас 0.002-0.035 нэгжээр бага байна (Хүснэгт I.6).

Орлогын ялгаатай бүлгүүдийн хувьд тэгш бус байдлыг илэрхийлэх тухайн бүлэг доторх болон бүлэг хоорондох тэгш бус байдлыг харуулах Тейлийн индекс 2013 оны 1 дүгээр улиралд 0.265 байгаа нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 0.006 нэгжээр их байна (Хүснэгт I.6).

Тэгш бус байдлыг тодорхойлох өөр нэг үндсэн үзүүлэлт нь хүн амыг хэрэглээний түвшнээр нь тэнцүү 5 бүлэгт хуваах арга юм. Хүн амыг нэг хүнд ногдох хэрэглээний хэмжээгээр ядуугаас чинээлэгт эрэмбэлэн, 20 хувиар буюу тэнцүү 5 бүлэгт хувааж, бүлэг бүрийн дундаж хэрэглээний нийт хэрэглээнд эзэлж буй хувийг тооцож гаргана.

Улсын хэмжээнд 2013 оны 1 дүгээр улиралд хамгийн бага хэрэглээтэй бүлэг нийт хэрэглээнд 7.8 хувийг эзэлж байхад хамгийн чинээлэг хэсгийнх 43.8 хувь байна. Энэ нь хүн амын хамгийн чинээлэг 20 хувийнхны хэрэглээний дундаж хэмжээ хамгийн ядуу 20 хувийнхнаас 5.6 дахин их байгааг харуулж байна. Хамгийн чинээлэг хэсгийн нийт хэрэглээнд эзлэх хувь өмнөх оны мөн үеийнхээс 0.5 пунктээр буурч, хамгийн ядуу хэсгийнх 0.4 пунктээр өссөн байна (Хүснэгт I.7).

Хүн амын нийт хэрэглээнд хамгийн чинээлэг бүлгийн эзлэх хувь улсын дунджаас Зүүн бүсэд 0.1 пункт, Улаанбаатар хотод 0.2 пункт, Хангайн бүсэд 0.8 пунктээр их, харин Төв, Баруун бүсийн хувьд 0.4-1.9 пунктээр бага байна. Түүнчлэн Төв, Зүүн бүс, Улаанбаатар хотод хамгийн бага хэрэглээтэй бүлгийн нийт хэрэглээнд эзлэх хувь улсын дунджаас доогуур байна.

Хүснэгт I.5

Нэг хүнд ногдох сарын дундаж бодит мөнгөн орлого, амьжиргааны доод түвшинтэй харьцуулснаар, бүсээр

	Хүн амын амьжиргааны доод түвшин (2013 оны 4 сарын 10-наас мөрдсөн), төг	Нэг хүнд ногдох сарын дундаж (үнийн нөлөөллийг арилган тооцсон) бодит мөнгөн орлого, 2013 оны 1 дүгээр улирлын байдлаар, төг	Бодит орлого / АДТ %
Улсын дундаж	139 989	237 257	169.5
Баруун	132 000	185 457	140.5
Хангай	130 900	209 924	160.4
Төв	132 400	232 818	175.8
Зүүн	130 500	222 848	170.8
Улаанбаатар	149 900	269 310	179.7

Хүснэгт I.6

Тэгш бус байдлын хэмжигдэхүүн, жил бүрийн 1 дүгээр улирлын байдлаар, бүсээр

	Жини коэффициент		Тейлийн индекс	
	2012 I-III	2013 I-III	2012 I-III	2013 I-III
Улсын дундаж	0.373	0.362	0.259	0.265
Баруун	0.312	0.327	0.168	0.183
Хангай	0.402	0.357	0.340	0.293
Төв	0.368	0.356	0.253	0.222
Зүүн	0.367	0.354	0.248	0.231
Улаанбаатар	0.360	0.360	0.236	0.276

Хүснэгт I.7

Нийт хэрэглээнд хүн амын тооны тэнцүү 5 бүлгийн хэрэглээний эзлэх хувь, бүсээр, 2013 оны 1 дүгээр улирлын байдлаар

	Нийт хэрэглээ	5 бүлэг				
		I (Хамгийн ядуу)	II	III	IV	V (Чинээлэг)
Улсын дундаж	100.0	7.8	11.7	15.6	21.1	43.8
Баруун	100.0	8.4	12.3	15.7	21.7	41.9
Хангай	100.0	8.3	11.9	15.4	19.8	44.6
Төв	100.0	7.5	11.3	15.8	22.0	43.4
Зүүн	100.0	7.5	12.1	15.5	21.0	43.9
Улаанбаатар	100.0	7.6	11.6	15.6	21.2	44.0

Зураг I.11

Нэг хүнд ногдох хэрэглээ, улсын дунджаар, хүн амын тооны тэнцүү 5 бүлгээр, 2013 оны 1 дүгээр улирлын байдлаар, мян.төг

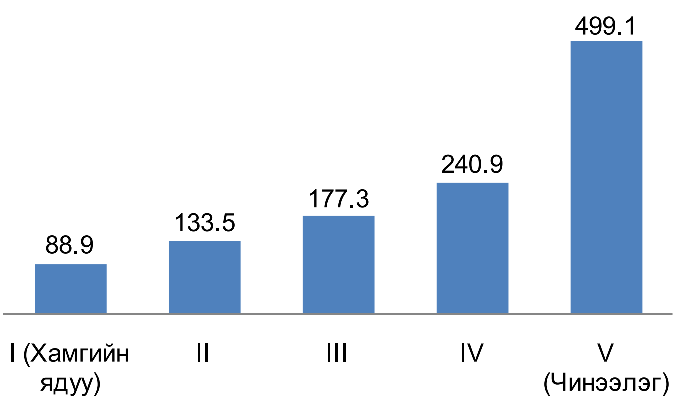

I.3 Нийгмийн даатгал, халамж

Нийгмийн даатгал

Нийгмийн даатгалын сангийн орлого 2013 оны эхний 5 сард 467.9 тэрбум төг, зарлага 430.3 тэрбум төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс орлого 68.0 тэрбум төг буюу 17.0 хувь, зарлага 114.0 тэрбум төг буюу 36.0 хувиар өслөө.

Нийгмийн даатгалын сангийн орлого 2013 оны эхний 5 сард өмнөх оны мөн үеийнхээс 68.0 тэрбум төгрөгөөр өсөхөд тэтгэмжийн даатгалын сангийн орлого 12.9 тэрбум төг буюу 97.6 хувь, үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалах өвчний даатгалын сангийн орлого 10.4 тэрбум төг буюу 50.1 хувь, эрүүл мэндийн даатгалын сангийн орлого 12.5 тэрбум төг буюу 20.4 хувь, тэтгэврийн даатгалын сангийн орлого 29.8 тэрбум төг буюу 10.1 хувиар өссөн нь голлон нөлөөлөв.

Нийгмийн даатгалын сангийн зарлага 2013 оны эхний 5 сард өмнөх оны мөн үеийнхээс 114.0 тэрбум төгрөгөөр нэмэгдэхэд эрүүл мэндийн даатгалын сангийн зарлага 6.9 тэрбум төг буюу 14.1 хувиар буурсан хэдий ч ажилгүйдлийн даатгалын сангийн зарлага 5.5 тэрбум төг буюу 2.8 дахин, тэтгэмжийн даатгалын сангийн зарлага 7.0 тэрбум төг буюу 45.1 хувь, тэтгэврийн даатгалын сангийн зарлага 106.1 тэрбум төг буюу 44.5 хувиар өссөн нь нөлөөлөв.

Нийгмийн даатгалын сангаас олгосон тэтгэврийн хэмжээ 2013 оны эхний 5 сард 334.0 тэрбум төг болсны 73.1 хувийг өндөр настны, 12.2 хувийг хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн, 8.9 хувийг цэргийн, 5.8 хувийг тэжээгчээ алдсаны тэтгэвэр эзэлж байгаа нь өмнөх оны мөн үеийнхээс цэргийн тэтгэвэр 48.5 хувь, өндөр настны тэтгэвэр 45.7 хувь, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд олгох тэтгэвэр 38.5 хувь, тэжээгчээ алдсаны тэтгэвэр 28.8 хувиар өсчээ. (Зураг I.12)

Зураг I.12

Нийгмийн даатгалын сангаас олгосон тэтгэврийн бүтэц, төрлөөр, 2013 оны эхний 5 сарын байдлаар

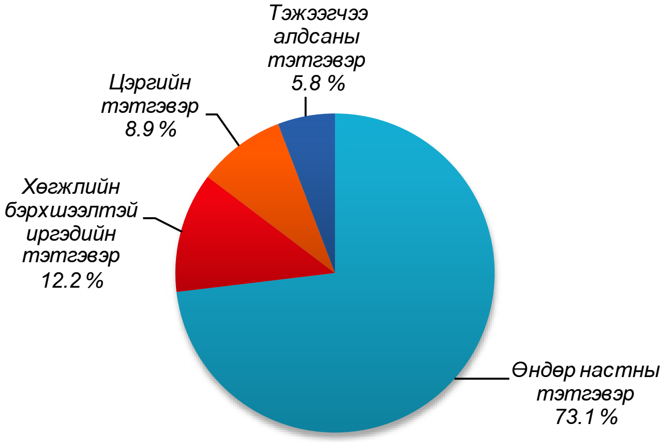

Нийгмийн даатгалд 2013 оны эхний 5 сард 605.4 мян.хүн шимтгэл төлөгч, даатгуулагчаар бүртгэгдсэний 394.6 мянга буюу 65.2 хувь нь аж ахуйн нэгж, байгууллагынх, 210.8 мянга буюу 34.8 хувь нь төсөвт байгууллагынх байгаа бөгөөд өмнөх оны мөн үеийнхээс нийт шимтгэл төлөгч, даатгуулагчдын тоо 50.4 мянга буюу 9.1 хувь, үүнээс аж ахуйн нэгж, байгууллагынх 36.7 мянга буюу 10.2 хувь, төсөвт байгууллагынх 13.7 мянга буюу 7.0 хувиар өссөн байна.

Нийгмийн халамж

Нийгмийн халамжийн сангаас 2013 оны эхний 5 сард 184.9 мян.хүнд 54.7 тэрбум төгрөгийн тэтгэвэр, тэтгэмж олгосон бөгөөд өмнөх оны мөн үеийнхээс нийгмийн халамжийн тэтгэвэр, тэтгэмж авагчдын тоо 19.4 мян.хүн буюу 11.8 хувь, олгосон тэтгэвэр, тэтгэмжийн хэмжээ 17.6 тэрбум төг буюу 47.5 хувиар өсчээ.

Нийгмийн халамжийн тэтгэвэр, тэтгэмжид хамрагдагчдын 46.4 хувь нь жирэмсэн болон нярай, хөхүүл хүүхэдтэй эхчүүд, 34.8 хувь нь халамжийн тэтгэвэр авагчид, 9.0 хувь нь хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэнийг асарч буй иргэд, 8.6 хувь нь ахмад настныг асарч буй иргэд, 1.2 хувь нь бүтэн өнчин хүүхэд үрчлэн авч өсгөж буй иргэд байна. (Зураг I.13).

Зураг I.13

Нийгмийн халамжийн тэтгэвэр, тэтгэмжид хамрагдагчдын бүтэц, 2013 оны эхний 5 сарын байдлаар

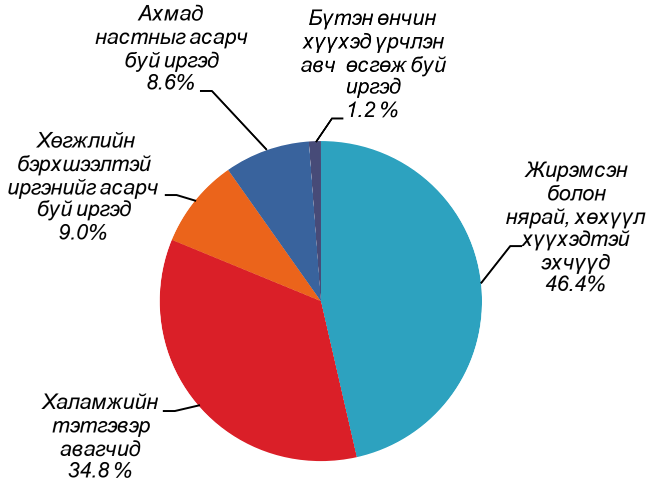

Нийгмийн халамжийн сангаас 2013 оны эхний 5 сард олгосон нийт тэтгэвэр, тэтгэмжийн 33.0 тэрбум төг буюу 60.3 хувийг халамжийн тэтгэвэрт, 14.1 тэрбум төг буюу 25.8 хувийг жирэмсэн болон нярай, хөхүүл хүүхэдтэй эхчүүдэд, 3.7 тэрбум төг буюу 6.7 хувийг хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэнийг асарч буй иргэдэд, 3.4 тэрбум төг буюу 6.2 хувийг ахмад настныг асарч буй иргэдэд, 525.5 сая төг буюу 1.0 хувийг бүтэн өнчин хүүхэд үрчлэн авч өсгөсний тэтгэмжид зарцуулсан байна. (Зураг I.14).

Нийгмийн халамжийн тэтгэвэрт 2013 оны эхний 5 сард 64.2 мян.хүн хамрагдсан нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 10.4 мян.хүн буюу 19.2 хувь, олгосон тэтгэврийн хэмжээ 14.0 тэрбум төг буюу 73.4 хувиар нэмэгджээ.

Нийгмийн халамжийн үйлчилгээ, хөнгөлөлтөд 260.7 мян.хүн хамрагдсаны 17.8 хувь нь ахмад настан, 1.0 хувь нь алдар цолтой ахмад настан, 3.4 хувь нь хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэд, 75.3 хувь нь нийгмийн халамжийн хөнгөлөлт, нөхцөлт мөнгөн тусламжид хамрагдсан иргэд, 2.5 хувь нь нийгмийн халамжийн үйлчилгээнд хамрагдсан иргэд байна.

Зураг I.14

Нийгмийн халамжийн сангаас олгосон тэтгэвэр, тэтгэмжийн бүтэц, 2013 оны эхний 5 сарын байдлаар

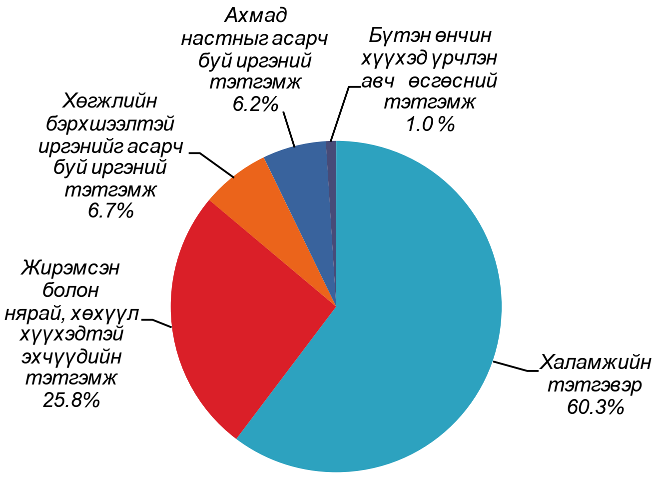

Хүний хөгжил сангаас 2013 оны эхний 5 сард 18 хүртэлх насны 908.4 мянган хүүхдэд 91.7 тэрбум төгрөгийг хүүхдийн мөнгөнд, 4.6 мянган ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд 4.2 тэрбум төгрөгийг 1 сая төгрөгийн хишиг хувьд зориулан олгожээ.

I.4 Эрүүл мэнд

Улсын хэмжээнд 2013 оны эхний 5 сард 32208 эх амаржиж, амьд төрсөн хүүхдийн тоо 32365 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс амаржсан эхийн тоо 2294 эх буюу 7.7 хувиар, хүүхдийн тоо 2301 хүүхдээр буюу 7.7 хувиар өссөн байна (Зураг I.15). Энэ оны 5 дугаар сард 6680 хүүхэд амьд төрсөн нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 630 хүүхэд буюу 10.4 хувиар нэмэгдлээ.

Энэ оны эхний 5 сард нялхсын эндэгдэл 492 болж, өмнөх оны мөн үеийнхтэй ижил түвшинд, 1-5 хүртэлх насандаа 113 хүүхэд эндэж, 14 хүүхэд буюу 14.1 хувиар өсчээ (Зураг I.16). Энэ оны эхний 5 сард жирэмслэлт болон төрөлтийн улмаас 13 эх энджээ.

Нялхсын эндэгдэл 2013 оны 5 дугаар сард 93 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 14 хүүхдээр буурч, 1-5 хүртэлх насандаа 26 хүүхэд эндэж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 4 хүүхдээр нэмэгдэв.

1000 амьд төрөлтөд ногдох нялхсын эндэгдэл 2013 оны эхний 5 сард 15 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1 хүүхдээр буурсан бөгөөд энэ үзүүлэлт Говь-Алтай (26), Хөвсгөл (26),

Зураг I.15

Амаржсан эх, амьд төрсөн хүүхдийн тоо, жил бүрийн эхний 5 сарын байдлаар

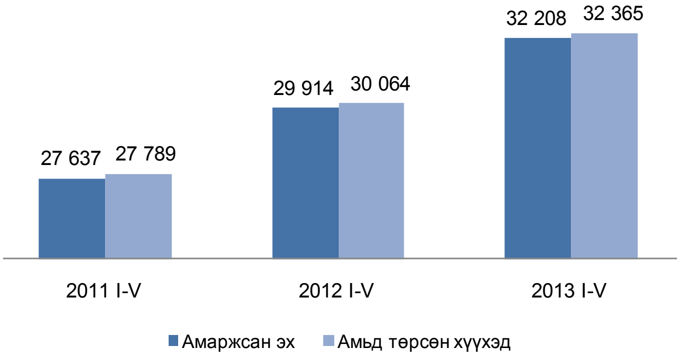

Зураг I.16

Эндсэн хүүхдийн тоо, жил бүрийн эхний 5 сарын байдлаар

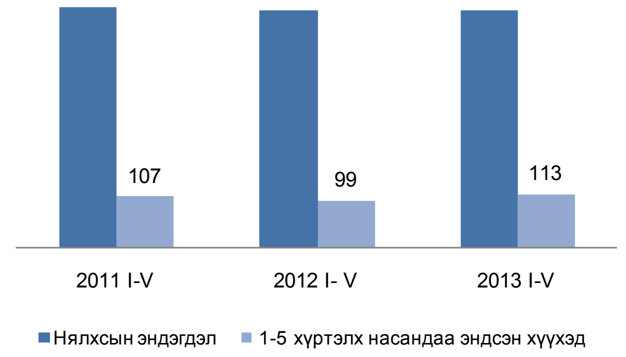

Сүхбаатар (25), Баянхонгор (23), Өмнөговь (23) аймагт 8-11 хүүхдээр, Увс (20), Баян-Өлгий (18), Архангай (18), Дорноговь (16) аймагт 1-5 хүүхдээр илүү байна.

Тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл 2013 оны 5 дугаар сард 119 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 10 хүүхдээр буурсан байна. 1000 амьд төрөлтөд ногдох тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл энэ оны эхний 5 сард 19 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1 хүүхдээр буурсан байна.

Халдварт өвчнөөр өвчлөгчдийн тоо 18547 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1518 хүн буюу 7.6 хувиар буурахад салхин цэцгээр өвчлөгчдийн тоо 1404 хүн буюу 2.0 дахин, тэмбүүгээр өвчлөгчдийн тоо 698 хүн буюу 35.1 хувиар өссөн хэдий ч вирүст хепатитаар өвчлөгчдийн тоо 2235 хүн буюу 60.7 хувь, гахайн хавдраар өвчлөгчдийн тоо 886 хүн буюу 17.5 хувь, цусан суулгаар өвчлөгчдийн тоо 82 хүн буюу 14.8 хувиар буурснаас голлон шалтгаалжээ.

Халдварт өвчнөөр 2013 оны 5 дугаар сард 4090 хүн өвчилж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 658 хүн буюу 13.9 хувиар буурлаа.

Энэ оны 5 дугаар сард хачигт рикеттиоз өвчний тохиолдол Булган аймагт бүртгэгдэв.

10 000 хүн тутамд ногдох халдварт өвчнөөр өвчлөгчдийн тоо 2013 оны эхний 5 сард дунджаар 67 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 7 хүнээр буурав (Зураг I.17).

Улаанбаатар хотод энэ оны 5 дугаар сард ХДХВ/ДОХ-ын тохиолдол 4 илэрч, улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн ХДХВ/ДОХ-ын нийт тохиолдол 141 боллоо.

Улсын хэмжээнд 2013 оны эхний 5 сард 6813 хүн нас барсан нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 515 хүн буюу 7.0 хувиар буурчээ(Зураг I.18). Эмнэлэгт нас барсан хүний тоо энэ оны эхний 5 сард 1667 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 122 хүн буюу 6.8 хувиар буурав. Энэ нь нийт нас баралтын 24.5 хувийг эзэлж байна. Нас барсан хүний тоо энэ оны 5 дугаар сард 1325 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 140 хүн буюу 9.6 хувиар буурчээ.

Зураг I.17

10 000 хүн амд ногдох халдварт өвчнөөр өвчлөгчдийн тоо, жил бүрийн эхний 5 сарын байдлаар

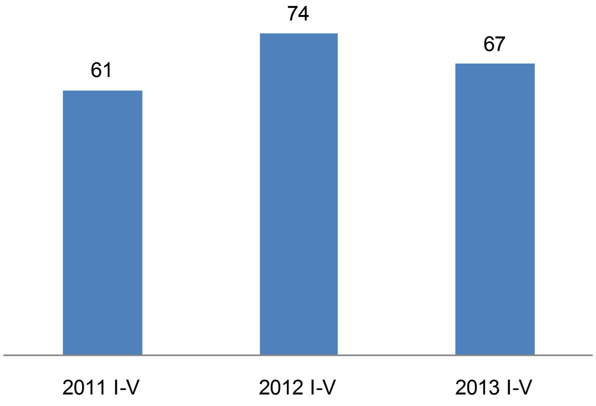

Зураг I.18

Нас барсан хүний тоо, жил бүрийн эхний 5 сарын байдлаар

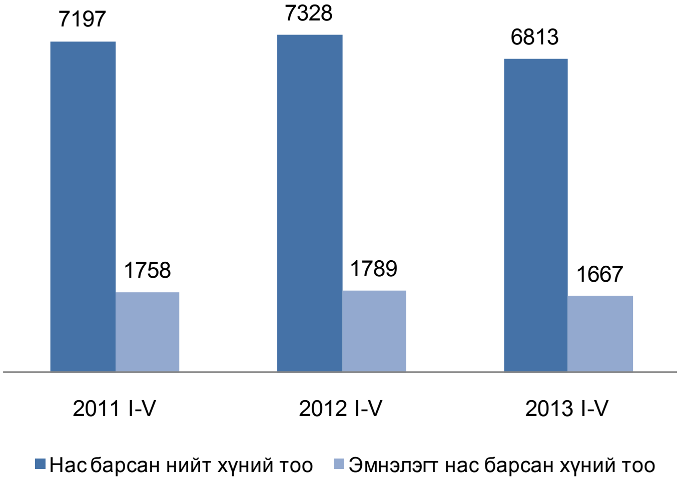

Энэ оны эхний 5 сард 319.3 мян.хүн эмнэлэгт хэвтэж эмчлүүлсэн нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 4254 хүн буюу 1.4 хувиар нэмэгджээ. Эмнэлэгт хэвтэн эмчлүүлэгчдийн тоо 2013 оны 5 дугаар сард 64.0 мянга болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 474 хүн буюу 5.8 хувиар нэмэгдэв.

Хувийн эмнэлгүүд 2013 оны эхний 5 сард 555.7 мян.хүнд үйлчилж 19.5 тэрбум төгрөгийн төлбөртэй үйлчилгээ үзүүлжээ. Хувийн эмнэлгээр үйлчлүүлсэн хүний тоо өмнөх оны мөн үеийнхээс 1.5 хувиар буурч, төлбөрт үйлчилгээний хэмжээ 11.0 хувиар өсөв.

I.5 Гэмт хэрэг

Улсын хэмжээнд 2013 оны эхний 5 сард 10803 гэмт хэрэг бүртгэгдсэн нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 1190 хэргээр буюу 12.4 хувиар өсчээ. (Зураг I.19). Өмнөх оны мөн үеийнхээс нийт гэмт хэргийн тоо нэмэгдэхэд өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг (781), хүний амь бие эрүүл мэндийн эсрэг (410) зэрэг гэмт хэрэг өссөн нь голлон нөлөөлөв.

Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн 59.8 хувь нь нийслэлд, 39.1 хувь нь аймгуудад, 0.5 хувь нь төмөр замын цагдаагийн хэлтэст, 0.6 хувь нь иргэний агаарын тээврийн салбар болон бусад газарт 2013 оны эхний 5 сард бүртгэгджээ.

Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн 47.7 хувийг хүндэвтэр, 43.5 хувийг хөнгөн, 7.0 хувийг хүнд, 1.8 хувийг онц хүнд гэмт хэрэг эзэлж, өмнөх оны мөн үеийнхээс хөнгөн хэргийнх 1.1 пункт, хүндэвтэр хэргийнх 1.8 пунктээр өсч, хүнд хэргийнх 2.2 пункт, онц хүнд хэргийнх 0.7 пунктээр буурсан байна. (Зураг I.20).

Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн тоо өмнөх оны мөн үеийнхээс Ховд аймагт 36.7 хувь, Дорнод аймагт 35.6 хувь, Булган аймагт 32.3 хувь, Төв аймагт 31.9 хувь, Сүхбаатар аймагт 29.5 хувь, Орхон аймагт 28.1 хувь, Баянхонгор аймагт 23.1 хувь, Өмнөговь аймагт 20.9 хувь, Улаанбаатар хотод 17.8 хувь, Хөвсгөл аймагт 7.0 хувь, Архангай аймагт 5.7 хувь, Сэлэнгэ аймагт 1.3 хувиар нэмэгдсэн бол Хэнтий аймагт 36.7 хувь, Завхан аймагт 15.6 хувь, Увс аймагт 13.4 хувь, Өвөрхангай аймагт 12.5 хувь, Баян-Өлгий аймагт 10.9 хувь, Говь-Алтай аймагт 10.2 хувь, Дорноговь аймагт 6.6 хувь, Дархан-Уул аймагт 3.7 хувь, Дундговь аймагт 2.9 хувь, Говьсүмбэр аймагт 1.5 хувиар буурчээ.

Гэр бүлийн хүчирхийллийн улмаас үйлдэгдсэн 133 гэмт хэрэг бүртгэгдсэн нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 142 хэрэг буюу 51.6 хувиар буурсан байна. Малын хулгайн 571 гэмт хэрэг бүртгэгдсэн нь нийт гэмт хэргийн 5.3 хувийг эзэлж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 103 хэрэг буюу 15.3 хувиар буурчээ.

Сэжигтэн нь тодорхойгүй байсан 4579 хэргийн 52.3 хувийнх нь холбогдогч нь тогтоогдож, яллагдагчаар татагдсанаар гэмт хэргийн илрүүлэлт улсын хэмжээнд өмнөх оны мөн үеийнхээс 4.9 пунктээр, нийслэлийн хэмжээнд 2.6 пунктээр буурсан байна. (Зураг I.21).

Зураг I.19

Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн тоо, жил бүрийн эхний 5 сарын байдлаар

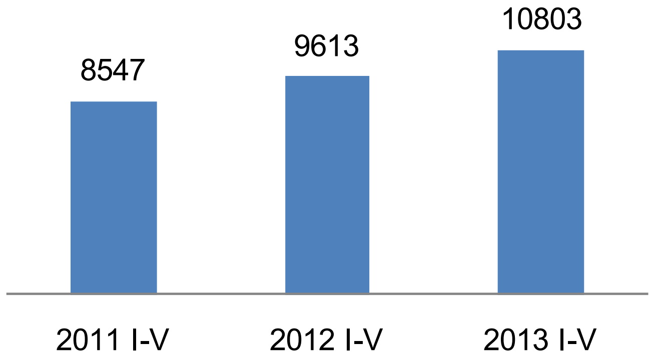

Зураг I.20

Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн бүтэц, хэргийн ангиллаар, жил бүрийн эхний 5 сарын байдлаар

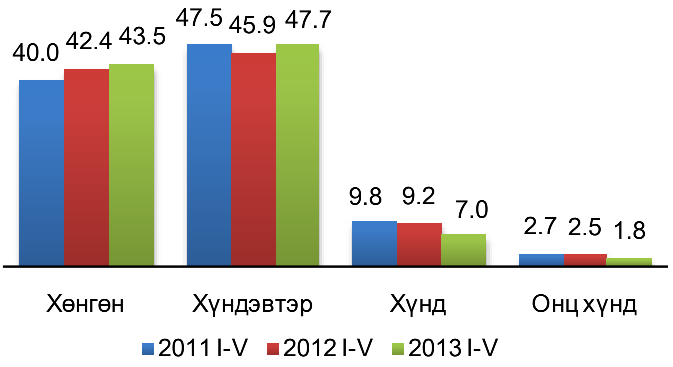

Зураг I.21

Гэмт хэргийн илрүүлэлт, жил бүрийн эхний 5 сарын байдлаар, хувиар

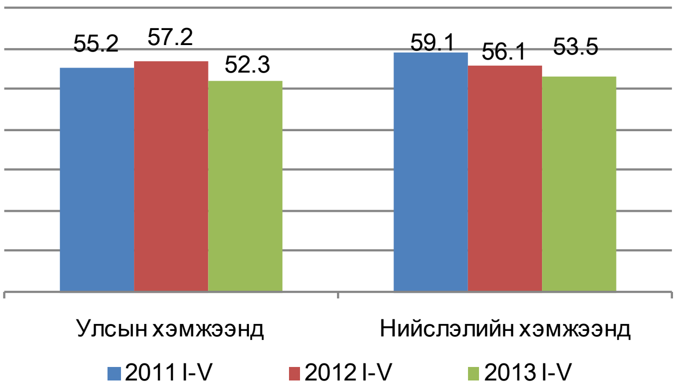

Хүүхэд оролцсон гэмт хэрэг 2013 оны эхний 5 сард өмнөх оны мөн үеийнхээс 69.0 хувь, эмэгтэй хүн оролцсон хэрэг 42.1 хувь, согтуугаар үйлдэгдсэн хэрэг 40.0 хувиар нэмэгдэж, харин бүлэглэн үйлдэгдсэн хэрэг 1.8 хувиар буурчээ.

18 түүнээс дээш насны 10000 хүнд ногдох гэмт хэргийн тоо улсын дунджаар 2013 оны эхний 5 сард 57 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 6 хэрэг буюу 11.8 хувиар нэмэгдсэн байна.

Гэмт хэрэгт холбогдсон сэжигтэн, яллагдагч 2013 оны эхний 5 сард 8824 байгаагийн 557 буюу 6.3 хувь нь 18 хүртэлх насны хүүхэд, 1230 буюу 13.9 хувь нь эмэгтэйчүүд байна. Гэмт хэрэгт холбогдогчдын 4.6 хувь нь өмнө нь ял шийтгэгдсэн хүмүүс байгаа бөгөөд тэдгээрийн эзлэх хувь өмнөх оны мөн үеийнхээс 0.5 пунктээр буурчээ.

Гэмт хэрэгт холбогдсон сэжигтэн, яллагдагчдад хувиараа хөдөлмөр эрхлэгчдийн эзлэх хувь 2013 оны эхний 5 сард 13.8 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 3.5 пункт, төрийн бус байгууллагын ажиллагчдынх 2.2 болж 0.4 пункт, оюутан сурагчдынх 7.9 болж 0.6 пунктээр нэмэгдэж, харин малчдынх 8.2 хувь болж 1.7 пункт, ажилгүй иргэдийнх 53.0 хувь болж 1.4 пункт, төрийн албан хаагчдынх 3.9 хувь болж 0.4 пункт, аж ахуйн нэгж, байгууллагын ажиллагчдынх 9.6 хувь болж 1.1 пунктээр буурсан байна.

Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн 29.6 хувь нь гэр, орон сууцанд, 21.2 хувь нь гудамж, талбайд, 14.2 хувь нь олон нийтийн газарт, 7.0 хувь нь аж ахуйн нэгжид, 6.2 хувь нь авто замд, 2.8 хувь нь төрийн байгууллагад, 1.5 хувь нь төрийн бус байгууллагад, 1.0 хувь нь нийтийн тээврийн хэрэгсэлд, 16.6 хувь нь бусад газарт 2013 оны эхний 5 сард үйлдэгджээ.

Гэмт хэргийн улмаас 3687 хүн гэмтэж, 481 хүн нас барсан нь өмнөх оны мөн үеийнхээс гэмтсэн хүний тоо 148 буюу 4.2 хувь, нас барсан хүний тоо 25 буюу 5.5 хувиар нэмэгдсэн байна. (Зураг I.23).

Гэмт хэргийн улмаас учирсан хохирол 2013 оны эхний 5 сард 40.0 тэрбум төг, нөхөн төлүүлсэн хохирлын хэмжээ 12.3 тэрбум төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс учирсан хохирлын хэмжээ 20.0 тэрбум төг буюу 99.9 хувь, нөхөн төлүүлсэн хохирлын хэмжээ 3.4 тэрбум төг буюу 38.6 хувиар нэмэгдсэн байна. (Зураг I.24). Гэмт хэргийн улмаас учирсан нийт хохирлын 14.3 тэрбум төг буюу 35.8 хувь нь төрийн өмчид ногдож байна.

Гэмт хэргийн улмаас хохирсон иргэд 2013 оны эхний 5 сард 10241 байгаагийн 614 буюу 6.0 хувь нь 18 хүртэлх насны хүүхэд, 3985 буюу 38.9 хувь нь эмэгтэйчүүд байна.

Гэмт хэргийн улмаас нийт 70 байгууллагад хохирол учирсны 46 нь төрийн, 4 нь төрийн бус, 20 нь хувийн хэвшлийн аж ахуйн нэгж, байгууллага байна.

Зураг I.22

Гэмт хэрэгт холбогдсон сэжигтэн, яллагдагчдын нийгмийн байдал, жил бүрийн эхний 5 сарын

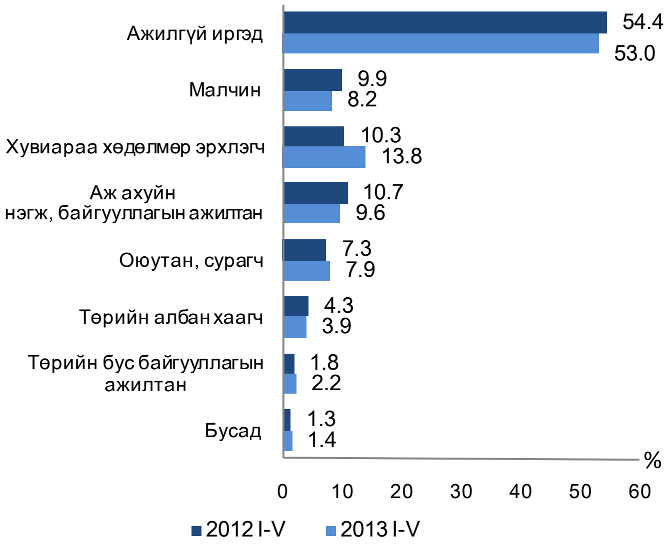

Зураг I.23

Гэмт хэргийн улмаас гэмтсэн, нас барсан хүний тоо, жил бүрийн эхний 5 сарын байдлаар

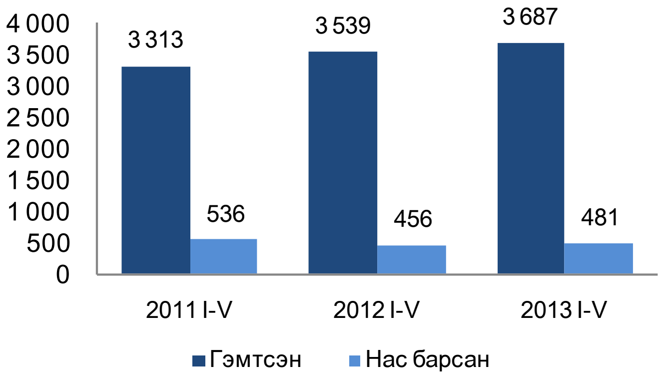

Зураг I.24

Гэмт хэргийн улмаас учирсан хохирлын хэмжээ, жил бүрийн эхний 5 сарын байдлаар, тэрбум төг

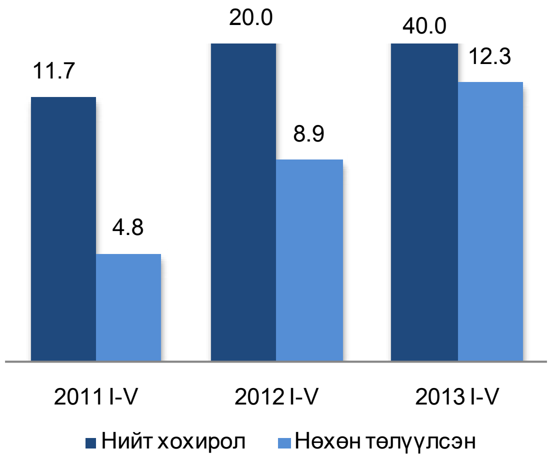

Улсын хэмжээнд 2013 оны эхний 5 сард 52.1 мян.хүн эрүүлжүүлэгдэж, 6.7 мян.хүн баривчлагдсан нь өмнөх оны мөн үеийнхээс эрүүлжүүлэгдсэн хүний тоо 0.3 мянга буюу 0.6 хувь, баривчлагдсан хүний тоо 706 буюу 11.7 хувиар өссөн байна.

II. Макро эдийн засгийн үзүүлэлт

1. Үнэ
Хэрэглээний бараа, үйлчилгээний үнэ

Хэрэглээний үнийн улсын индекс (ХҮУИ) 2013 оны 5 дугаар сард өмнөх сарынхаас 0.3 хувь, оны эхнээс 5.1 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 9.7 хувиар өслөө (Хүснэгт II.1).

Ерөнхий индекс 2013 оны 5 дугаар сард өмнөх сарынхаас 0.3 хувиар өсөхөд хүнсний бараа, ундаа, усны бүлгийн үнэ дүнгээрээ 1.1 хувь, хувцас, бөс бараа, гутлынх 0.8 хувиар өссөн нь голлон нөлөөлжээ.

Согтууруулах ундаа, тамхины бүлгийн үнэ дүнгээрээ 0.3 хувь, гэр ахуйн тавилга, барааных 0.4 хувь, эм, тариа, эмнэлгийн үйлчилгээнийх 1.2 хувь, тээврийн бүлгийнх 0.1 хувь, зочид буудал, нийтийн хоол, дотуур байрны үйлчилгээнийх 0.7 хувь, бусад бараа, үйлчилгээнийх 0.3 хувиар өсч, харин орон сууц, ус, цахилгаан, түлшний бүлгийн үнэ 2.7 хувь, амралт, чөлөөт цаг, соёлын бараа, үйлчилгээнийх 0.4 хувиар буурсан бөгөөд эдгээрээс бусад бүлгийн үнэ өөрчлөлтгүй байв.

Хүснэгт II.1

Хэрэглээний үнийн улсын индекс, бүлгээр

Бараа, үйлчилгээний бүлэг	Жин	2013 V / 2012 V	2013 V / 2012 XII	2013 V / 2013 IV
Ерөнхий индекс	100.0	109.7	105.1	100.3
Хүнсний бараа, ундаа, ус	29.3	109.8	113.8	101.1
Согтуурулах ундаа, тамхи	3.2	150.3	101.5	100.3
Хувцас, бөс бараа, гутал	16.1	112.0	103.0	100.8
Орон сууц, ус, цахилгаан, түлш	12.3	105.2	95.7	97.3
Гэр ахуйн тавилга, бараа	4.7	109.7	103.8	100.4
Эм, тариа, эмнэлгийн үйлчилгээ	3.6	109.2	104.4	101.2
Тээвэр	12.2	105.0	102.5	100.1
Холбооны хэрэгсэл, шуудангийн үйлчилгээ	4.4	99.3	99.8	100.0
Амралт, чөлөөт цаг, соёлын бараа, үйлчилгээ	2.8	100.5	100.0	99.6
Боловсролын үйлчилгээ	4.7	115.2	100.0	100.0
Зочид буудал, нийтийн хоол, дотуур байрны үйлчилгээ	2.6	112.0	107.4	100.7
Бусад бараа, үйлчилгээ	4.1	106.1	102.2	100.3

Хэрэглээний үнийн улсын индекс 2013 оны 5 дугаар сард оны эхнээс 5.1 хувь өссөнөөс хүнс, ундаа, усны бүлгийн барааны үнэ дүнгээрээ 13.8 хувь, хувцас, бөс бараа, гутлынх 3.0 хувь, гэр ахуйн тавилга, барааных 3.8 хувь, эм, тариа, эмнэлгийн үйлчилгээнийх 4.4 хувь, тээврийн бүлгийнх 2.5 хувь, зочид буудал, нийтийн хоол, дотуур байрны үйлчилгээнийх 7.4 хувиар нэмэгдсэн байна. Харин орон сууц, ус, цахилгаан, түлшний бүлгийн үнэ 4.3 хувь, холбооны хэрэгсэл, шуудангийн үйлчилгээний бүлгийнх 0.2 хувиар буурчээ.

Хэрэглээний үнийн улсын индекс 2012 оны 5 дугаар сард оны эхнээс 9.2 хувиар өссөн бол 2013 оны 5 дугаар сард 5.1 хувь болж, өсөлт 4.1 пунктээр саарсан байна (Зураг II.1).

Зураг II.1

Хэрэглээний үнийн улсын индекс (өмнөх оны 12 сар =100)

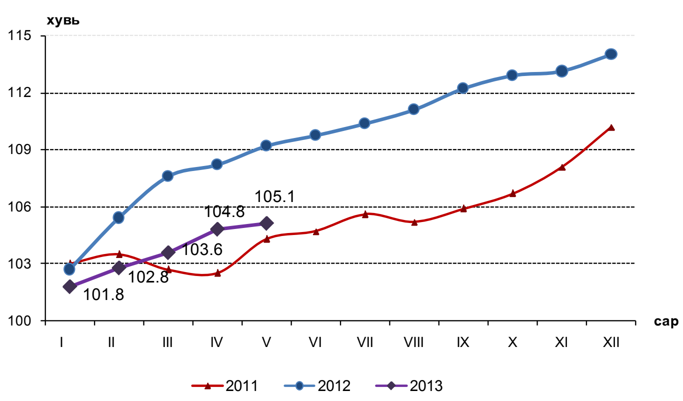

Хэрэглээний бараа, үйлчилгээний үнэ 2013 оны 5 дугаар сард өмнөх сарынхаас Хөвсгөл (99.2%), Улаанбаатар (99.7%) хотод буурч, Увс аймагт тогтвортой, бусад аймагт 0.3-2.7 хувиар өсчээ (Зураг II.2).

Хэрэглээний бараа, үйлчилгээний үнэ 2013 оны 5 дугаар сард баруун бүсэд өмнөх сарынхаас 0.9 хувь, оны эхнээс 5.1 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 11.6 хувь, хангайн бүсэд өмнөх сарынхаас 0.8 хувь, оны эхнээс 7.3 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 14.2 хувь, төвийн бүсэд өмнөх сарынхаас 1.0 хувь, оны эхнээс 6.1 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 9.1 хувь, зүүн бүсэд өмнөх сарынхаас 1.0 хувь, оны эхнээс 6.6 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 9.9 хувиар өссөн байна.

Өрхийн нийт хэрэглээнд өндөр хувийн жин эзэлж буй мах, махан бүтээгдэхүүний дэд бүлгийн үнэ дүнгээрээ 2013 оны 5 дугаар сард өмнөх сарынхаас бүх аймагт 0.1-14.9 хувиар өсчээ. Архангай (14.9%) аймагт хамгийн их өсөлттэй байв.

Талх, гурил, будааны дэд бүлгийн үнэ Баян-Өлгий (1.9%), Дорнод (0.7%), Өмнөговь (0.6%) аймагт буурч, Архангай, Баянхонгор, Өвөрхангай, Сэлэнгэ, Ховд, Хөвсгөл, Хэнтий аймагт өөрчлөлтгүй, бусад 11 аймагт 0.3-3.9 хувиар өссөн байна. Завхан (3.9%) аймагт хамгийн их өсөлттэй байлаа.

Сүү, сүүн бүтээгдэхүүний дэд бүлгийн үнэ Дорноговь (0.5%), Дундговь (0.5%) аймагт өсч, Өмнөговь, Ховд аймагт өөрчлөлтгүй, бусад 17 аймагт 0.2-16.9 хувиар буурсан байна. Орхон (16.9%) аймагт хамгийн их бууралттай байв.

Төмс, хүнсний ногооны дэд бүлгийн үнэ Сүхбаатар (6.0%), Хэнтий (3.8%), Дорнод (2.4%), Увс (2.3%), Сэлэнгэ (0.3%) аймагт буурч, Архангай, Баянхонгор аймагт өөрчлөлтгүй, бусад 14 аймагт 0.2-21.3 хувиар өсчээ. Ховд (21.3%) аймагт хамгийн их өсөлттэй байлаа.

Хэрэглээний бараа, үйлчилгээний үнэ 2013 оны 5 дугаар сард өмнөх сарынхаас Говьсүмбэр аймагт хамгийн их буюу 2.7 хувиар өсчээ. Тус аймагт үнэ өсөхөд хувцас, бөс бараа, гутлын бүлгийн үнэ дүнгээрээ 6.7 хувь, хүнсний барааны бүлгийн үнэ 2.9 хувь, үүний дотор мах, махан бүтээгдэхүүний дэд бүлгийн үнэ 6.4 хувиар өссөн нь нөлөөлсөн байна.

Зураг-II.2

Хэрэглээний үнийн индекс, нийслэл, аймгаар, 2013 оны 5 дугаар сард (өмнөх сар =100%)

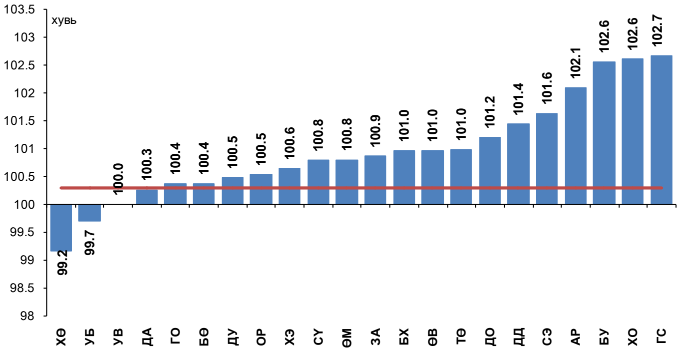

Хэрэглээний бараа, үйлчилгээний үнэ 2013 оны 5 дугаар сард оны эхнээс бүх аймагт 2.0-10.9 хувиар өсчээ.

Хэрэглээний бараа, үйлчилгээний үнэ 2013 оны 5 дугаар сард Улаанбаатар хотод өмнөх сарынхаас 0.3 хувиар буурч, харин оны эхнээс 3.9 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 8.4 хувиар өссөн байна.

Хэрэглээний үнийн ерөнхий индекс 2013 оны 5 дугаар сард Улаанбаатар хотод өмнөх сарынхаас буурахад орон сууц, ус, цахилгаан, түлшний бүлгийн дүн 4.1 хувиар буурсан нь голлон нөлөөлжээ. Түүнчлэн амралт, чөлөөт цаг, соёлын бараа, үйлчилгээнийх 0.8 хувиар буурсан байна. Харин хүнсний бараа, ундаа, усны бүлгийн үнэ 0.4 хувь, хувцас, бөс бараа, гутлынх 0.3 хувь, гэр ахуйн тавилга, барааных 0.3 хувь, эм, тариа эмнэлгийн үйлчилгээнийх 1.1 хувь, бусад бараа, үйлчилгээнийх 0.2 хувиар өсч, эдгээрээс бусад бараа, үйлчилгээний бүлгийн дүн өөрчлөлтгүй байв (Зураг II.3).

Улаанбаатар хотод 2013 оны 5 дугаар сард өмнөх сарынхаас хэрэглээний сагсны 329 нэрийн бараа, үйлчилгээний 16.1 хувийнх нь үнэ өсч, 9.1 хувийнх нь буурч, 74.8 хувийнх нь үнэ тогтвортой байлаа. Судалгаанд сонгогдсон хүнсний 93 нэрийн барааны 41.9 хувь буюу 39 нэрийн барааны үнэ нэмэгджээ.

Зураг-II.3

Улаанбаатар хотын хэрэглээний үнийн 2013 оны 5 дугаар сарын өөрчлөлт, бүлгийн дүнгээр, хувиар

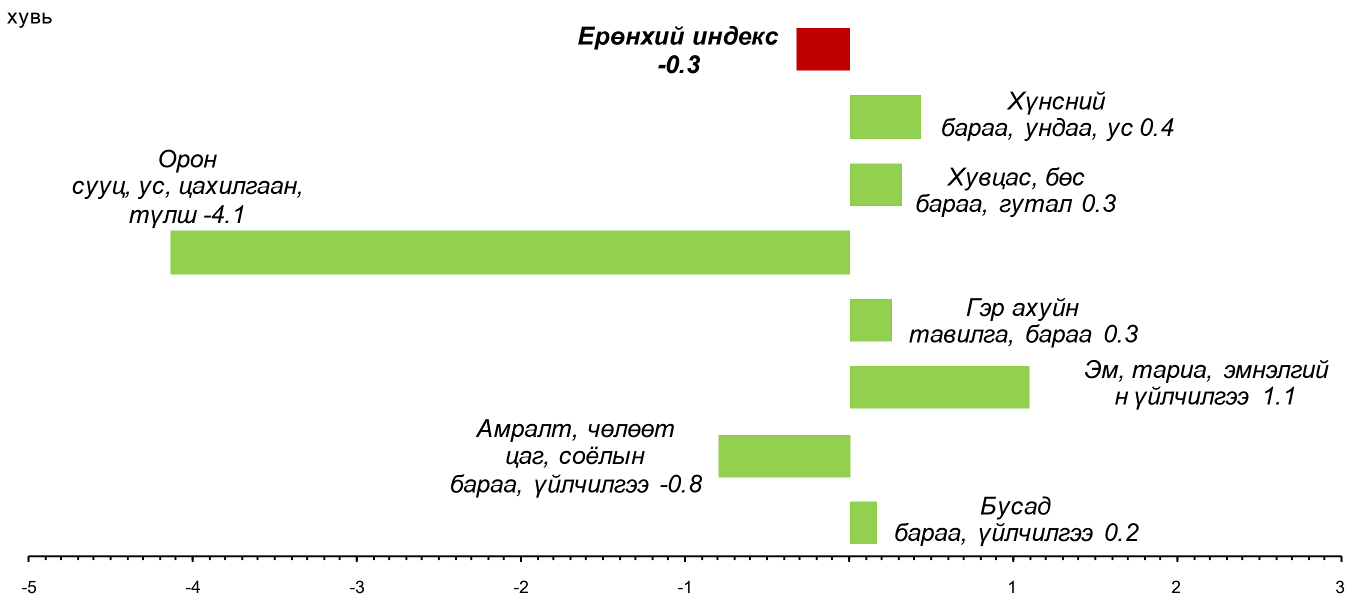

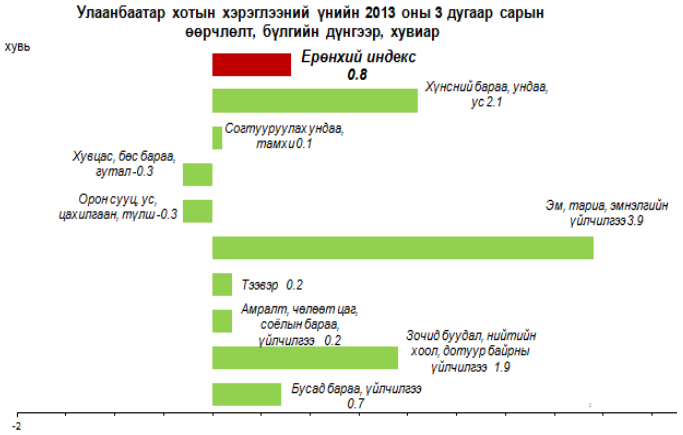

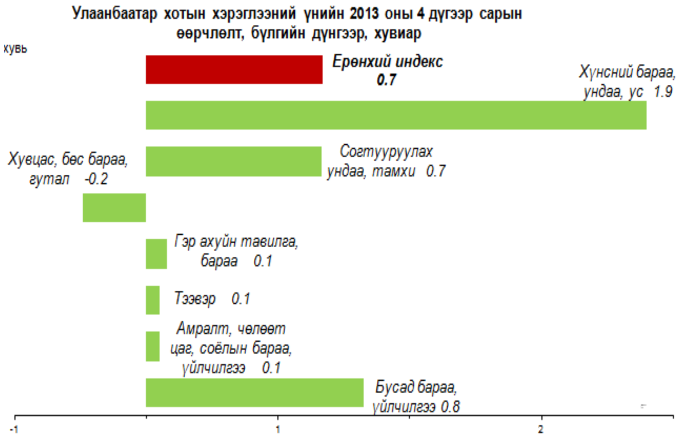

Хүснэгт-II.2

Улаанбаатар хотын хэрэглээний үнийн 2013 оны 4 дүгээр сарын индекст нөлөөлсөн бараа, үйлчилгээний үнийн өөрчлөлт

Бараа, үйлчилгээний бүлэг	Үнийн өөрчлөлт, %	Дэд бүлэг, зарим барааны үнийн өөрчлөлт
Хүнсний бараа, ундаа, ус	0.4	Хүнсний бараа, ундаа, усны бүлгийн үнийн өсөлтөд мах, махан бүтээгдэхүүний дэд бүлгийн үнэ 1.2 хувь, загас далайн бүтээгдэхүүнийх 2.2 хувь, төмс, хүнсний ногооных 1.6 хувь, хүнсний бусад барааных 0.5 хувь, ундаа, усных 0.3 хувиар нэмэгдсэн нь голлон нөлөөлжээ.
Хувцас, бөс бараа, гутал	0.3	Хувцас, бөс бараа, гутлын бүлгийн үнийн өсөлтөд эрэгтэй болон эмэгтэй бэлэн хувцасны дэд бүлгийн үнэ 0.2-0.7 хувь, эрэгтэй гутлынх 0.3 хувиар нэмэгдсэн нь нөлөөлжээ.
Орон сууц, ус, цахилгаан, түлш	-4.1	Энэ бүлгийн үнийн бууралтад нэг шуудай цементийн үнэ 6.5 хувь, иж бүрдэл гэрийн үнэ 1.9 хувь, нэг уут түлшний модны үнэ 18.8 хувь, нүүрсний 12.0 хувиар хямдарсан нь нөлөөлсөн байна.
Гэр ахуйн тавилга, бараа	0.3	Гэр ахуйн тавилга, барааны бүлгийн үнийн өсөлтөд гал тогооны ширээ сандлын үнэ 7.7 хувь, чийдэнгийн шилнийх 5.3 хувь, наалдаг туузных /скоч/ 17.6 хувиар өссөн нь нөлөөлжээ.
Эм, тариа, эмнэлгийн үйлчилгээ	1.1	Энэ бүлгийн үнийн өсөлтөд хувийн эмнэлгийн ор хоногийн хөлс 4.7 хувиар нэмэгдсэн нь нөлөөллөө.
Амралт, чөлөөт цаг, соёлын бараа, үйлчилгээ	-0.8	Энэ бүлгийн үнийн бууралтад LCD зурагтын үнэ 6.7 хувь, жолооны курсын сургалтын төлбөр 5.4 хувиар хямдарсан нь нөлөөлөв.
Бусад бараа, үйлчилгээ	0.2	Бусад бараа, үйлчилгээний бүлгийн үнийн өсөлтөд бугуйн цагны үнэ 3.7 хувь, бичиг баримт олшруулах хөлс 12.5 хувиар өссөн нь нөлөөлжээ.

Мал аж ахуйн гол нэр төрлийн зарим бүтээгдэхүүний зах зээлийн дундаж үнэ

Мал аж ахуйн гол нэр төрлийн зарим бүтээгдэхүүний зах зээлийн үнийн судалгаагаар 2013 оны 5 дугаар сард үхрийн 2 м-ээс дээш урттай ширний дундаж үнэ Увс, Ховд, Дундговь, Завхан, Өвөрхангай аймагт хамгийн бага буюу 24.0-30.0 мян.төг; Дархан-Уул, Төв, Сүхбаатар, Хэнтий аймаг, Улаанбаатар хотод хамгийн их буюу 39.0-43.0 мян.төг; адууны ширнийх Орхон, Баянхонгор, Хөвсгөл, Говьсүмбэр аймагт хамгийн бага буюу 20.0-27.5 мян.төг; Архангай, Дорноговь, Төв, Хэнтий аймаг, Улаанбаатар хотод хамгийн их буюу 35.0-37.0 мян.төг; ямааны 1 кг цагаан ноолуурын үнэ Дорнод, Хэнтий, Говьсүмбэр, Өмнөговь, Сүхбаатар аймагт хамгийн бага буюу 50.0-53.0 мян.төг; Говь-Алтай, Завхан, Баянхонгор, Өвөрхангай, Архангай, Хөвсгөл аймагт хамгийн их буюу 61.5-64.0 мян.төг байна.

Үхрийн 2 м-ээс дээш урттай ширний дундаж үнэ Дорнод, Баянхонгор, Сүхбаатар, Өвөрхангай, Говьсүмбэр, Хэнтий аймаг, Улаанбаатар хотод өмнөх сарынхаас 1.0-10.0 мян.төг буюу 2.4-33.3 хувиар өсч, Дархан-Уул, Булган, Дундговь, Сэлэнгэ, Архангай аймагт өмнөх сарынхаас 1.0-5.0 мян.төг буюу 2.5-12.5 хувиар буурч, Завхан, Орхон, Төв аймагт өмнөх сарын түвшинд байв.

Адууны ширний дундаж үнэ Булган, Баян-Өлгий, Сүхбаатар, Архангай, Баянхонгор, Дорноговь, Хэнтий аймаг, Улаанбаатар хотод өмнөх сарынхаас 0.5-7.0 мян.төг буюу 1.7-25.0 хувиар өсч, Дундговь, Дорнод, Сэлэнгэ, Хөвсгөл, Говьсүмбэр аймагт өмнөх сарынхаас 1.0-7.5 мян.төг буюу 3.2-21.4 хувиар буурч, Завхан, Ховд, Орхон, Өвөрхангай, Дархан-Уул, Төв аймагт өмнөх сарын түвшинд байв.

Ямааны 1 кг цагаан ноолуурын дундаж үнэ Завхан, Архангай, Хөвсгөл, Төв, Дундговь, Баянхонгор, Өвөрхангай, Ховд, Дорноговь, Баян-Өлгий, Говь-Алтай аймаг, Улаанбаатар хотод өмнөх сарынхаас 1.5-11.5 мян.төг буюу 2.5-23.0 хувиар өсч, Өмнөговь, Сүхбаатар, Хэнтий, Говьсүмбэр, Сэлэнгэ, Дорнод аймагт 1.0-5.0 мян.төг буюу 1.9-9.1 хувиар буурч, Увс, Булган, Орхон, Дархан-Уул аймагт өмнөх сарын түвшинд байв.

Мал аж ахуйн зарим бүтээгдэхүүний үнийн улсын дундаж болон хамгийн өндөр байгаа аймгуудыг өмнөх оны мөн үеийнхтэй харьцуулж дараах зургаар харуулав.

Зураг-II.4

Ямааны 1 кг цагаан ноолуурын зах зээлийн дундаж үнэ, жил бүрийн 5 дугаар сард, мян.төг

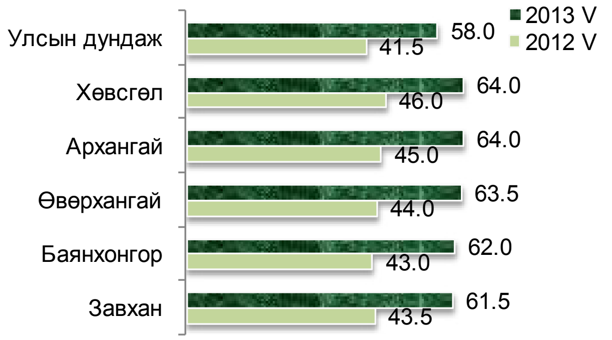

Зураг-II.5

Адууны 1 ширхэг ширний зах зээлийн дундаж үнэ, жил бүрийн 5 дугаар сард, мян.төг

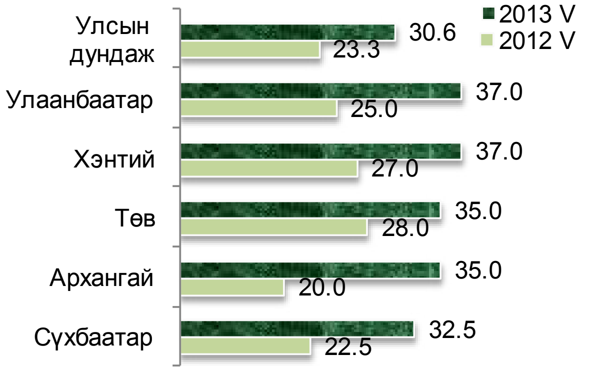

Зураг-II.6

Үхрийн 2 м-ээс дээш урттай 1 ширхэг ширний зах зээлийн дундаж үнэ, жил бүрийн 5 дугаар сард, мян.төг

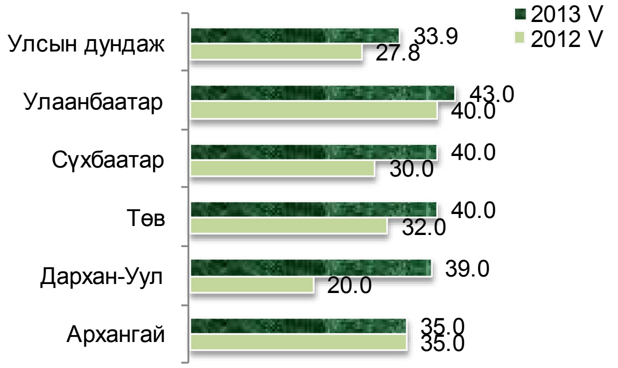

Зураг-II.7

Хонины ноостой 1 ширхэг нэхийний зах зээлийн дундаж үнэ, жил бүрийн 5 дугаар сард, мян.төг

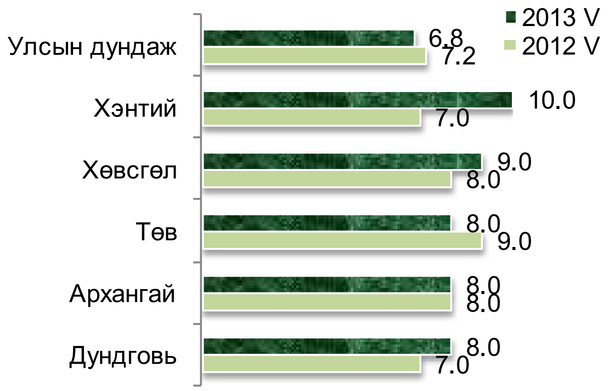

Улаанбаатар хотод худалдаалагдсан барилгын гол нэрийн материалын дундаж үнэ

Улаанбаатар хотод 2013 оны 5 дугаар сард худалдаалагдсан эх орны үйлдвэрийн болон ОХУ, БНХАУ, БНСУ-д үйлдвэрлэсэн барилгын үндсэн 25 нэр төрлийн материалын дундаж үнийг мэдээнд хамрууллаа.

Өмнөх оны мөн үеийнхээс 2013 оны 5 дугаар сард эх орны үйлдвэрийн шалны банзны үнэ /м3/ 70.0 мян.төг буюу 46.7 хувь, захалсан банзных /м3/ 5.0 мян.төг буюу 14.3 хувь, тоосгоны нэг ширхэгийн үнэ 36 төг буюу 12.8 хувь, хөнгөн бетоных /м3/ 9.9 мян.төг буюу 7.0 хувь, вакуум цонхных /м2/ 5.0 мян.төг буюу 5.9 хувь, 1 шуудай /50 кг/ цементнийх 325 төг буюу 3.6 хувиар өсчээ. ОХУ-д үйлдвэрлэсэн боодол хар цаасны /чулуутай/ үнэ 1.5 мян. төг буюу 7.5 хувь, БНХАУ-д үйлдвэрлэсэн эмульсных /дотор заслын/ 3.8 мян.төг буюу 54.3 хувь, уян шүршүүрийнх 12.5 мян.төг буюу 50.0 хувь, дүүжин таазных /м2/ 1.5 мян.төг буюу 42.9 хувь, крантных 20.0 мян.төг буюу 40.0 хувь, шалны хавтангийнх /м2/ 100 төг буюу 11.8 хувь, тосон будагных /1л/ 200 төг буюу 8.7 хувь, төмөр хаалганых 10.0 мян.төг буюу 6.3 хувь, шаазан угаагуурынх 5.0 мян.төг буюу 6.3 хувь, хадаасных /1кг/ 150 төг буюу 6.0 хувь, шаазан суултуурынх 5.0 мян.төг буюу 5.0 хувиар өсч, боодол хар цаасных /чулуугүй/ 1.0 мян төг буюу 11.1 хувь, эмульсных /гадна заслын/ 1.9 мян. төг буюу 10.3 хувь, цонхны шилнийх /нөлөөгүй, м2/ 1.0 мян.төг буюу 7.7 хувь, 1 шуудай /50 кг/ цементнийх 0.5 мян.төг буюу 5.2 хувиар буурчээ.

Өмнөх сарынхаас эх орны үйлдвэрийн тоосгоны нэг ширхэгийн үнэ 27.5 төг буюу 9.5 хувь, 1 шуудай /50 кг/ цементнийх 200 төг буюу 2.2 хувиар өсчээ. БНХАУ-д үйлдвэрлэсэн эмульсных /дотор заслын/ 2.8 мян.төг буюу 35.0 хувь, уян шүршүүрийнх 3.5 мян.төг буюу 10.3 хувь, шахмал шалных /м2/ 323 төг буюу 2.6 хувь, шаазан суултуурынх 1.7 мян төг буюу 1.6 хувиар өсч, 1 шуудай /50 кг/ цементнийх 2.3 мян.төг буюу 23.5 хувь, эмульсных /гадна заслын/ 1.9 мян.төг буюу 10.3 хувь, шалны хавтангийнх /ш/ 25 төг буюу 2.6 хувь, төмөр хаалганых 2.0 мян төг буюу 1.2 хувиар буурчээ.

II.2 Мөнгө, зээл, үнэт цаас

Мөнгөний нийлүүлэлт (М2) 2013 оны 5 дугаар сарын эцэст 7908.9 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 711.4 тэрбум төг буюу 9.9 хувиар, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1179.3 тэрбум төг буюу 17.5 хувиар өсчээ (Хүснэгт II.3).

Мөнгөний нийлүүлэлтийн бүтцийн хувьд 2013 оны 5 дугаар сарын эцэст 49.9 хувийг төгрөгийн хадгаламж, 15.0 хувийг гадаад валютын хадгаламж, 14.9 хувийг төгрөгийн харилцах, 12.5 хувийг гадаад валютын харилцах, 7.6 хувийг банкнаас гадуурх мөнгө эзэлж байна (Зураг II.8). Мөнгөний нийлүүлэлтэд гадаад валютын харилцахын эзлэх хувь 0.9 пункт, гадаад валютын хадгаламжийнх 0.7 пункт, банкнаас гадуурх мөнгөнийх 0.2 пунктээр өсч, харин төгрөгийн хадгаламжийн эзлэх хувь өмнөх сарынхаас 1.0 пункт, төгрөгийн харилцахынх 0.9 пунктээр буурчээ.

Бага мөнгө 2013 оны 5 дугаар сарын эцэст 1779.2 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 111.5 тэрбум төг буюу 6.7 хувиар, өмнөх оны мөн үеийнхээс 37.8 тэрбум төг буюу 2.2 хувиар өсчээ.

Зураг-II.8

Мөнгөний нийлүүлэлт (М2), хэрэглээний үнийн улсын индексийн өөрчлөлт, сарын эцэст, хувиар, (өмнөх сар=100)

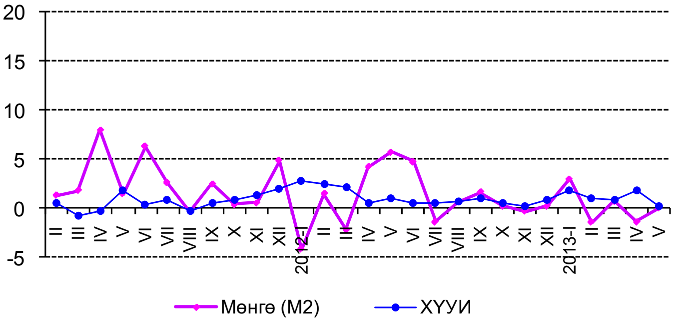

Хүснэгт-II.3

Мөнгөний зарим үндсэн үзүүлэлт, сарын эцэст, тэрбум төг

Үзүүлэлт	2012 V	2013 IV	2013 V
Мөнгөний нийлүүлэлт М2	**6 729.6**	**7 197.5**	**7 908.9**
Жилийн өөрчлөлт, хувиар, өмнөх оны мөн үе=100	24.0	13.1	17.5
Сарын өөрчлөлт, хувиар, өмнөх сар=100	5.8	- 1.3	9.9
Нийт хадгаламж	**4 224.9**	**4 692.9**	**5 139.0**
Жилийн өөрчлөлт, хувиар, өмнөх оны мөн үе=100	28.7	17.9	21.6
Сарын өөрчлөлт, хувиар, өмнөх сар=100	6.1	- 3.8	9.5
Төгрөгийн хадгаламж	**3 024.0**	**3 663.4**	**3 949.0**
Жилийн өөрчлөлт, хувиар, өмнөх оны мөн үе=100	24.2	22.9	30.6
Сарын өөрчлөлт, хувиар, өмнөх сар=100	1.4	- 0.8	7.8
Валютын хадгаламж	**1 200.9**	**1 029.5**	**1 190.0**
Жилийн өөрчлөлт, хувиар, өмнөх оны мөн үе=100	41.4	3.0	- 0.9
Сарын өөрчлөлт, хувиар, өмнөх сар=100	20.1	- 13.3	15.6

Иргэд, байгууллагын нийт хадгаламж 2013 оны 5 дугаар сарын эцэст 5139.0 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 446.1 тэрбум төг буюу 9.5 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 914.1 тэрбум төг буюу 21.6 хувиар өсчээ. Төгрөгийн хадгаламж 2013 оны 5 дугаар сарын эцэст 3949.0 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 285.6 тэрбум төг буюу 7.8 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 925.0 тэрбум төг буюу 30.6 хувиар өсөв. Гадаад валютын хадгаламж 2013 оны 5 дугаар сарын эцэст 1190.0 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 160.5 тэрбум төг буюу 15.6 хувиар өсч, харин өмнөх оны мөн үеийнхээс 10.9 тэрбум төг буюу 0.9 хувиар буурчээ (Хүснэгт II.3).

Гүйлгээнд байгаа бэлэн мөнгө 2013 оны 5 дугаар сарын эцэст 831.0 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 71.2 тэрбум төг буюу 9.4 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 48.1 тэрбум төг буюу 6.1 хувиар өсчээ.

Нөөц мөнгө (М0) 2013 оны 5 дугаар сарын эцэст 2800.9 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 303.6 тэрбум төгрөгөөр өсчээ. Нөөц мөнгөний бүрэлдэхүүн хэсэг болох банкуудын харилцах, хадгаламж 2013 оны 5 дугаар сарын эцэст өмнөх сарынхаас 231.8 тэрбум төг буюу 13.3 хувиар өсч, 1972.0 тэрбум төгрөгт хүрсэн байна.

Банкуудын нийт актив 2013 оны 5 дугаар сарын эцэст 12.9 их наяд төг болж, өмнөх сарынхаас 1155.5 тэрбум төг буюу 9.9 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 3951.2 тэрбум төг буюу 44.3 хувиар өслөө.

Аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэдэд олгосон нийт зээлийн өрийн үлдэгдэл 2013 оны 5 дугаар сарын эцэст 8226.4 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 462.4 тэрбум төг буюу 6.0 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 2105.2 тэрбум төг буюу 34.4 хувиар өсчээ (Хүснэгт II.4).

Зээлийн өрийн үлдэгдлийг эзэмшигчээр нь авч үзэхэд 2013 оны 5 дугаар сарын эцэст нийт зээлийн 4487.3 тэрбум төг буюу 54.6 хувь нь хувийн секторт, иргэдэд 3673.2 тэрбум төг буюу 44.7 хувь нь, улсын байгууллагад 44.8 тэрбум төг буюу 0.5 хувь нь, бусад санхүүгийн байгууллагад 11.0 тэрбум төг буюу 0.1 хувь бусад байгууллагад 10.1 тэрбум төг буюу 0.1 хувь нь ногдож байна.

Зураг-II.9

Мөнгөний нийлүүлэлтийн бүтэц, хувиар, жил бүрийн 5 дугаар сарын эцсийн байдлаар

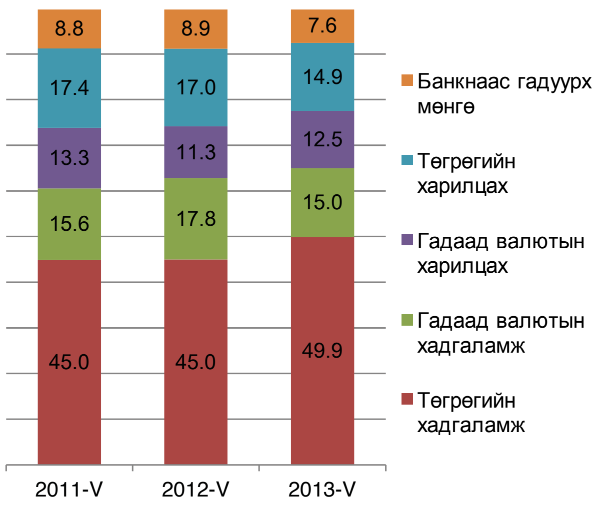

Зураг-II.10

Мөнгөний нийлүүлэлт (М2), бага мөнгө (М1) болон бараг мөнгөний өөрчлөлт, сарын эцэст, хувиар, (өмнөх оны мөн үе=100)

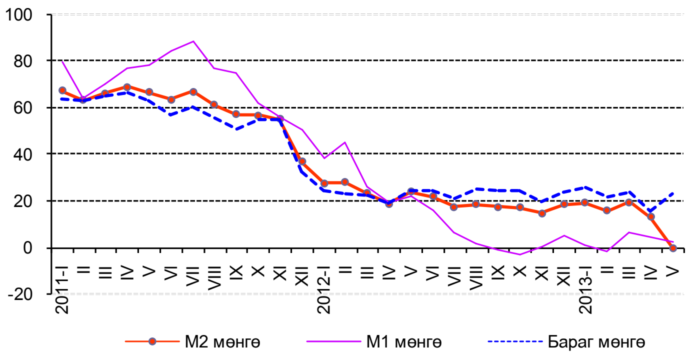

Эх үүсвэр: Монголбанкны статистикийн сарын бюллетень*

Хүснэгт-II.4

Зээлийн өрийн үлдэгдэл, чанаргүй болон хугацаа хэтэрсэн зээл, сарын эцэст, тэрбум төг

Үзүүлэлт	2012 V	2013 IV	2013 V
Зээлийн өрийн үлдэгдэл	**6 121.2**	**7 764.0**	**8 226.4**
Жилийн өөрчлөлт, хувиар, өмнөх оны мөн үе=100	44.1	30.8	34.4
Сарын өөрчлөлт, хувиар, өмнөх сар=100	3.1	5.2	6.0
Чанаргүй зээл	**315.7**	**310.5**	**318.0**
Жилийн өөрчлөлт, хувиар, өмнөх оны мөн үе=100	- 20.6	- 1.9	0.7
Сарын өөрчлөлт, хувиар, өмнөх сар=100	- 0.3	0.6	2.4
Хугацаа хэтэрсэн зээл	**60.1**	**110.9**	**146.4**
Жилийн өөрчлөлт, хувиар, өмнөх оны мөн үе=100	- 20.7	55.8	143.8
Сарын өөрчлөлт, хувиар, өмнөх сар=100	- 15.6	11.0	32.0
Зээлийн өрийн үлдэгдэлд чанаргүй зээлийн эзлэх хувь	**5.2**	**4.0**	**3.9**
Зээлийн өрийн үлдэгдэлд хугацаа хэтэрсэн зээлийн эзлэх хувь	**1.0**	**1.4**	**1.8**

Банкны системийн хэмжээгээр чанаргүй зээл 2013 оны 5 дугаар сарын эцэст 318.0 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 7.5 тэрбум төг буюу 2.4 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 2.3 тэрбум төг буюу 0.7 хувиар өссөн байна. Чанаргүй зээл нийт зээлийн өрийн үлдэгдлийн 3.9 хувийг эзэлж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1.3 пунктээр буурчээ (Хүснэгт II.4).

Хугацаа хэтэрсэн зээлийн өрийн үлдэгдэл 2013 оны 5 дугаар сарын эцэст 146.4 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 35.5 тэрбум төг буюу 32.0 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 86.3 тэрбум төг буюу 2.4 дахин өсчээ. Хугацаа хэтэрсэн зээлийн өрийн үлдэгдэл нийт зээлийн өрийн үлдэгдлийн 1.8 хувийг эзэлж байна. (Хүснэгт II.4).

Банкуудын төгрөгийн зээлийн жигнэсэн дундаж хүү 2013 оны 4 дүгээр сарын эцэст өмнөх сарынхаас 0.5 пунктээр, өмнөх оны мөн үеийнхээс 0.7 пунктээр өсч, жилийн хүү 19.1 хувь болжээ. Валютын зээлийн жигнэсэн дундаж хүү өмнөх сарынхаас 1.0 пунктээр буурч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 0.8 пунктээр өсч, жилийн хүү 13.2 хувь боллоо (Зураг II.12).

Гадаад валютын цэвэр албан нөөц 2013 оны 5 дугаар сарын эцэст өмнөх сарынхаас 198.9 сая ам.доллараар буурч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 193.4 сая ам.доллараар нэмэгдэж, 2878.4 сая ам.доллар болсон нь манай улсын импортын 25.2 долоо хоног буюу 6.3 сарын хэрэгцээг хангахаар байна (Зураг II.13).

Зураг-II.11

Чанаргүй зээл, сарын эцэст, тэрбум төг

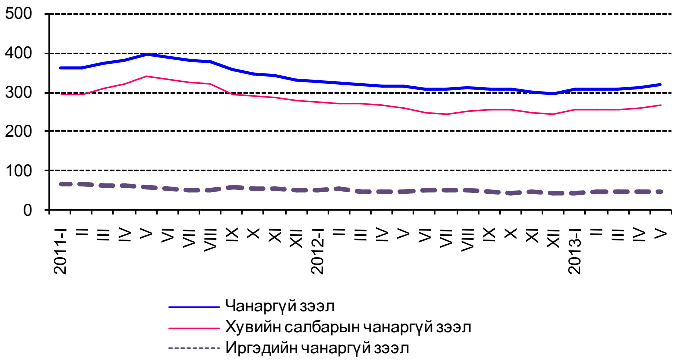

Зураг-II.12

Зээлийн жилийн хүү, сарын эцэст, хувиар

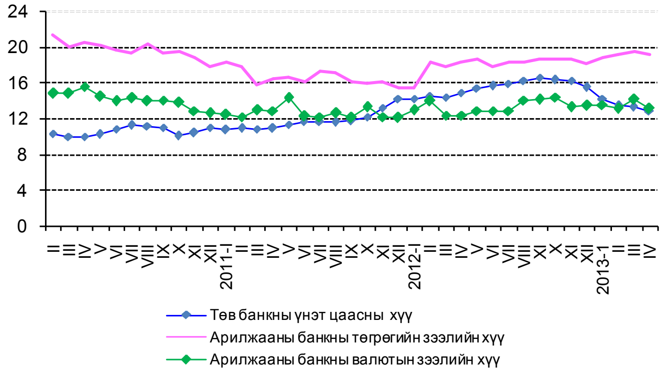

Зураг-II.13

Гадаад валютын цэвэр албан нөөц, сарын эцэст, сая ам.долл

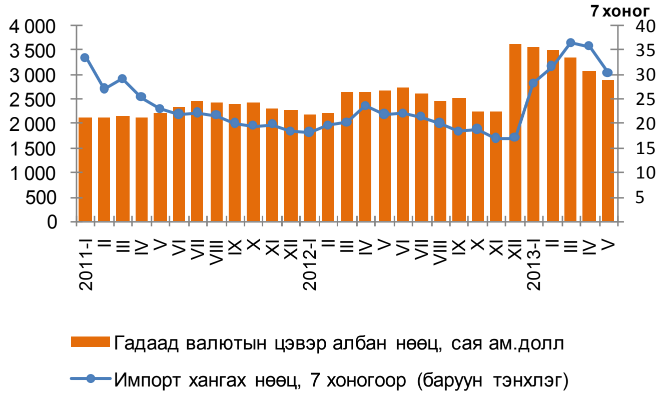

Үнэт цаасны зах зээл

Үнэт цаасны арилжаагаар 2013 оны эхний 5 сард 11.4 тэрбум төгрөгийн гүйлгээ хийгдэж, 20.2 сая ш үнэт цаас арилжигдсан байна. Өмнөх оны мөн үеийнхээс үнэт цаасны гүйлгээ 7.4 тэрбум төг буюу 39.4 хувь, арилжигдсан үнэт цаасны тоо 22.0 сая ш буюу 52.1 хувиар буурчээ.

Үнэт цаасны арилжаа 2013 оны 5 дугаар сард 23 өдөр явагдаж, 1.0 тэрбум

Зураг-II.13

ТОП-20 индекс, сарын дундаж, хувиар

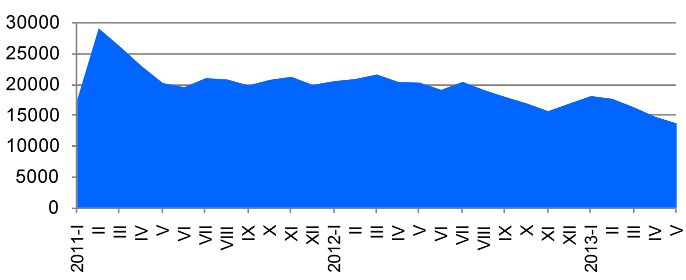

төгрөгийн гүйлгээ хийгдэж, 1.7 сая ш үнэт цаас арилжигдсан байна. Гүйлгээний хэмжээ 2013 оны 5 дугаар сард өмнөх сарынхаас 0.6 тэрбум төг буюу 36.8 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 3.6 тэрбум төг буюу 77.5 хувиар буурчээ. Арилжсан үнэт цаасны тоо 2013 оны 5 дугаар сард өмнөх сарынхаас 2.7 сая.ш буюу 61.6 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 9.6 сая ш буюу 85.3 хувиар буурлаа.

Хөрөнгийн зах зээлийн чиг хандлагыг илэрхийлэх ТОП-20 дундаж индекс 2013 оны 5 дугаар сард 13619.2 болж, өмнөх сарынхаас 1066.3 нэгжээр буурчээ (Зураг II.13). Хөрөнгийн зах зээлд үйл ажиллагаа явуулж байгаа хувьцаат компаниудын үнэт цаасны зах зээлийн нийт үнэлгээ 2013 оны 5 дугаар сард 1373.8 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 53.4 тэрбум төг буюу 4.0 хувиар өсчээ (Зураг II.14).

"РЕМИКОН" хувьцаат компаний 416.1 мян. ш хувьцаа 2013 оны 5 дугаар сард арилжигдсан нь хамгийн идэвхтэй арилжаалсан үнэт цаас байв.

Монголбанкны төгрөгийн ам.доллартай харьцах нэрлэсэн дундаж ханш 2013 оны 5 дугаар сард 1438.3 төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 120.3 төг буюу 9.1 хувиар суларсан байна (Хүснэгт II.5). Төгрөгийн ам.доллартай харьцах нэрлэсэн дундаж ханш 2013 оны 4 дүгээр сард өмнөх сарынхаас 0.9 хувь, 2013 оны 5 дугаар сард өмнөх сарынхаас 1.5 хувиар суларчээ (Зураг II.15).

Төгрөгийн евротой харьцах нэрлэсэн дундаж ханш 2013 оны 5 дугаар сард 1867.9 төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 178.1 төг буюу 10.5 хувиар суларчээ (Хүснэгт II.5). Төгрөгийн евротой харьцах нэрлэсэн дундаж ханш 2013 оны 4 болон 5 дугаар сард өмнөх сарынхаас 1.3 хувиар суларсан байна (Зураг II.16).

Төгрөгийн юаньтай харьцах нэрлэсэн дундаж ханш 2013 оны 5 дугаар сард 234.2 төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 25.8 төг буюу 12.4 хувиар суларчээ (Хүснэгт II.5). Төгрөгийн юаньтай харьцах нэрлэсэн дундаж ханш 2013 оны 4 дүгээр сард өмнөх сарынхаас 1.4 хувь, 2013 оны 5 дугаар сард өмнөх сарынхаас 2.2 хувиар суларсан байна (Зураг II.17).

Төгрөгийн рубльтэй харьцах нэрлэсэн дундаж ханш 2013 оны 5 дугаар сард 45.9 төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 3.1 төг буюу 7.2 хувиар суларчээ (Хүснэгт II.3).

Зураг-II.14

Зах зээлийн үнэлгээ, сарын эцэст, тэрбум төг

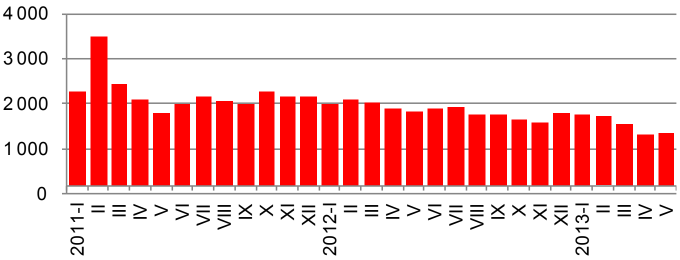

Зураг-II.15

Төгрөгийн ам. доллартай харьцах нэрлэсэн ханш, сарын дундаж, төг

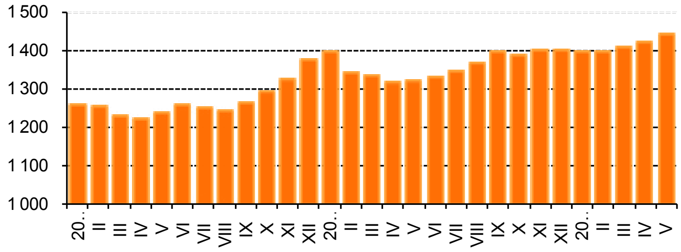

Хүснэгт-II.5

Монголбанкны төгрөгийн гадаад валюттай харьцах нэрлэсэн ханш, сарын дундаж, төг

Үзүүлэлт	2012 V	2013 IV	2013 V
Ам. доллар	**1 318.0**	**1 417.4**	**1 438.3**
Жилийн өөрчлөлт, хувиар, өмнөх оны мөн үе=100	6.7	7.9	9.1
Сарын өөрчлөлт, хувиар, өмнөх сар=100	0.4	0.9	1.5
Евро	**1 689.8**	**1 843.7**	**1 867.9**
Жилийн өөрчлөлт, хувиар, өмнөх оны мөн үе=100	- 5.0	6.7	10.5
Сарын өөрчлөлт, хувиар, өмнөх сар=100	- 2.2	1.3	1.3
Юань	**208.4**	**229.1**	**234.2**
Жилийн өөрчлөлт, хувиар, өмнөх оны мөн үе=100	9.5	10.0	12.4
Сарын өөрчлөлт, хувиар, өмнөх сар=100	0.1	1.4	2.2
Рубль	**42.8**	**45.2**	**45.9**
Жилийн өөрчлөлт, хувиар, өмнөх оны мөн үе=100	- 3.6	1.6	7.2
Сарын өөрчлөлт, хувиар, өмнөх сар=100	- 3.8	- 0.8	1.5

Зураг-II.16

Төгрөгийн евротой харьцах нэрлэсэн ханш, сарын дундаж, төг

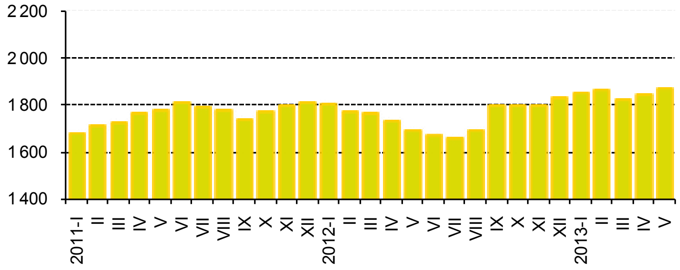

Зураг-II.17

Төгрөгийн юаньтай харьцах нэрлэсэн ханш, сарын дундаж, төг

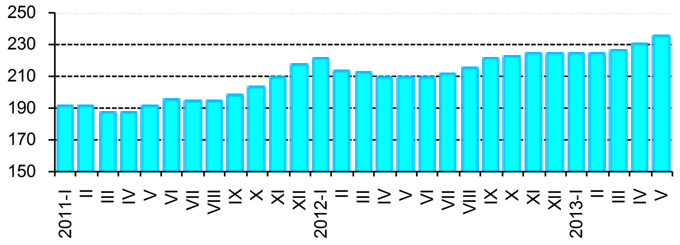

Төгрөгийн рубльтэй харьцах нэрлэсэн дундаж ханш 2013 оны 4 дүгээр сард өмнөх сарынхаас 0.8 хувиар чангарч, 2013 оны 5 дугаар сард өмнөх сарынхаас 1.5 хувиар суларсан байна (Зураг II.18).

Зураг-II.18

Төгрөгийн рубльтэй харьцах нэрлэсэн ханш, сарын дундаж, төг

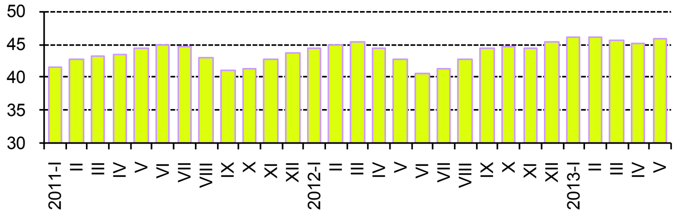

II.3 Улсын нэгдсэн төсөв

Улсын нэгдсэн төсвийн тэнцвэржүүлсэн орлого, тусламжийн нийт хэмжээ 2013 оны эхний 5 сард 2011.4 тэрбум төг, зарлага, эргэж төлөгдөх цэвэр зээлийн нийт хэмжээ 1872.1 тэрбум төг болж, улсын нэгдсэн төсвийн тэнцвэржүүлсэн тэнцэл 139.3 тэрбум төгрөгийн ашигтай гарлаа. Өмнөх оны мөн үеийнхээс улсын нэгдсэн төсвийн тэнцвэржүүлсэн тэнцлийн ашиг 543.6 тэрбум төгрөгөөр нэмэгдэхэд орлогын өсөлт нь зарлагын өсөлтөөс 26.3 пунктээр илүү байгаа нь нөлөөлжээ (Зураг-II.19).

Зураг-II.19

Улсын нэгдсэн төсвийн тэнцвэржүүлсэн орлого, зарлага, тэнцэл, жил бүрийн эхний 5 сарын байдлаар, тэрбум төг

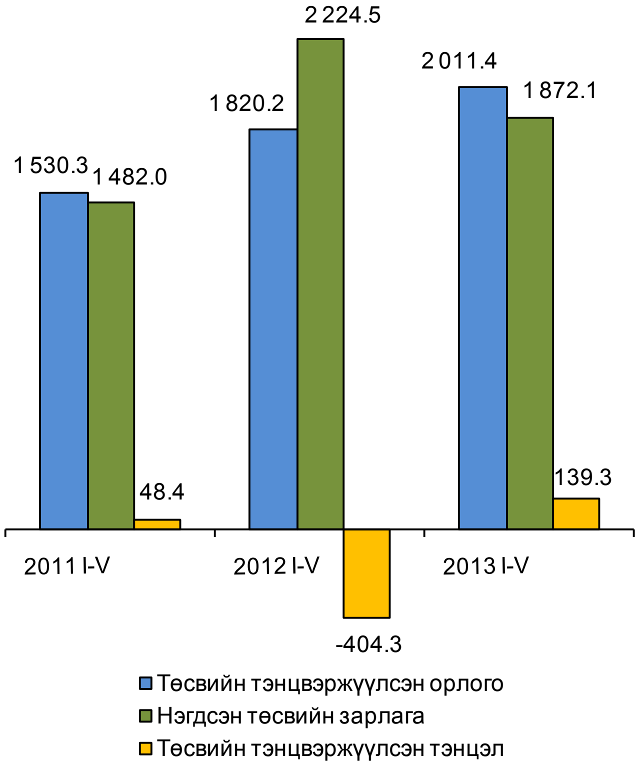

Улсын нэгдсэн төсвийн урсгал орлого 2011.2 тэрбум төг, урсгал зардал 1695.3 тэрбум төг болж, тэнцвэржүүлсэн урсгал тэнцэл 315.9 тэрбум төгрөгийн ашигтай гарлаа. Өмнөх оны мөн үеийнхээс улсын нэгдсэн төсвийн урсгал орлого 197.0 тэрбум төгрөгөөр өсч, урсгал зардал 87.0 тэрбум төгрөгөөр буурчээ.

Улсын нэгдсэн төсвийн тэнцвэржүүлсэн орлого, тусламжийн нийт хэмжээ 2013 оны 4 дүгээр сард 486.0 тэрбум төг байсан бол 2013 оны 5 дугаар сард 422.1 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 68.4 тэрбум төг буюу 13.2 хувиар буурлаа. Улсын нэгдсэн төсвийн зарлага, эргэж төлөгдөх цэвэр зээлийн нийт хэмжээ 2013 оны 4 дүгээр сард 433.6 тэрбум төг байсан бол 2013 оны 5 дугаар сард 418.7 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 14.9 тэрбум төг буюу 3.4 хувиар буурсан байна. Улсын нэгдсэн төсвийн тэнцвэржүүлсэн тэнцэл 2013 оны 4 дүгээр сард 52.4 тэрбум төг, 2013 оны 5 дугаар сард 3.3 тэрбум төгрөгийн ашигтай гарлаа.

Төсвийн орлого

Улсын нэгдсэн төсвийн тэнцвэржүүлсэн орлого, тусламжийн нийт хэмжээ 2013 оны эхний 5 сард 2011.4 тэрбум төг, тогтворжуулалтын санд 25.9 тэрбум төг нийтдээ 2037.3 тэрбум төгрөгийн орлого төвлөрсөн нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 191.6 тэрбум төг буюу 10.4 хувиар нэмэгдлээ.

Өмнөх оны мөн үеийнхээс татварын нийт орлого 164.6 тэрбум төг буюу 10.1 хувиар нэмэгдэхэд бусад татварын орлого 66.9 тэрбум төг буюу 22.7 хувь, гадаад худалдааны татварын орлого 6.4 тэрбум төг буюу 4.9 хувиар буурсан хэдий ч дотоодын бараа, үйлчилгээний татварын орлого 87.6 тэрбум төг буюу 14.5 хувь, орлогын албан татварын орлого 82.6 тэрбум төг буюу 24.0 хувь, нийгмийн даатгалын шимтгэлийн орлого 62.5 тэрбум төг буюу 25.4 хувиар өссөн нь голлон нөлөөлжээ.

Өмнөх оны мөн үеийнхээс татварын бус орлого 32.4 тэрбум төг буюу 17.5 хувиар өсөхөд хувьцааны ногдол ашгийн орлого 14.0 тэрбум төг буюу 78.6 хувь, бусад нэр заагдаагүй орлого 5.6 тэрбум төг буюу 22.7 хувиар буурсан хэдий ч газрын тосны орлого 30.3 тэрбум төг буюу 2.3 дахин, төсөвт газрын өөрийн орлого 12.5 тэрбум төг буюу 15.4 хувь, хүү, торгуулийн орлого 7.1 тэрбум төг буюу 36.3 хувиар өссөн нь голлон нөлөөлжээ.

Улсын нэгдсэн төсвийн орлогын 88.0 хувийг татварын орлого, 10.7 хувийг татварын бус орлого, 1.3 хувийг тогтворжуулалтын сангийн орлого эзэлж байгаа нь өмнөх оны мөн үеийнхээс хөрөнгийн орлогын эзлэх хувь 0.3 пункт, татварын орлогынх 0.2 пункт, тогтворжуулалтын сангийнх 0.1 пунктээр буурч, татварын бус орлогынх 0.6 пунктээр өсчээ (Хавсралт 5).

Төсвийн зарлага

Улсын нэгдсэн төсвийн зарлага, эргэж төлөгдөх цэвэр зээлийн нийт хэмжээ 2013 оны эхний 5 сард 1872.1 тэрбум төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 352.4 тэрбум төг буюу 15.8 хувиар буурахад бараа, үйлчилгээний зардал 148.9 тэрбум төг буюу 20.5 хувь, зээлийн үйлчилгээний төлбөрийн зардал 7.7 тэрбум төг буюу 20.8 хувиар өссөн хэдий ч татаас ба шилжүүлийн зардал 243.5 тэрбум төг буюу 23.9 хувь, хөрөнгийн зардал 230.1 тэрбум төг буюу 57.0 хувь, эргэж төлөгдөх цэвэр зээл 35.3 тэрбум төг буюу 91.8 хувиар буурсан нь нөлөөлжээ.

Улсын нэгдсэн төсвийн нийт зарлага, эргэж төлөгдөх цэвэр зээлийн нийт дүнд урсгал зардал 90.6 хувь, хөрөнгийн зардал 9.3 хувь, эргэж төлөгдөх цэвэр зээл 0.2 хувийг эзэлж байгаа нь өмнөх оны мөн үеийнхээс хөрөнгийн зардлын эзлэх хувь 8.9 пункт, эргэж төлөгдөх цэвэр зээлийнх 1.6 пунктээр буурч, урсгал зардлынх 10.5 пунктээр өсчээ (Хавсралт 5).

II.4 Төлбөрийн тэнцэл

Төлбөрийн тэнцэл 2013 оны 1 дүгээр улиралд 387.4 сая ам.долларын алдагдалтай гарч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 746.2 сая ам.доллараар буурлаа.

Урсгал данс

Төлбөрийн тэнцлийн урсгал данс 2013 оны 1 дүгээр улиралд 771.1 сая ам.долларын алдагдалтай гарч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 3.2 сая ам.долл буюу 0.4 хувиар буурсан. Үүнд барааны тэнцлийн алдагдал 235.3 сая ам.долл болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 148.9 сая ам.долл буюу 38.8 хувиар буурсан нь голлон нөлөөлсөн байна.

Үйлчилгээний орлого 2013 оны 1 дүгээр улиралд 134.2 сая ам.долл, зарлага 530.6 сая ам.долл болж, үйлчилгээний тэнцэл 396.4 сая ам.долларын алдагдалтай гарч өмнөх оны мөн үеийнхээс алдагдал 107.5 сая ам.долл буюу 37.2 хувиар нэмэгдсэн байна (Зураг II.20). Үүнд аяллын үйлчилгээний алдагдал 26.8 сая ам.долл, бусад үйлчилгээнийх 146.3 сая ам.долл болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс аяллын үйлчилгээнийх 26.3 сая ам.долл буюу 53.6 дахин, бусад үйлчилгээнийх 66.1 сая ам.долл буюу 82.4 хувиар нэмэгдсэн нь голлон нөлөөлжээ.

Зураг-II.20

Бараа, үйлчилгээний орлого, зарлага, жил бүрийн 1 дүгээр улирлын байдлаар, сая ам.доллараар

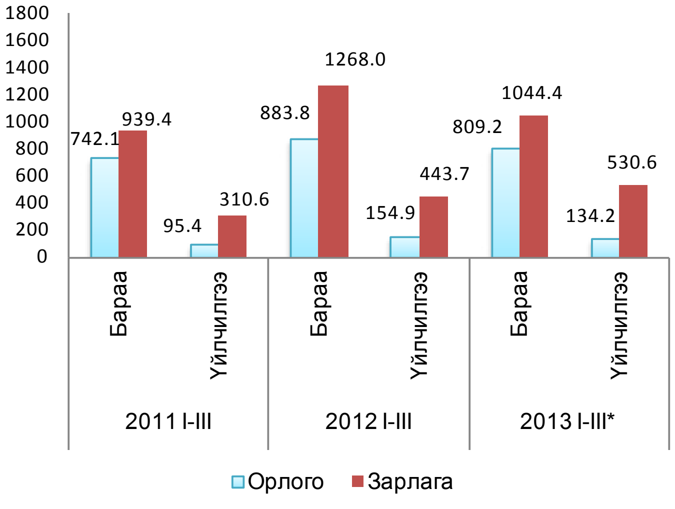

** Урьдчилсан гүйцэтгэл*

Орлогын дансны алдагдал 166.6 сая ам.долл болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 13.0 сая ам.долл буюу 7.2 хувиар буурсан байна.

Урсгал шилжүүлэг 27.1 сая ам.долларын ашигтай гарч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 51.3 сая ам.долл буюу 65.4 хувиар буурчээ. Ажиллагчдын мөнгөн гуйвуулга 2013 оны 1 дүгээр улиралд 1.3 сая ам.долл болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 26.4 сая ам.долл буюу 95.3 хувиар буурчээ.

Хөрөнгө ба санхүүгийн данс

Хөрөнгө ба санхүүгийн дансны ашиг 2013 оны 1 дүгээр улиралд 475.3 сая ам.долл болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1387.6 сая ам.долл буюу 74.5 хувиар буурсан байна.

II.5 Гадаад худалдаа

Монгол Улс 2013 оны эхний 5 сард дэлхийн 115 оронтой худалдаа хийж, гадаад худалдааны нийт бараа эргэлт 4111.3 сая ам.долл, үүнээс экспорт 1643.3 сая ам.долл, импорт 2468.1 сая ам.долларт хүрчээ (Зураг II.21). Өмнөх оны мөн үеийнхээс нийт бараа эргэлтийн хэмжээ 235.7 сая ам.долл буюу 5.4 хувь, үүний дотор импортын хэмжээ 180.0 сая ам.долл буюу 6.8 хувь, экспортын хэмжээ 55.7 сая ам.долл буюу 3.3 хувиар буурчээ.

Өмнөх оны эхний 5 сард гадаад худалдааны нийт бараа эргэлтийн 52.0 хувь нь БНХАУ-д, 17.7 хувь нь ОХУ-д, үлдсэн 30.3 хувь нь бусад улсад ногдож байсан бол 2013 оны эхний 5 сард нийт бараа эргэлтийн 48.9 хувь нь БНХАУ, 14.6 хувь нь ОХУ, 36.5 хувь нь бусад улсад ногдож байна. Өмнөх оны мөн үеийнхээс ОХУ болон БНХАУ-тай хийсэн бараа эргэлтийн эзлэх хувь тус тус 3.1 пунктээр буурч, бусад улсынх 6.1 пунктээр өсчээ.

Гадаад худалдааны тэнцэл 2013 оны эхний 5 сард 824.7 сая ам.долларын алдагдалтай гарч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 124.3 сая ам.долл буюу 13.1 хувиар буурчээ.

Гадаад худалдааны тэнцэл 2012 оны 5 дугаар сард 151.7 сая ам.долларын алдагдалтай гарсан бол 2013 оны 5 дугаар сард 296.4 сая ам.долларын алдагдалтай гарч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 144.7 сая ам.долл буюу 2.0 дахин нэмэгдсэн байна.

Экспорт

Манай улс 2013 оны эхний 5 сард нийт 49 оронд бараа, бүтээгдэхүүн экспортолсноос БНХАУ-д 87.1 хувь, Их Британи улсад 4.4 хувь, Канад улсад 4.0 хувь, ОХУ-д 1.3 хувь, Итали улсад 0.7 хувь, ХБНГУ-д 0.5 хувь, БНСУ-д 0.4 хувь, Австрали улсад 0.3 хувь, Швед болон Арабын Нэгдсэн Эмират улсад тус бүр 0.2 хувь ногдож байгаа нь нийт экспортын 99.1 хувийг эзэлж байна (Зураг II.22).

Экспортын 97.4 хувийг эрдэс бүтээгдэхүүн, үнэт ба хагас үнэт чулуу, үнэт металл, гоёлын зүйлс, зоос, түүхий болон боловсруулсан

Шууд хөрөнгө оруулалт нийт дүнгээрээ 2013 оны 1 дүгээр улиралд 868.1 сая ам.долл болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 395.2 сая ам.долл буюу 31.3 хувиар буурчээ.

Зураг-II.21

Гадаад худалдааны нийт бараа эргэлт, жил бүрийн эхний 5 сарын байдлаар, сая ам.долл

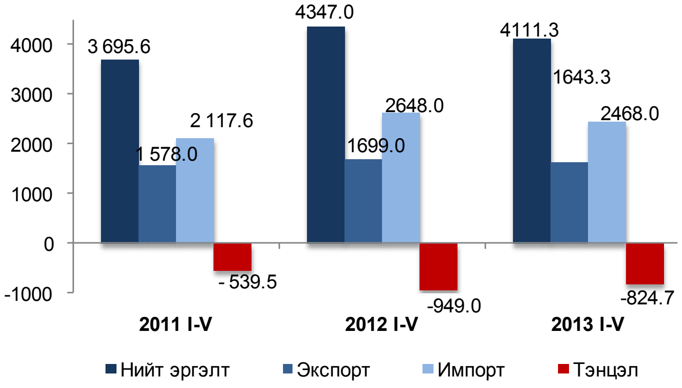

Зураг-II.22

Экспортын бүтэц, голлох улсаар, хувиар, 2013 оны эхний 5 сарын байдлаар

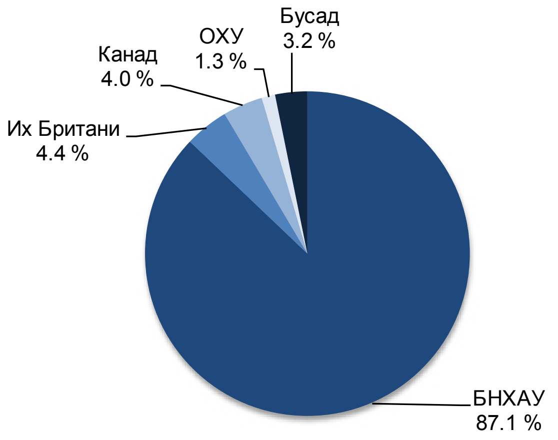

Хүснэгт-II.6

Экспортын бүтэц, барааны голлох бүлгээр, жил бүрийн эхний 5 сарын байдлаар, хувиар

	2011 I-V	2012 I-V	2013 I-V
Эрдэс бүтээгдэхүүн	85.1	90.0	80.9
Нэхмэл болон нэхмэл бүтээгдэхүүн	7.3	4.7	7.2
Үнэт ба хагас үнэт чулуу, үнэт металл, гоёлын зүйлс, зоос	3.6	2.3	7.7
Түүхий болон боловсруулсан арьс, шир, ангийн үс, эдгээрээр хийсэн эдлэл	1.6	0.8	1.1
Авто, агаарын замын тээврийн хэрэгсэл, тэдгээрийн эд анги	0.2	0.7	0.5
Бусад	2.2	1.5	2.6

арьс, шир, ангийн үс, тэдгээрээр хийсэн эдлэл, нэхмэл бүтээгдэхүүн, авто, агаарын замын тээврийн хэрэгсэл, тэдгээрийн эд анги эзэлж байна (Хүснэгт II.6).

Экспортын хэмжээ өмнөх оны мөн үеийнхээс 55.7 сая ам.долл буюу 3.3 хувиар буурахад экспортын дүнд өндөр хувийн жин эзэлдэг эрдэс бүтээгдэхүүний экспорт 208.0 сая ам.доллараар буурсан нь голлон нөлөөлөв.

Экспортын дүнд нүүрс 27.3 хувь, зэсийн баяжмал 20.6 хувь, төмрийн хүдэр 16.0 хувь, боловсруулаагүй газрын тос 10.3 хувь, боловсруулаагүй буюу хагас боловсруулсан алт 7.7 хувь, цайрын хүдэр, баяжмал 4.1 хувь, жоншны хүдэр, баяжмал 1.6 хувь, бусад бүтээгдэхүүн 12.4 хувийг эзэлж байна. Өмнөх оны мөн үеийнхээс нийт экспортод төмрийн хүдрийн эзлэх хувь 6.1 пункт, боловсруулаагүй буюу хагас боловсруулсан алтных 5.4 пункт, боловсруулаагүй газрын тос 2.8 хувь, цайрын хүдэр, баяжмалынх 1.3 пункт, зэсийн баяжмалын эзлэх хувь 0.6 пунктээр өсч, нүүрснийх 20.0 пункт, жоншны хүдэр, баяжмалынх 0.4 пунктээр буурчээ.

Хүснэгт-II.6

Экспортолсон зарим эрдэс бүтээгдэхүүн, жил бүрийн эхний 5 сарын байдлаар, мян.т

	2011 I-V	2012 I-V	2013 I-V
Нүүрс	6 037.5	7 398.0	6331.9
Зэсийн баяжмал	236.2	231.1	231.7
Төмрийн хүдэр	1 938.8	2 387.4	2324.2
Боловсруулаагүй газрын тос (мян. баррел)	888.2	1 261.7	1789.2
Цайрын хүдэр, баяжмал	56.3	48.6	68.5
Боловсруулаагүй болон хагас боловсруулсан алт (т)	1.4	0.9	3.0

Зураг-II.23

Импортын бүтэц, голлох улсаар, хувиар, 2013 оны эхний 5 сарын байдлаар

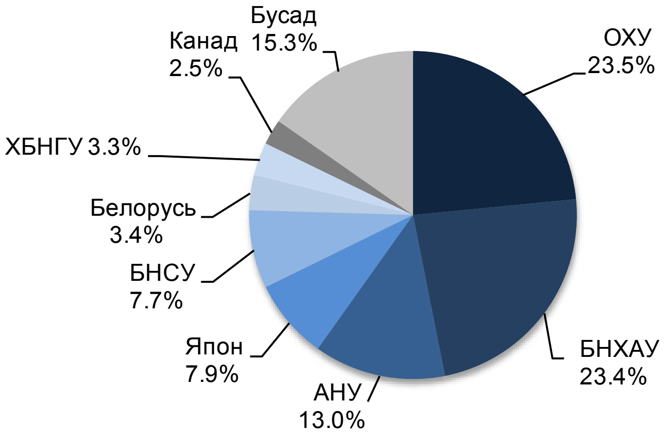

Импорт

Манай улс 2013 оны эхний 5 сард нийт 115 оронтой импортын худалдаа хийсний 23.5 хувийг ОХУ-тай, 23.4 хувийг БНХАУ-тай, 13.0 хувийг АНУ-тай, 7.9 хувийг Япон улстай, 7.7 хувийг БНСУ-тай, 3.4 хувийг Белорусь улстай, ХБНГУ-тай 3.3 хувийг хийсэн нь нийт дүнгийн 82.2 хувийг эзэлж байна (Зураг II.23). Импортын нийт хэмжээнд зарим орнуудын эзлэх хувийг өмнөх оны мөн үеийнхтэй харьцуулахад АНУ-ынх 2.6 пункт, Белорусь улсынх 1.9 пункт, БНСУ-ынх 1.1 пункт, Япон улсынх 0.2 пунктээр өсч, ОХУ-ынх 4.6 пункт, БНХАУ-ынх 1.7 пункт, ХБНГУ-ынх 0.3 пунктээр буурчээ.

Импортын хэмжээ өмнөх оны мөн үеийнхээс 179.9 сая ам.долл буюу 6.8 хувиар буурахад машин, механик төхөөрөмж, цахилгаан хэрэгсэл, дуу хураагч, зурагт, тэдгээрийн сэлбэг, эд ангийнх 92.4 сая ам.долл, авто, агаарын замын тээврийн хэрэгсэл, тэдгээрийн эд ангийн бүлгийнх 47.6 сая ам.долл, үндсэн төмөрлөг түүгээр хийсэн бүтээгдэхүүнийх 30.6 сая ам.долл, хараа зүй, гэрэл, кино зураг, хэмжүүр, хяналт, эмнэлэг, мэс заслын багаж, цаг, хөгжмийн зэмсгийнх 21.6 сая ам.долл, хуванцар, каучук, түүгээр хийсэн эдлэлийнх 4.6 сая ам.доллараар буурсан нь голлон нөлөөлөв.

Зураг-II.24

Импортын бүтэц, барааны голлох бүлгээр, жил бүрийн эхний 5 сарын байдлаар, хувиар

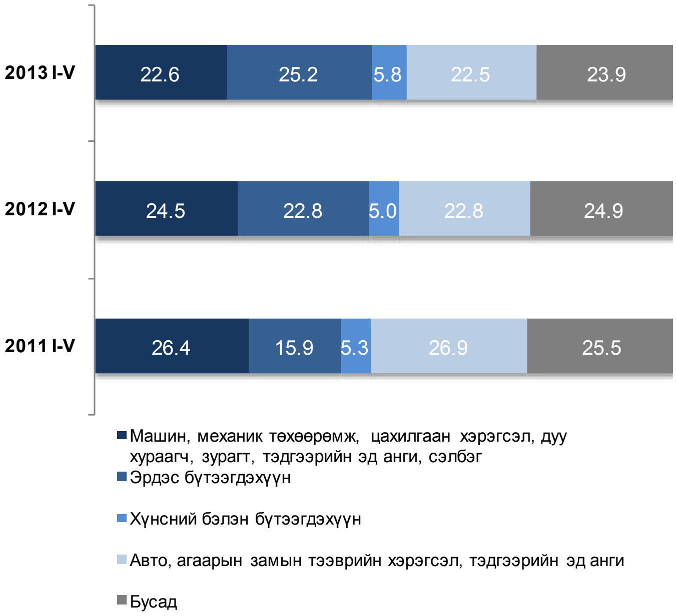

Нийт импортод машин, механик төхөөрөмж, цахилгаан хэрэгсэл, дуу хураагч, зурагт, тэдгээрийн эд анги, сэлбэг 22.6 хувь, эрдэс бүтээгдэхүүн 25.2 хувь, авто, агаарын замын тээврийн хэрэгсэл, тэдгээрийн эд анги 22.5 хувь, үндсэн төмөрлөг түүгээр хийсэн бүтээгдэхүүн 7.0 хувь, хүнсний бэлэн бүтээгдэхүүн 5.8 хувийг эзэлж, үлдсэн 16.9 хувийг бусад бүлгийн бүтээгдэхүүн эзэлж байна (Зураг II.24).

Өмнөх оны мөн үеийнхээс 2013 оны эхний 5 сард импортолсон цахилгаан эрчим хүчний биет хэмжээ 194.2 сая квт.ц, үнийн дүн 18.9 сая ам.долл, суудлын автомашины биет хэмжээ 740 ширхэгээр өсч, харин үнийн дүн нь 28.9 сая ам.доллараар, гурилын биет хэмжээ 19.8 мян.т, үнийн дүн 4.3 сая ам.долл, автобензины биет хэмжээ 16.2 мян.т, үнийн дүн 18.7 сая ам.доллараар буурчээ. (Зураг II.25).

Газрын тосны бүтээгдэхүүний импорт 2013 оны эхний 5 сард 435.1 мян.т буюу 530.2 сая ам.долл болж, нийт импортын үнийн дүнгийн 21.5 хувийг эзэлж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 17.8 мян.т буюу 3.9 хувиар буурсан байна.

Газрын тосны бүтээгдэхүүнийг ОХУ, Белорусь, БНСУ-аас; гурилыг ОХУ болон Казахстан улсаас; элсэн чихрийг Тайланд, Малайз улсаас; нийтийн тээврийн хэрэгслийг БНСУ, БНХАУ-аас; суудлын автомашиныг Япон, БНСУ, ХБНГУ, АНУ, Их Британи улсаас; ачааны автомашиныг АНУ, БНХАУ, БНСУ, Япон улсаас 2013 оны эхний 5 сард голлон авсан байна.

Зураг-II.25

Зарим барааны импорт, жил бүрийн эхний 5 сарын байдлаар, мян.ам.долл

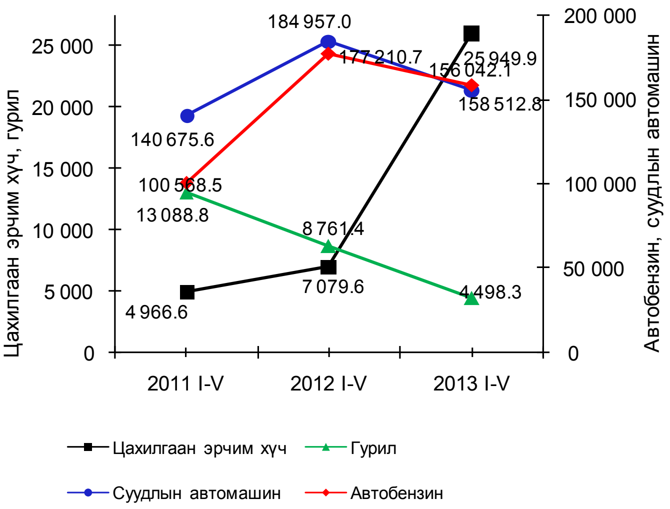

Импортолсон барааны 91.8 хувийг валютын төлбөртэй худалдаа, 6.6 хувийг гадаадын хөрөнгө оруулалтын бараа, 1.3 хувийг тусламжийн бараа эзэлж байна.

III. Үйлдвэрлэл, үйлчилгээ

III.1 Мал аж ахуй

Улсын хэмжээнд 2012 оны эцэст тоологдсон төллөх насны нийт 17.7 сая хээлтэгч малын 82.3 хувь буюу 14.6 сая нь 2013 оны эхний 5 сард төллөсөн байна. Эм хонины 86.0 хувь, эм ямааны 83.9 хувь, ингэний 39.8 хувь, үнээний 63.3 хувь, гүүний 56.7 хувь нь төллөжээ.

Гарсан төлийн 98.2 хувь буюу 14397.0 мян.толгой төл бойжиж байгаа нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 1685.4 мянга буюу 13.3 хувиар илүү байна (Хавсралт 10).

Унага бойжилт 97.9 хувь, тугал 98.2 хувь, ботго 98.5 хувь, хурга 98.4 хувь, ишиг 97.9 хувь байгаа нь өмнөх оны мөн үеийнхээс тугал, хурга, ишиг 0.1-0.6 пунктээр буурч, унага 0.1 пунктээр өсч, харин ботго өмнөх оны түвшинд байна (Зураг III.2, Хавсралт 11).

Зураг-III.1

Төллөсөн хээлтэгч, аймаг, нийслэлээр, 2013 оны эхний 5 сард, мян.толгой

Том малын зүй бус хорогдол 2013 оны эхний 5 сард улсын хэмжээнд 454.8 мян. толгойд хүрч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 216.4 мян.толгой буюу 90.8 хувиар өссөн байна. Том малын зүй бус хорогдлыг малын төрлөөр авч үзвэл адуу 22.2 мянга, үхэр 49.4 мянга, тэмээ 0.6 мянга, хонь 180.8 мянга, ямаа 201.8 мянга байна (Зураг III.3). Нийт хорогдлын 39.8 хувийг хонь, 44.4 хувийг ямаа эзэлж байна.

Архангай аймагт оны эхэнд тоологдсон малын 3.0 хувь буюу 102.8 мянга, Хөвсгөл аймагт 1.4 хувь буюу 52.0 мянга, Завхан аймагт 2.2 хувь буюу 49.5 мянга, Дорнод аймагт 3.5 хувь буюу 42.6 мянга, Баянхонгор аймагт 1.6 хувь буюу 41.8 мянга, Төв аймагт 0.8 хувь буюу 25.3 мянга, Говь-Алтай аймагт 1.3 хувь буюу 24.7 мянга нь 2013 оны эхний 5 сард хорогдлоо. Улсын хэмжээнд хорогдсон малын 74.5 хувийг эдгээр аймагт хорогдсон мал эзэлж байна (Зураг III.4).

Улсын хэмжээнд 2013 оны эхний 5 сард 21.8 мян.мал өвчнөөр хорогдсон нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 8.4 мянга буюу 62.9 хувиар өсчээ.

Зураг-III.2

Бойжуулсан төл, төрлөөр, жил бүрийн эхний 5 сард, мян.толгой

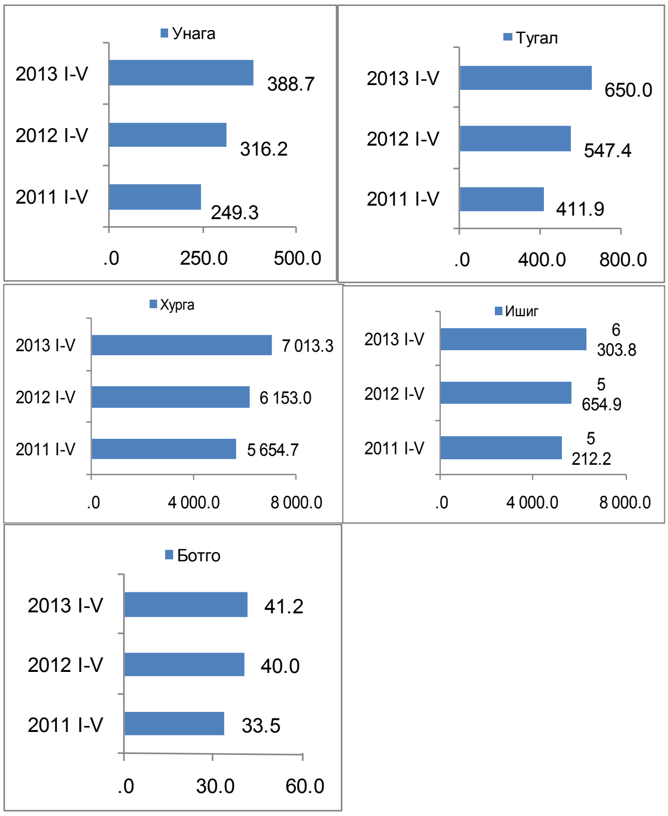

Зураг-II.3

Зүй бусаар хорогдсон том мал, аймаг, нийслэлээр 2013 оны эхний 5 сард, мян.толгой

Зураг-III.4

Зүй бусаар хорогдсон том мал, аймаг, нийслэлээр 2013 оны эхний 5 сард, мян.толгой

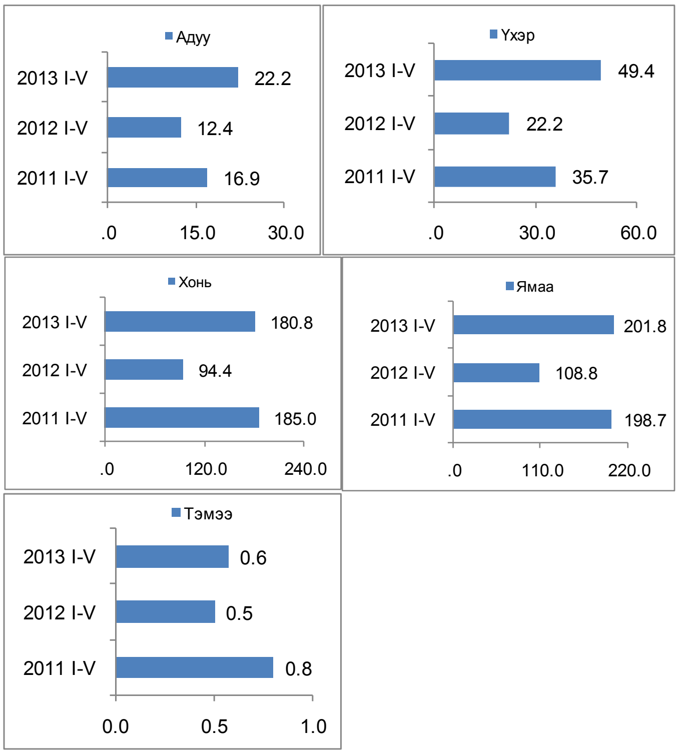

Газар тариалан

Улсын хэмжээнд 2013 оны 6 дугаар сарын 1-ний байдлаар 331.5 мян.га талбайд тариалалт хийснээс үр тариа 276.2 мян.га-д, төмс 11.2 мян.га-д, хүнсний ногоо 4.9 мян.га-д, тэжээлийн ургамал 5.3 мян.га-д, техникийн ургамал 33.8 мян.га-д тариалсан байна.

Нийт тариалсан талбай өмнөх оны мөн үеийнхээс 46.6 мян.га буюу 16.4 хувиар их байгаагаас төмснийх 1.4 мян.га буюу 10.8 хувиар буурч, харин үр тарианых 18.9 мян.га буюу 7.3 хувь, хүнсний ногооных 387.9 га буюу 8.5 хувь, тэжээлийн ургамлынх 790.8 га буюу 17.6 хувиар нэмэгдсэн байна (Зураг II.29).

Зураг-III.5

Тариалсан талбай, жил бүрийн 6 дугаар сарын 1-ний байдлаар, мян.га

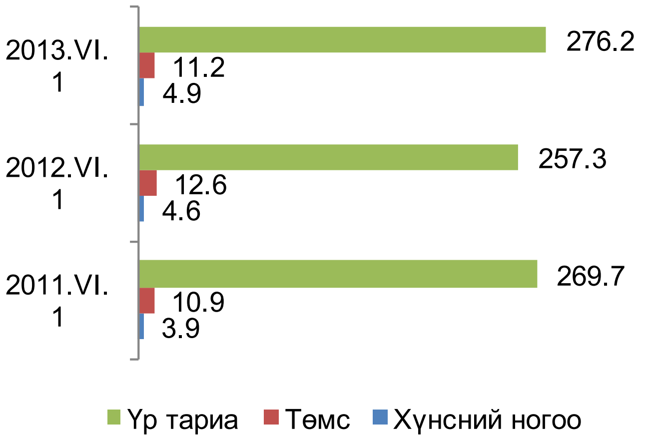

II.2 Аж үйлдвэр

Аж үйлдвэрийн салбарын бүтээгдэхүүний нийт үйлдвэрлэл 2005 оны зэрэгцүүлэх үнээр, 2013 оны эхний 5 сард 872.0 тэрбум төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 16.4 тэрбум төг буюу 1.9 хувиар өслөө. Энэхүү өсөлтөд уул уурхай, олборлох аж үйлдвэрийн салбарын алт, газрын тос зэрэг гол нэр төрлийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл 26.2 хувиас 2.0 дахин, боловсруулах аж үйлдвэрийн салбарын ган төмөр хийц, шингэн сүү, талх, жүүс, металл цувимал, амтат ус ундаа, хиаман төрлийн бүтээгдэхүүн, нарийн боов, самнасан ноолуур, вакум цонх, хаалга, хэвлэмэл хуванцар карт зэрэг нэр төрлийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл 1.4 хувиас 6.5 дахин нэмэгдсэн нь голлон нөлөөлжээ.

Харин уул уурхай, олборлох аж үйлдвэрийн салбарын зэсийн баяжмал болон молибдений баяжмал, металл агуулгаараа, нүүрс, төмрийн хүдэр, хайлуур жоншны баяжмал зэрэг гол нэр төрлийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл 4.0-57.6 хувь, боловсруулах аж үйлдвэрийн салбарын металл бэлдэц, катодын зэс, шохой, архи, малын мах, шахмал түлш, тамхи, цемент, цахилгааны утас зэрэг бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл 0.2-91.7 хувиар буурсан байна.

Аж үйлдвэрийн салбарын нийт бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл оны үнээр, 2013 оны эхний 5 сард 2203.9 тэрбум төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 83.9 тэрбум төг буюу 4.0 хувиар, үүнээс боловсруулах аж үйлдвэрийнх 156.9 тэрбум төг буюу 33.6 хувь, цахилгаан, дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэл, усан хангамжийн салбарынх 21.7 тэрбум төг буюу 10.3 хувиар өсч, харин уул уурхай, олборлох аж үйлдвэрийн салбарынх 94.7 тэрбум төг буюу 6.6 хувиар буурчээ.

Зураг-III.6

Уул уурхайн зарим гол нэр төрлийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийн өөрчлөлт, жил бүрийн эхний 5 сарын байдлаар, хувиар, 2005=100%

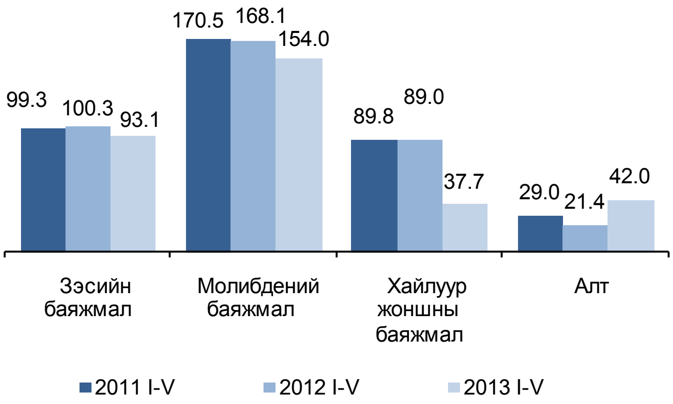

Зураг-III.7

Түлш, эрчим хүчний гол нэр төрлийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийн өөрчлөлт, жил бүрийн эхний 5 сарын байдлаар, хувиар, 2005=100%

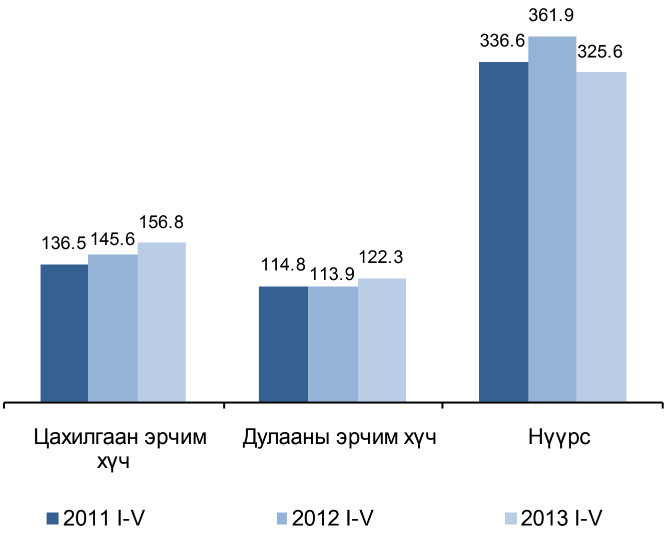

Аж үйлдвэрийн салбарын борлуулсан бүтээгдэхүүн оны үнээр, 2013 оны эхний 5 сард 2349.8 тэрбум төг болж, 1403.2 тэрбум төг буюу 59.7 хувийг гадаад зах зээлд борлуулжээ (Хавсралт 9).

Аж үйлдвэрийн салбарын борлуулсан бүтээгдэхүүний 55.4 хувь нь уул уурхай, олборлох аж үйлдвэрт, 34.8 хувь нь боловсруулах аж үйлдвэрт, 9.8 хувь нь цахилгаан, дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэл, усан хангамжийн салбарт ногдож байна (Зураг 3). Уул уурхай, олборлох аж үйлдвэрийн борлуулсан бүтээгдэхүүн 2013 оны 5 сард 1300.1 тэрбум төг болж, 1054.7 тэрбум төг буюу 81.1 хувийг, боловсруулах аж үйлдвэрийн борлуулсан бүтээгдэхүүн 818.6 тэрбум төг болж, 348.4 тэрбум төг буюу 42.6 хувийг нь гадаад зах зээлд борлуулав.

Зураг-III.8

Аж үйлдвэрийн салбарын бүтээгдэхүүний борлуулалтын бүтэц, дэд салбараар, жил бүрийн эхний 5 сарын байдлаар, хувиар

Нийт борлуулалтад боловсруулах аж үйлдвэрийн салбарын эзлэх хувь 2013 оны эхний 5 сард 34.8 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 4.0 пункт, цахилгаан, дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэл, усан хангамжийн салбарынх 9.8 хувь болж 0.8 пунктээр нэмэгдэж, харин уул уурхай, олборлох аж үйлдвэрийн салбарынх 55.4 хувь болж 4.8 пунктээр буурлаа (Зураг 3).

Аж үйлдвэрийн салбарт ажиллагчдын тоо 2013 оны 5 дугаар сарын эцэст 61492 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 4547 хүн буюу 8.0 хувиар өсчээ. Ажиллагчдын тоо уул уурхай, олборлох аж үйлдвэрийн салбарт 1645 хүн буюу 9.0 хувь, боловсруулах аж үйлдвэрийн салбарт 2679 хүн буюу 10.6 хувь, цахилгаан, дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэл, усан хангамжийн салбарт 223 хүн буюу 1.7 хувиар өссөн байна.

Аж үйлдвэрийн салбарын хөдөлмөрийн бүтээмж (2005 оны зэрэгцүүлэх үнээр) 2013 оны эхний 5 сард 14863.9 мян.төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 656.1 мян.төг буюу 4.2 хувиар буурчээ. Хөдөлмөрийн бүтээмж цахилгаан, дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэл, усан хангамжийн салбарт 475.0 мян.төг буюу 6.3 хувиар өсч, харин уул уурхай, олборлох аж үйлдвэрийн салбарт 2671.9 мян.төг буюу 9.3 хувь, боловсруулах аж үйлдвэрийн салбарт 172.3 мян.төг буюу 1.6 хувь буурлаа.

III.3 Тээвэр

Төмөр замын тээврээр 2013 оны эхний 5 сард 8213.7 мян.т ачаа тээж, давхардсан тоогоор 1534.6 мян.зорчигч зорчсон нь өмнөх оны мөн үеийнхээс тээсэн ачаа 173.4 мян.т буюу 2.1 хувь, зорчигчдын тоо 65.2 мян.хүн буюу 4.1 хувиар буурчээ (Зураг III.8.а, III.8.б).

Зураг-III.8а

Төмөр замын тээврээр зорчигчдын тоо, жил бүрийн эхний 5 сарын байдлаар, мян.хүн

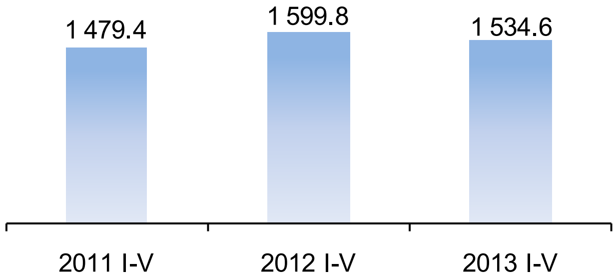

Зураг-III.8б

Төмөр замын тээврээр тээсэн ачаа, жил бүрийн эхний 5 сарын байдлаар, мян.т

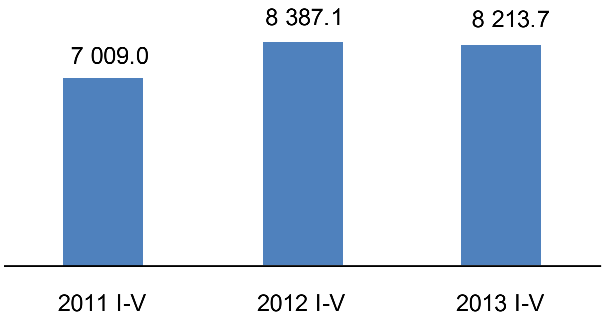

Өмнөх оны мөн үеийнхээс төмөр замаар тээсэн нийт ачааны хэмжээ 173.4 мянган тонноор буурахад дотоодод тээвэрлэсэн ачаа 381.2 мян.т буюу 9.7 хувиар нэмэгдсэн хэдий ч экспортод гаргасан ачааны хэмжээ 564.1 мян.т буюу 19.4 хувиар буурсан нь голлон нөлөөлсөн байна.

Төмөр замын тээврээр тээсэн ачаа 2013 оны 5 дугаар сард 1870.6 мян.т болж, өмнөх сарынхаас 129.3 мян.т буюу 7.4 хувь, тээврийн орлого 37.9 тэрбум төг болж, 1.9 тэрбум төг буюу 5.2 хувиар өсч, харин зорчигчдын тоо 321.5 мян.хүн болж, 1.9 мян.хүн буюу 0.6 хувиар буурч, өмнөх оны мөн үеийнхээс тээсэн ачаа 101.1 мян.т буюу 5.7 хувь, тээврийн орлого 1.0 тэрбум төг буюу 2.8 хувиар өсч, харин зорчигчдын тоо 13.8 мян.хүн буюу 4.1 хувиар буурчээ (Зураг III.9.а, III.9.б).

Төмөр замын нийт ачаа тээвэрлэлтэд 2013 оны эхний 5 сард дотоодод тээвэрлэсэн ачаа 52.3 хувийг эзэлж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 5.6 пунктээр нэмэгдэхэд дотоодод тээвэрлэсэн нүүрс 318.9 мян.т буюу 12.3 хувиар өссөн нь голлон нөлөөлжээ.

Төмөр замын тээврийн салбарын орлого 2013 оны эхний 5 сард 161.4 тэрбум төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 10.9 тэрбум төг буюу 6.3 хувиар буурчээ (Хүснэгт III.1).

Хүснэгт-III.1

Төмөр замын тээврийн орлого, зорчигчдын тоо болон тээсэн ачаа, сараар

Хугацаа, сараар	Тээврийн орлого, сая төг	Зорчигчдын тоо, мян.хүн	Тээсэн ачаа, мян.т
2011 I	24 937.1	293.0	1 345.0
II	21 280.4	279.7	1 244.0
III	27 989.6	281.1	1 436.8
IV	32 225.5	301.1	1 494.0
V	33 386.3	324.6	1 489.1
2011 I-V	139 818.9	1 479.4	7 009.0
2012 I	36 061.9	297.1	1 715.7
II	31 891.7	320.7	1 604.6
III	32 669.4	298.2	1 630.6
IV	34 807.8	348.4	1 666.7
V	36 822.2	335.3	1 769.5
2012 I-V	172 253.0	1 599.8	8 387.1
2013 I	31 880.0	315.8	1 664.2
II	21 200.2	293.7	1 321.0
III	34 448.8	280.3	1 616.6
IV	35 996.2	323.4	1 741.3
V	37 866.0	321.5	1 870.6
2013 I-V	161 391.2	1 534.6	8 213.7
2013 I-V / 2012 I-V, %	93.7	95.9	97.9
2013 V / 2012 V, %	102.8	95.9	105.7
2013 V / 2013 IV, %	105.2	99.4	107.4

Агаарын тээврээр 2013 оны эхний 5 сард 1494.2 т ачаа тээж, давхардсан тоогоор 274.4 мян.зорчигч зорчсон нь өмнөх оны мөн үеийнхээс тээсэн ачаа 10.5 т буюу 0.7 хувь, зорчигчдын тоо 18.0 мян.хүн буюу 7.0 хувиар өсчээ (Зураг III.10.а, III.10.б).

Зураг-III.9а

Төмөр замын тээврээр зорчигчдын тоо, жил бүрийн 5 дугаар сарын байдлаар, мян.хүн

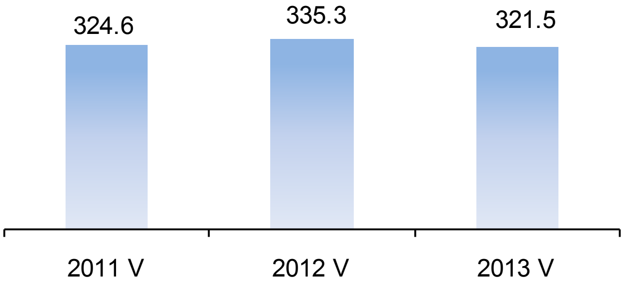

Зураг-III.9б

Төмөр замын тээврээр тээсэн ачаа, жил бүрийн 5 дугаар сарын байдлаар, мян.т

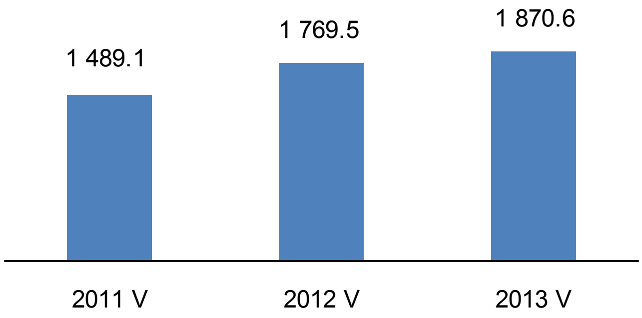

Зураг-III.10а

Агаарын тээврээр зорчигчдын тоо, жил бүрийн эхний 5 сарын байдлаар, мян.хүн

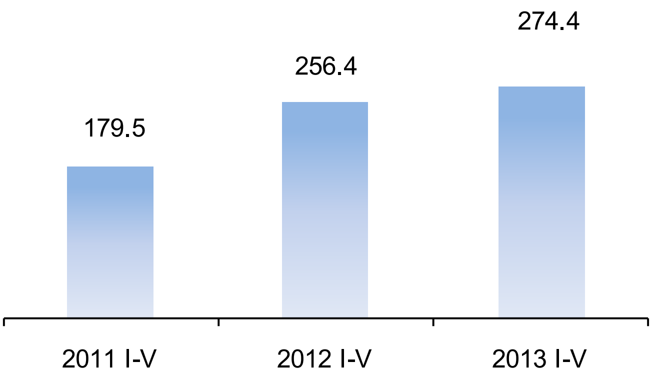

Зураг-III.10б

Агаарын тээврээр тээсэн ачаа, жил бүрийн эхний 5 сарын байдлаар, т

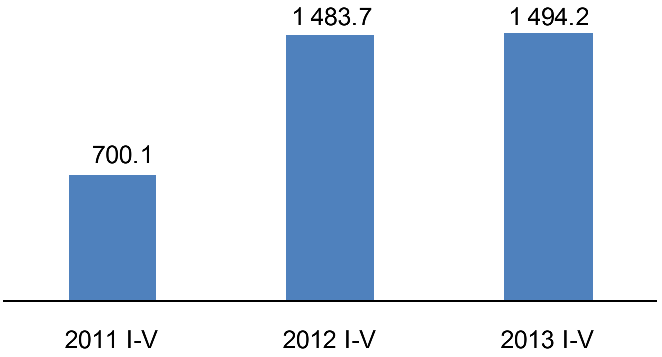

Агаарын тээврээр тээсэн ачаа 2013 оны 5 дугаар сард 342.5 т болж өмнөх сарынхаас 40.5 т буюу 13.4 хувь, зорчигчдын тоо 57.2 мян. хүн болж, 4.2 мян.хүн буюу 7.9 хувь, орлого 16.2 тэрбум төг болж, 2.4 тэрбум төг буюу 17.1 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс тээсэн ачаа 38.7 т буюу 12.7 хувь, зорчигчдын тоо 0.5 мян. хүн буюу 0.9 хувь, орлого 1.1 тэрбум төг буюу 7.1 хувиар өссөн байна (Зураг III.11.а, III.11.б).

Зураг-III.11а

Агаарын тээврээр зорчигчдын тоо, жил бүрийн 5 дугаар сарын байдлаар, мян.хүн

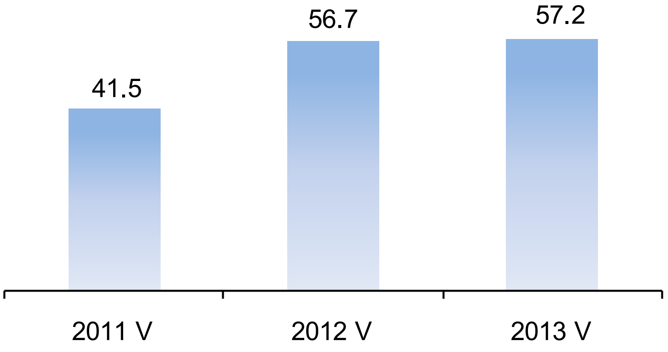

Хүснэгт-III.2

Агаарын тээврийн орлого, зорчигчдын тоо болон тээсэн ачаа, сараар

Хугацаа, сараар	Тээврийн орлого, сая төг	Зорчигчдын тоо, мян.хүн	Тээсэн ачаа, мян.т
2011 I	9 021.4	36.5	128.6
II	9 021.2	29.2	123.5
III	8 204.8	35.0	152.1
IV	9 825.9	37.3	153.1
V	10 220.4	41.5	142.8
2011 I-V	46 293.7	179.5	700.1
2012 I	14 207.7	46.2	302.3
II	12 655.0	47.8	257.8
III	14 175.8	53.3	315.2
IV	13 697.7	52.3	304.5
V	15 125.9	56.7	303.8
2012 I-V	69 862.1	256.4	1 483.6
2013 I	17 385.6	59.2	290.6
II	12 911.4	48.8	236.6
III	15 310.2	56.2	322.5
IV	13 834.7	53.0	302.0
V	16 194.6	57.2	342.5
2013 I-V	75 636.5	274.4	1 494.2
2013 I-V / 2012 I-V %	108.3	107.0	100.7
2013 V / 2012 V %	107.1	100.8	112.8
2013 V / 2013 IV %	117.1	107.9	113.4

Зураг-III.11б

Агаарын тээврээр тээсэн ачаа, жил бүрийн 5 дугаар сарын байдлаар, т

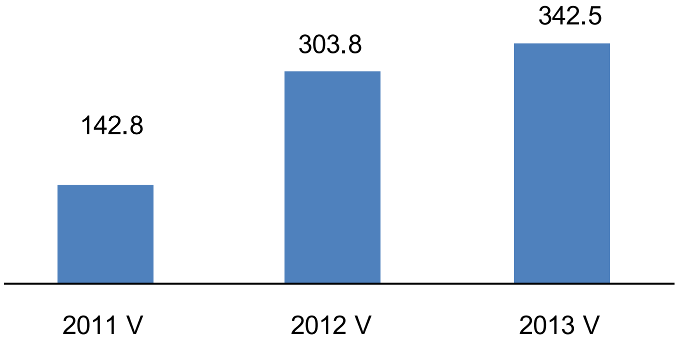

Агаарын тээврээр 2013 оны эхний 5 сард дотоодод зорчсон зорчигчдын тоо өмнөх оны мөн үеийнхээс 25.3 мян.хүн буюу 24.7 хувиар өсч, олон улсад зорчсон зорчигчдын тоо 7.3 мян.хүн буюу 4.7 хувиар буурчээ.

Агаарын тээврийн салбарын орлого 2013 оны эхний 5 сард 75.6 тэрбум төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 5.8 тэрбум төг буюу 8.3 хувиар нэмэгдэв (Хүснэгт III.2).

IV. Бусад

Цаг уур, агаарын бохирдол

Ус, цаг уурын хүрээлэнгийн мэдээгээр хамгийн их хур тунадас 2013 оны 5 дугаар сард Хэнтий аймгийн Дадал суманд орж 86.7 мм-т хүрчээ. Энэ оны 5 дугаар сард Дорноговь аймгийн Сайншанд суманд хамгийн их температур 35.5 хэм, Дорнод аймгийн Баян-Уул суманд хамгийн бага температур -15.0 хэм байлаа. Салхины хамгийн их хурд Дорноговь аймгийн Сайншанд суманд 31 м/с хүрчээ.

Аймгийн төв, нийслэлд агаарын дундаж хэм 2013 оны 5 дугаар сард олон жилийн дунджаас 1.1 хэм, өмнөх оны мөн үеийнхээс 0.3 хэмээр дулаан байлаа.

Зураг-III.12

Улаанбаатар хотын агаар дахь хүхэрлэг хийн агууламж, эхний 7 харуулын дундаж, сараар, (мг/м3)

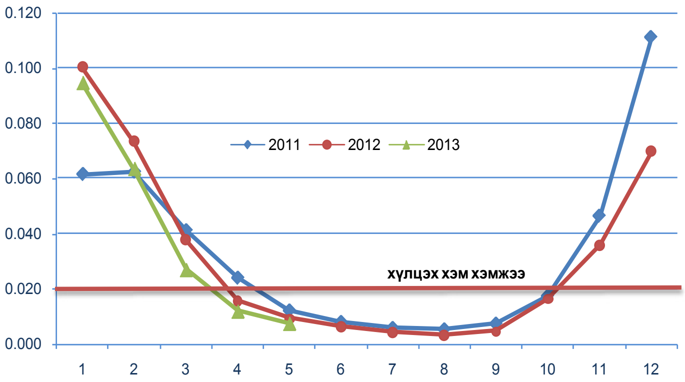

Азотын давхар ислийн хоногийн дундаж агууламж 2013 оны 5 дугаар сард Улаанбаатар хотын Баруун дөрвөн замын орчимд 30 удаа, 13-р хороолол орчимд 29 удаа, 32-ын тойрог, Хархорин захын орчимд тус бүр 2 удаа, хүхэрлэг хийн хоногийн дундаж агууламж Хархорин захын орчимд 3 удаа, 32-ын тойрог орчимд 2 удаа, 13-р хороолол, Баруун дөрвөн зам, 1-р хороолол орчимд тус бүр 1 удаа, 10 микроноос бага хэмжээтэй тоосны агууламж Баруун дөрвөн замын орчимд 23 удаа, 32-ын тойрог, Хархорин захын орчимд тус бүр 22 удаа, 13-р хороолол орчимд 18 удаа, 2.5 микроноос бага хэмжээтэй тоосны агууламж 13-р хороолол орчимд 7 удаа агаарын чанарын стандарт дахь хүлцэх хэм хэмжээнээс давсан байна.

Зураг-III.12

Улаанбаатар хотын агаар дахь азотын давхар ислийн агууламж, эхний 7 харуулын дундаж, сараар, (мг/м3)

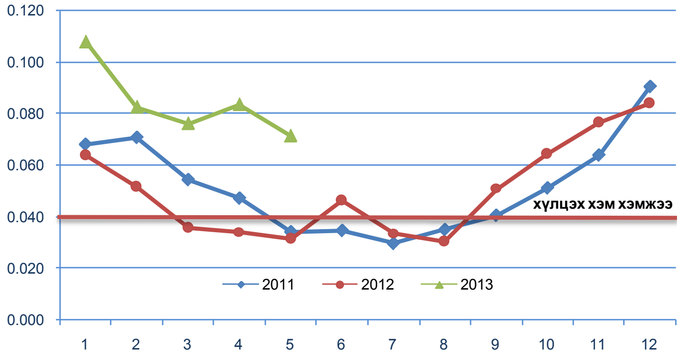

Аюулт үзэгдэл, осол

Аюулт үзэгдэл, осол 2013 оны эхний 5 сард 2238 удаа гарсны улмаас 57 хүн амь насаа алдаж, 232.1 мян.толгой мал, амьтан хорогджээ. Энэ оны эхний 5 сард объектын түймэр 1987 удаа, ой, хээрийн түймэр 114 удаа, мал, амьтны халдварт галзуу өвчин 40 удаа, 3.5-аас дээш магнитудын газар хөдлөлт 26 удаа, хүчтэй салхи шуурга 14 удаа, гол, нуурын усанд хүн унасан осол 12 удаа, химийн хорт бодисын алдагдалтай холбоотой ослын дуудлага 11 удаа, аадар бороо, үерийн аюулт үзэгдэл 9 удаа, бичил уурхайн нурангины осол 7 удаа, үхрийн хорт салст халуурал өвчин 5 удаа, тэсэрч дэлбэрэх бодисын осол, сум галт хэрэгслийн осол тус бүр 3 удаа, зуд, малын халдварт маеди весна өвчин, боом, малын гоц халдварт цэцэг өвчин, хоолны хордлого тус бүр 1 удаа бүртгэгджээ. Аюулт үзэгдэл, ослын улмаас объектын түймэрт 6.4 тэрбум төг, ой, хээрийн түймэрт 3.0 тэрбум төг, хүчтэй салхи шуурганд 542.1 сая төг, мал, амьтны халдварт галзуу өвчинд 13.5 сая төг, үхрийн хорт салт халуурал өвчин, тэсэрч дэлбэрэх бодисын ослоор тус бүр 3.2 сая төгрөгийн хохирол иргэн болон байгууллагад учирсан байна. Объектын түймрээр 37 хүн, гол нуурын усанд унасан ослоор 11 хүн, бичил уурхайн нурангины ослоор 6 хүн, ой, хээрийн түймрээр 2 хүн, хүчтэй салхи шуургаар 1 хүн амь насаа алджээ.

Хүснэгт-III.3

Аюулт үзэгдэл, осол, жил бүрийн эхний 5 сарын байдлаар*

Үзүүлэлт	2011 I-V	2012 I-V	2013 I-V	2013 I-V / 2012 I-V %
Аюулт үзэгдэл, ослын тохиолдлын тоо	1 550	1 940	2 238	115.4
Аюулт үзэгдэл, ослын улмаас амь насаа алдсан хүний тоо	86	60	57	95.0
Шатсан гэр, орон сууцны тоо	722	1 027	858	83.5
Аюулт үзэгдлийн улмаас хорогдсон, устгасан мал, тэжээвэр амьтан, толгой	164 535	1 100	232 092	21 099.3
Объектын түймрийн тоо	1 352	1 722	1 987	115.4
Учирсан хохирлын хэмжээ, тэрбум төг	1.9	4.9	10.0	201.9

-Онцгой байдлын ерөнхий газрын мэдээ

Өмнөх оны мөн үеийнхээс аюулт үзэгдэл, ослын тохиолдол 298-аар нэмэгдэв.

Хорогдсон мал, тэжээвэр амьтдын тоо 2013 оны эхний 5 сард өмнөх оны мөн үеийнхээс 231.0 мян. толгойгоор их байна (Хүснэгт III.3).

МОНГОЛ УЛСЫН ҮНДЭСНИЙ СТАТИСТИКИЙН ХОРООНЫ ДАРГА С.МЭНДСАЙХАН

2013 оны 6 дугаар сарын 11

НИЙГЭМ, ЭДИЙН ЗАСГИЙН ЗАРИМ ҮЗҮҮЛЭЛТ, жил бүрийн эхний 5 сарын байдлаар, бүс, аймаг, нийслэлээр

Аймаг, нийслэл	Бүртгэлтэй ажилгүйчүүдийн тоо (сарын эцэст)			Орон нутгийн төсвийн нийт орлого, нийт зарлагын харьцаа, хувиар			Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн тоо*			Халдварт өвчнөөр өвчлөгчдийн тоо		
	2011 I-V	2012 I-V	2013 I-V	2011 I-V	2012 I-V	2013 I-V	2011 I-V	2012 I-V	2013 I-V	2011 I-V	2012 I-V	2013 I-V
ДҮН	**42 797**	**58 159**	**40 513**	**160.9**	**176.3**	**136.7**	**8 547**	**9 613**	**10 803**	**17 113**	**15 317**	**18 547**
Баруун бүс	**8 480**	**8 562**	**6 593**	**104.0**	**113.5**	**126.4**	**623**	**710**	**683**	**1 416**	**1 106**	**1 758**
БӨ	1 352	1 980	1 295	101.2	112.3	126.1	163	192	171	221	121	310
ГО	852	948	995	99.5	141.8	142.2	61	88	79	260	155	105
ЗА	2 781	1 978	1 439	107.8	97.7	122.0	97	160	135	328	242	547
УВ	1 059	921	1 122	127.9	124.0	127.1	159	142	123	360	210	238
ХО	2 436	2 735	1 742	82.4	95.0	119.0	143	128	175	247	378	558
Хангайн бүс	**13 580**	**13 972**	**9 413**	**129.3**	**92.7**	**131.1**	**1 113**	**1 190**	**1 324**	**3 841**	**2 384**	**3 379**
АР	2 181	2 164	615	133.1	124.0	135.6	183	174	184	485	300	399
БХ	2 162	1 946	1 608	116.5	127.7	124.0	162	169	208	983	487	524
БУ	1 143	833	430	105.0	135.2	140.6	108	127	168	427	386	341
ОР	1 916	2 403	2 140	147.9	76.3	139.8	212	221	283	395	317	296
ӨВ	3 759	3 481	2 668	57.2	108.0	121.4	202	271	237	696	417	885
ХӨ	2 419	3 145	1 952	120.9	112.2	130.3	246	228	244	855	477	934
Төвийн бүс	**7 011**	**8 933**	**7 208**	**190.3**	**178.0**	**131.8**	**1 384**	**1 458**	**1 550**	**2 788**	**1 872**	**2 258**
ГС	240	286	112	79.3	116.3	153.4	54	65	64	146	51	118
ДА	2 088	2 498	2 090	127.4	121.5	130.1	276	295	284	435	416	418
ДО	734	785	1 146	160.3	136.9	126.5	250	257	240	568	362	606
ДУ	1 010	950	622	125.7	175.6	142.5	93	103	100	215	189	165
ӨМ	542	1 093	863	249.6	251.4	146.1	150	148	179	544	205	252
СЭ	1 102	1 679	1 284	90.7	85.2	122.3	309	311	315	505	316	410
ТӨ	1 295	1 642	1 091	131.0	100.9	122.3	252	279	368	375	333	289
Зүүн бүс	**3 099**	**5 252**	**4 832**	**119.3**	**116.7**	**121.1**	**584**	**659**	**673**	**1 441**	**1 314**	**2 738**
ДД	846	2 254	2 848	134.6	132.8	125.4	223	267	362	693	778	1590
СҮ	1 164	1 602	863	112.0	122.5	119.6	76	95	123	238	203	582
ХЭ	1 089	1 396	1 121	114.7	99.1	118.7	285	297	188	510	333	566
Улаанбаатар	**10 627**	**21 440**	**12 467**	**181.7**	**271.4**	**153.5**	**4 773**	**5 482**	**6 458**	**7 627**	**8 641**	**8414**

* - Төмөр замын цагдаагийн хэлтэс, Иргэний агаарын тээврийн цагдаагийн тасагт бүртгэгдсэн болон Монгол Улсын иргэдийн хилийн чанадад үйлдсэн хэргийг хамруулав.

Хавсралт № 2

ХАМГИЙН ӨНДӨР, ХАМГИЙН БАГА ҮЗҮҮЛЭЛТТЭЙ АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ

	Хэмжих нэгж	2013 оны эхний 5-р сар				
		Улсын дундаж	Хамгийн их		Хамгийн бага	
1000 хүнд ногдох төрөлт	0/00*	4.5	ХӨ	14.0	БУ	43.1
			ОР	11.2	ТӨ	48.3
			ДА	11.0	СҮ	51.3
1000 хүнд ногдох нас баралт	0/00*	1.0	ХӨ	81.0	ГС	4.0
			ӨВ	74.0	ДУ	18.0
			БХ	61.0	ТӨ	22.0
Нялхсын нас баралт (амьд төрсөн 1000 хүүхдэд)	0/00*	15	ГО, ХӨ	26	ОР	8
			СҮ	25	ДД	9
			БХ, ӨМ	23	ГС, ТӨ, СЭ	10
10 000 хүнд ногдох халдварт өвчнөөр өвчлөгчид	0/000**	67	ДД	223	ГО	20
			СҮ	110	УВ	32
			ДО	99	ОР	33
Орон нутгийн төсвийн нийт орлого,нийт зарлагын харьцаа	%	136.7	УБ	153.5	ХЭ	118.7
			ГС	153.4	ХО	119.0
			ӨМ	146.1	СҮ	119.6

*-промиль
**- продицмиль

ХЭРЭГЛЭЭНИЙ ҮНИЙН ИНДЕКС, ХҮНСНИЙ ГОЛ НЭРИЙН БАРААНЫ ҮНЭ, аймаг, нийслэлээр

жил бүрийн 5 дугаар сарын байдлаар

	ХҮИ, %		Хүнсний гол нэрийн барааны нэгжийн үнэ, төг											
	2013.V / 2012.XII	2013.V / 2013.IV	I зэргийн гурил, кг			Хонины мах, кг			Үхрийн мах, кг			Цагаан будаа, кг		
			2011.V	2012.V	2013.V	2011.V	2012.V	2013.V	2011.V	2012.V	2013.V	2011.V	2012.V	2013.V
Баруун бүс														
БӨ	**102.0**	**100.4**	560	580	683	4 000	6 500	6 367	3 900	6 500	6 500	1 600	1 700	1 667
ГО	**107.0**	**100.4**	900	900	933	3 900	5 800	7 300	4 000	6 500	7 500	1 700	1 600	1 667
ЗА	**106.9**	**100.9**	800	1 000	1 133	4 000	5 500	7 500	4 000	6 000	8 000	1 600	1 600	1 700
УВ	**102.9**	**100.0**	800	800	900	3 800	6 000	7 000	3 500	6 000	7 000	1 600	1 633	1 767
ХО	**107.7**	**102.6**	850	1 100	1 200	4 200	6 500	8 000	4 200	6 500	8 000	1 600	1 700	1 733
Хангайн бүс														
АР	**105.8**	**102.1**	690	680	760	3 800	7 200	8 500	4 300	7 500	8 500	1 600	1 800	1 800
БХ	**108.0**	**101.0**	750	850	867	4 200	5 500	7 500	3 800	6 500	7 000	1 600	1 600	1 533
БУ	**110.9**	**102.6**	660	880	880	3 500	7 500	8 000	4 500	7 500	8 500	1 800	1 800	1 800
ОР	**107.9**	**100.5**	650	640	733	4 200	7 033	7 750	4 500	7 733	8 667	1 550	1 667	1 667
ӨВ	**106.0**	**101.0**	800	720	750	4 300	6 000	7 500	4 800	7 633	8 500	1 700	1 600	1 600
ХӨ	**105.2**	**99.2**	800	800	900	3 800	6 500	8 750	3 800	7 000	9 000	1 800	1 900	1 817
Төвийн бүс														
ГС	**106.1**	**102.7**	747	750	677	3 800	5 900	7 750	4 000	6 500	8 500	1 500	1 400	1 600
ДА	**106.2**	**100.3**	810	810	810	3 800	7 000	8 200	4 700	8 000	9 000	1 700	1 700	1 800
ДО	**108.8**	**101.2**	750	687	700	4 300	6 550	7 250	5 000	7 800	8 000	1 500	1 567	1 600
ДУ	**107.0**	**100.5**	870	787	783	4 500	6 300	7 400	-	-	6 500	1 560	1 550	1 667
ӨМ	**104.9**	**100.8**	800	900	900	5 000	7 000	7 800	-	-	5 500	1 450	1 800	1 733
СЭ	**105.9**	**101.6**	750	800	783	3 800	6 867	7 500	4 500	7 867	8 833	1 600	1 667	1 733
ТӨ	**104.5**	**101.0**	650	620	645	3 700	6 800	8 000	4 000	7 000	10 000	1 600	1 600	1 630
Зүүн бүс														
ДД	**110.3**	**101.4**	640	700	630	4 000	6 700	8 500	4 800	7 800	9 500	1 400	1 500	1 567
СҮ	**103.7**	**100.8**	730	730	840	4 000	6 000	7 500	4 500	7 000	7 800	1 500	1 480	1 600
ХЭ	**104.0**	**100.6**	930	800	850	4 000	6 800	8 000	5 000	7 800	9 800	1 600	1 600	1 583
Улаанбаатар														
УБ	**103.9**	**99.7**	715	690	716	4 105	7 190	8 145	4 665	7 750	8 890	1 675	1 670	1 650

	Хүнсний гол нэрийн барааны нэгжийн үнэ, төг														
	Шингэн сүү, л			Элсэн чихэр, кг			Ногоон цай, 2 кг			Төмс, кг			Сонгино, кг		
	2011.V	2012.V	2013.V	2011.V	2012.V	2013.V	2011.V	2012.V	2013.V	2011.V	2012.V	2013.V	2011.V	2012.V	2013.V
Баруун бүс															
БӨ	1 500	1 500	1 500	1 900	1 733	1 700	3 700	4 266	4 067	1 000	500	200	1 166	1 200	1 500
ГО	1 300	1 600	1 800	1 700	1 700	1 700	5 500	5 500	5 000	800	600	567	1 200	1 500	1 500
ЗА	1 600	1 700	1 933	1 800	1 700	1 767	3 800	3 800	4 133	600	900	800	1 500	1 500	1 500
УВ	1 000	1 000	1 100	1 800	1 700	1 867	5 000	4 833	6 000	800	767	567	1 500	1 500	2 167
ХО	1 600	1 500	1 933	1 800	1 767	1 933	4 800	5 000	7 833	500	500	200	1 500	1 500	2 067
Хангайн бүс															
АР	1 500	1 500	1 500	1 700	1 800	1 800	3 300	2 500	2 800	900	900	500	1 000	1 000	1 000
БХ	1 500	1 200	1 700	1 800	1 800	1 567	4 300	4 500	3 800	800	800	767	1 200	1 200	1 500
БУ	1 200	1 000	1 000	1 800	1 800	1 800	3 500	3 500	4 000	800	800	800	1 100	1 000	1 500
ОР	1 200	1 200	1 133	1 500	1 600	1 600	5 000	4 500	4 167	800	600	700	1 000	1 200	1 367
ӨВ	2 000	1 600	1 500	1 800	1 600	1 550	4 500	4 233	4 500	800	800	500	850	850	1 700
ХӨ	1 500	1 200	1 500	1 700	1 800	1 767	5 200	5 200	4 650	700	967	633	1 400	1 233	1 733
Төвийн бүс															
ГС	1 600	1 100	1 000	1 500	1 500	1 517	3 000	3 900	4 033	750	750	600	900	650	1 033
ДА	900	850	1 000	1 700	1 700	1 670	4 500	3 800	4 400	750	800	600	1 000	1 000	1 750
ДО	1 800	2 000	2 000	1 550	1 550	1 500	4 500	5 000	4 500	900	800	800	1 000	1 000	1 425
ДУ	1 700	1 500	1 600	1 600	1 590	1 483	3 700	3 767	4 250	920	927	667	850	917	1 467
ӨМ	1 500	2 500	2 500	1 733	1 800	1 767	4 450	4 300	4 700	1 000	1 200	800	1 200	1 300	1 800
СЭ	700	933	1 000	1 600	1 667	1 633	4 200	4 967	4 933	800	1 167	700	2 000	1 067	1 733
ТӨ	1 100	1 000	1 000	1 700	1 500	1 500	4 200	4 800	4 000	850	1 000	700	900	900	1 500
Зүүн бүс															
ДД	800	1 000	1 133	1 500	1 600	1 600	3 600	3 800	4 167	600	700	633	700	800	1 533
СҮ	1 200	1 200	1 200	1 700	1 500	1 450	3 500	3 800	4 050	900	800	750	800	800	1 433
ХЭ	1 000	1 200	1 300	1 600	1 600	1 533	5 000	4 200	4 700	1 000	1 000	567	1 200	960	1 433
Улаанбаатар															
УБ	1 010	1 130	1 225	1 665	1 660	1 660	4 265	4 240	4 310	1 015	1 070	1 030	955	1 000	1 460

Хавсралт № 4

ХӨДӨӨ АЖ АХУЙН ЗАРИМ БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ДУНДАЖ ҮНЭ, сараар

төг

Аймаг, нийслэл	Үхрийн 1 ширхэг ширний дундаж үнэ					
	2 м-ээс доош урттай			2 м-ээс дээш урттай		
	2012 V	2013 IV	2013 V	2012 V	2013 IV	2013 V
Баруун бүс						
БӨ	20 000	25 000	28 000	-	-	-
ГО	16 000	-	-	25 000	-	-
ЗА	20 700	25 000	25 000	25 000	30 000	30 000
УВ	20 000	-	30 000	23 000	-	24 000
ХО	-	25 000	-	15 000	-	25 000
Хангайн бүс						
АР	25 000	25 000	30 000	35 000	40 000	35 000
БХ	-	25 000	25 000	30 000	28 000	32 000
БУ	23 500	29 000	27 500	33 500	35 000	33 500
ОР	20 000	25 000	25 000	30 000	35 000	35 000
ӨВ	25 000	20 000	25 000	32 000	25 000	30 000
ХӨ	25 000	20 000	28 000	30 000	25 000	-
Төвийн бүс						
ГС	-	28 000	25 000	25 000	28 000	35 000
ДА	-	28 000	28 000	20 000	40 000	39 000
ДУ	12 700	21 000	20 000	20 700	28 000	25 000
СЭ	20 000	30 000	25 000	30 000	40 000	35 000
ТӨ	28 000	30 000	30 000	32 000	40 000	40 000
Зүүн бүс						
ДД	20 000	25 000	27 000	25 000	33 000	35 000
СҮ	22 500	22 500	27 500	30 000	35 000	40 000
ХЭ	26 000	28 000	34 000	-	30 000	40 000
Улаанбаатар						
УБ	25 000	32 000	32 000	40 000	42 000	43 000

Хавсралт № 4-ийн үргэлжлэл

Аймаг, нийслэл	Адууны 1 ширхэг ширний дундаж үнэ		
	2012 V	2013 IV	2013 V
Баруун бүс			
БӨ	20 000	30 000	31 000
ГО	-	-	-
ЗА	30 000	30 000	30 000
УВ	-	-	30 000
ХО	15 000	30 000	30 000
Хангайн бүс			
АР	20 000	30 000	35 000
БХ	25 000	20 000	25 000
БУ	25 000	30 000	30 500
ОР	23 000	20 000	20 000
ӨВ	25 000	30 000	30 000
ХӨ	20 000	30 000	25 000
Төвийн бүс			
ГС	25 000	35 000	27 500
ДА	25 000	32 000	32 000
ДО	-	30 000	35 000
ДУ	23 000	31 000	30 000
СЭ	20 000	35 000	30 000
ТӨ	28 000	35 000	35 000
Зүүн бүс			
ДД	20 000	31 000	30 000
СҮ	22 500	30 000	32 500
ХЭ	27 000	30 000	37 000
Улаанбаатар			
УБ	25 000	35 000	37 000

Хавсралт № 4-ийн үргэлжлэл

Аймаг, нийслэл	Ямааны 1 кг ноолуурын дундаж үнэ					
	Цагаан			Бор		
	2012 V	2013 IV	2013 V	2012 V	2013 IV	2013 V
Баруун бүс						
БӨ	43 000	51 000	60 000	43 000	51 000	60 000
ГО	42 000	50 000	61 500	42 000	49 000	61 000
ЗА	43 500	60 000	61 500	43 500	58 000	61 500
УВ	43 000	55 000	55 000	43 000	54 000	54 000
ХО	41 000	52 000	59 000	-	-	59 000
Хангайн бүс						
АР	45 000	62 000	64 000	45 000	62 000	64 000
БХ	43 000	56 000	62 000	42 500	56 000	62 000
БУ	-	56 500	56 500	40 500	58 500	58 000
ОР	40 000	58 000	58 000	40 000	55 000	55 000
ӨВ	44 000	57 000	63 500	44 000	57 000	63 500
ХӨ	46 000	62 000	64 000	48 000	66 000	65 000
Төвийн бүс						
ГС	40 000	53 500	51 000	-	-	-
ДА	42 000	58 000	58 000	42 000	58 000	58 000
ДО	41 000	53 000	61 000	41 000	53 000	61 000
ДУ	42 300	55 000	61 000	-	-	-
ӨМ	-	53 000	52 000	-	53 000	52 000
СЭ	35 000	58 000	55 000	35 000	-	55 000
ТӨ	45 000	56 000	60 000	45 000	56 000	60 000
Зүүн бүс						
ДД	35 000	55 000	50 000	35 000	55 000	50 000
СҮ	37 500	55 000	53 000	35 000	55 000	53 000
ХЭ	-	52 000	50 000	-	-	-
Улаанбаатар						
УБ	41 000	57 000	61 000	41 000	57 000	55 000

Хавсралт № 4-ийн үргэлжлэл

Аймаг, нийслэл	Хонины ноостой 1 ширхэг нэхийний дундаж үнэ		
	2012 V	2013 IV	2013 V
Баруун бүс			
БӨ	4 500	4 500	7 000
ГО	7 500	7 200	-
ЗА	10 000	6 000	6 500
УВ	8 000	6 000	6 000
ХО	6 000	6 000	6 500
Хангайн бүс			
АР	8 000	6 000	8 000
БХ	8 000	6 000	7 000
БУ	8 000	4 500	7 500
ОР	7 500	5 000	5 000
ӨВ	5 000	5 000	5 500
ХӨ	8 000	5 000	9 000
Төвийн бүс			
ГС	9 000	5 000	6 500
ДА	8 000	5 000	5 000
ДО	5 000	4 000	7 000
ДУ	7 000	7 000	8 000
СЭ	6 500	4 000	6 000
ТӨ	9 000	5 000	8 000
Зүүн бүс			
ДД	7 000	4 500	5 000
СҮ	5 500	4 700	6 000
ХЭ	7 000	6 000	10 000
Улаанбаатар			
УБ	6 000	4 500	7 000

Хавсралт № 5

МОНГОЛ УЛСЫН НЭГДСЭН ТӨСВИЙН ОРЛОГО, ЗАРЛАГА, жил бүрийн эхний 5 сарын байдлаар

сая төг

	2012 I-V		2013 I-V	
	Дүн	дүнд эзлэх хувь	Дүн	дүнд эзлэх хувь
НИЙТ ОРЛОГО, ТУСЛАМЖИЙН ДҮН	**1 845 644.9**	**100.0**	**2 037 263.2**	**100.0**
ТОГТВОРЖУУЛАЛТЫН САН	25 482.2	1.4	25 857.6	1.3
НИЙТ ТЭНЦВЭРЖҮҮЛСЭН ОРЛОГО, ТУСЛАМЖИЙН ДҮН	1 820 162.7	98.6	2 011 405.7	98.7
УРСГАЛ ОРЛОГО	1 814 148.7	98.3	2 011 184.6	98.7
ТАТВАРЫН ОРЛОГО	1 629 022.7	88.3	1 793 626.6	88.0
1. Орлогын албан татвар	344 718.2	18.7	427 337.4	21.0
- Аж ахуйн нэгжийн	221 914.9	12.0	266 242.1	13.1
- Хүн амын	122 798.5	6.7	161 095.3	7.9
- Зарим бүтээгдэхүүний үнийн өсөлтийн	4.8	0.0	-	-
2. Нийгмийн даатгалын шимтгэл	246 409.3	13.4	308 954.1	15.2
3. Өмчийн татвар	7 579.0	0.4	12 754.2	0.6
4. Дотоодын бараа, үйлчилгээний татвар	604 795.4	32.8	692 369.9	34.0
- Нэмэгдсэн өртгийн татвар	489 563.6	26.5	513 691.3	25.2
- Онцгой албан татвар	96 127.4	5.2	157 699.3	7.7
- Тусгай зориулалтын орлого	19 104.3	1.0	20 979.3	1.0
5. Гадаад худалдааны орлого	130 670.6	7.1	124 227.4	6.1
6. Бусад татвар	294 850.2	16.0	227 983.7	11.2
ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	185 126.1	10.0	217 558.0	10.7
ХӨРӨНГИЙН ОРЛОГО	4 980.0	0.3	221.0	0.0
ТУСЛАМЖИЙН ОРЛОГО	1 034.0	0.1	0.0	0.0
НИЙТ ЗАРЛАГА, ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	**2 224 484.9**	**100.0**	**1 872 085.3**	**100.0**
НИЙТ ЗАРЛАГА	2 186 006.3	98.3	1 868 922.9	99.8
УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1 782 257.8	80.1	1 695 285.5	90.6
1. Бараа, үйлчилгээний зардал	724 883.5	32.6	873 743.2	46.7
- Цалин, хөлс	428 991.7	19.3	556 480.8	29.7
- Бараа, үйлчилгээний бусад зардал	295 891.9	13.3	317 262.4	16.9
2. Зээлийн үйлчилгээний төлбөр	36 930.6	1.7	44 610.8	2.4
3. Татаас ба шилжүүлэг	1 020 443.7	45.9	776 931.6	41.5
ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	403 748.5	18.2	173 637.4	9.3
Дотоод эх үүсвэр	390 593.1	17.6	168 945.0	9.0
- Хөрөнгө оруулалт	358 803.5	16.1	166 192.6	8.9
- Их засварын зардал	22 687.9	1.0	421.0	0.0
- Геологи хайгуулын зардал	754.7	0.0	1 034.9	0.1
- Ойжуулалт, байгаль орчны бусад арга хэмжээ	2 147.0	0.1	0.0	0.0
- Улсын нөөц бүрдүүлэх зардал	6 200.0	0.3	1 296.5	0.1
Гадаад эх үүсвэр	13 155.4	0.6	4 692.4	0.3
ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	38 478.7	1.7	3 162.4	0.2
- Гадаад зээлээр санхүүжих төсөл	10 596.5	0.5	9 446.9	0.5

Хавсралт № 6

ОРОН НУТГИЙН ТӨСВИЙН ОРЛОГО, ЗАРЛАГА, жил бүрийн эхний 5 сарын байдлаар

сая төг

Аймаг, нийслэл	Нийт орлого			Улсын төсвөөс олгосон санхүүгийн дэмжлэг		Нийт зарлага		
	2012 I-V	2013 I-V	2013 I-V / 2012 I-V %	2012 I-V	2013 I-V	2012 I-V	2013 I-V	2013 I-V / 2012 I-V %
Бүгд	**313 155.4**	**760 651.7**	**242.9**	**47 434.6**	**506 470.0**	**177 660.4**	**556 255.9**	**313.1**
				Баруун бүс				
Дүн	**19 246.9**	**122 955.3**	**638.8**	**7 425.1**	**112 390.1**	**16 962.2**	**97 252.1**	**573.3**
БӨ	2 995.6	27 913.5	931.8	1 570.0	26 092.1	2 667.2	22 140.2	830.1
ГО	4 567.9	21 221.3	464.6	239.4	19 294.6	3 220.3	14 920.7	463.3
ЗА	4 595.2	24 799.7	539.7	2 850.2	22 707.6	4 703.5	20 326.7	432.2
УВ	4 434.6	24 724.4	557.5	2 765.5	22 586.0	3 577.3	19 449.9	543.7
ХО	2 653.7	24 296.4	915.6	-	-	2 793.9	20 414.7	730.7
				Хангайн бүс				
Дүн	**44 462.3**	**157 037.8**	**353.2**	**11 789.8**	**126 975.3**	**47 972.3**	**119 787.6**	**249.7**
АР	4 458.9	25 508.8	572.1	2 593.0	23 169.6	3 596.3	18 817.0	523.2
БХ	4 645.2	24 368.8	524.6	2 892.3	22 380.0	3 637.9	19 645.8	540.0
БУ	3 555.5	18 850.5	530.2	1 046.6	11 878.2	2 630.0	13 411.5	509.9
ОР	22 928.8	26 714.0	116.5	-	-	30 052.8	19 109.8	63.6
ӨВ	4 171.2	27 081.9	649.3	2 701.6	24 464.4	3 863.8	22 316.9	577.6
ХӨ	4 702.8	34 513.7	733.9	2 556.3	31 675.9	4 191.4	26 486.6	631.9
				Төвийн бүс				
Дүн	**82 587.9**	**143 112.6**	**173.3**	**3 785.6**	**93 059.7**	**46 398.4**	**108 547.1**	**233.9**
ГС	1 930.7	6 351.6	329.0	702.5	4 737.9	1 660.3	4 140.0	249.4
ДА	5 097.8	21 929.9	430.2	-	-	4 197.2	16 849.9	401.5
ДО	5 858.0	16 806.0	286.9	-	-	4 277.9	13 282.1	310.5
ДУ	3 688.9	15 261.5	413.7	2 313.0	14 089.8	2 101.2	10 711.2	509.8
ӨМ	54 682.4	30 796.8	56.3	-	-	21 753.3	21 076.1	96.9
СЭ	6 442.5	26 447.5	410.5	-	-	7 564.0	21 621.9	285.9
ТӨ	4 887.7	25 519.3	522.1	770.1	22 064.8	4 844.4	20 865.9	430.7
				Зүүн бүс				
Дүн	**9 911.5**	**61 762.0**	**623.1**	**365.2**	**53 795.5**	**8 494.3**	**50 993.4**	**600.3**
ДД	3 068.5	20 372.0	663.9	-	-	2 311.2	16 246.3	702.9
СҮ	3 750.2	19 240.3	513.1	365.2	16 956.9	3 060.9	16 088.4	525.6
ХЭ	3 092.8	22 149.6	716.2	-	-	3 122.3	18 658.7	597.6
				Улаанбаатар				
Дүн	**156 946.9**	**275 784.0**	**175.7**	**24 068.9**	**112 073.3**	**57 833.2**	**179 675.7**	**310.7**
УБ	156 946.9	275 784.0	175.7	24 068.9	112 073.3	57 833.2	179 675.7	310.7

Хавсралт № 7

ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС УЛСЫН ТӨСӨВТ ТӨВЛӨРҮҮЛЭХ ОРЛОГО, жил бүрийн эхний 5 сарын байдлаар

сая төг

Аймаг, нийслэл	2012 I-V	2013 I-V	2013 I-V / 2012 I-V %
Бүгд	**45 248.4**	**5 934.8**	**13.1**
ДА	1 501.5	-	-
ДО	450.0	-	-
ОР	27 208.8	1 500.0	5.5
ӨМ	14 588.1	800.0	5.5
СЭ	1 500.0	-	-
УБ	-	3 634.8	-

Хавсралт № 8

Гадаад худалдааны нийт эргэлт, жил бүрийн эхний 5 сарын байдлаар

мян.ам.долл

Үзүүлэлт	2012 I-V	2013 I-V	2013 I-V / 2012 I-V %
Нийт бараа эргэлт	**4 346 988.1**	**4 111 304.6**	**94.6**
Экспорт	**1 698 995.8**	**1 643 253.3**	**96.7**
Валютын төлбөртэй худалдаа	1 696 793.2	1 641 586.9	96.7
Гадаадын тусламжийн бараа	169.6	-	-
Гадаадын захиалагчийн материалаар хийсэн бараа	1 243.2	1597.7	128.5
Бусад	789.8	68.7	8.7
Импорт	**2 647 992.3**	**2 468 051.3**	**93.2**
Валютын төлбөртэй худалдаа	2 243 538.6	2 266 711.2	101.0
Бараа солилцоо	-	6.1	-
Гадаадын тусламжийн бараа	57 204.4	32 872.5	57.5
Хөрөнгө оруулалтаар нийлүүлсэн бараа	343 202.7	162 243.9	47.3
Гадаадын зээлийн хөрөнгөөр нийлүүлсэн бараа	2 145.8	5 674.4	264.4
Гадаадын захиалагчийн материал, эд зүйлс	303.1	470.5	155.2
Бусад	1 597.7	72.7	4.6

Хавсралт № 9

Экспорт, импорт, барааны бүлгээр, жил бүрийн эхний 5 сарын байдлаар

мян.ам.долл

Барааны бүлэг	2012 I-V		2013 I-V	
	Дүн	Дүнд эзлэх хувь	Дүн	Дүнд эзлэх хувь
Экспорт	**1 698 995.8**	**100.0**	**1 643 253.3**	**100.0**
Эрдэс бүтээгдэхүүн	1 537 225.6	90.5	1 329 260.7	80.9
Нэхмэл болон нэхмэл бүтээгдэхүүн	80 182.6	4.7	118 131.3	7.2
Үнэт ба хагас үнэт чулуу, үнэт металл, гоёлын зүйлс, зоос	38 893.7	2.3	126 256.8	7.7
Түүхий болон боловсруулсан арьс, шир, ангийн үс, эдгээрээр хийсэн эдлэл	13 587.5	0.8	18 075.9	1.1
Авто, агаарын замын тээврийн хэрэгсэл, тэдгээрийн эд анги	3 674.8	0.2	8 995.2	0.5
Үндсэн төмөрлөг болон түүгээр хийсэн бүтээгдэхүүн	7 748.2	0.5	8 012.6	0.5
Мал, амьтад, тэдгээрээс гаралтай бүтээгдэхүүн	7 644.2	0.4	8 192.6	0.5
Машин, механик төхөөрөмж, цахилгаан хэрэгсэл, дуу хураагч, зурагт, тэдгээрийн эд анги, сэлбэг	4 264.4	0.3	15 176.5	0.9
Бусад	5 774.8	0.3	11 151.7	0.7
Импорт	**2 647 992.3**	**100.0**	**2 468 051.3**	**100.0**
Машин, механик төхөөрөмж, цахилгаан хэрэгсэл, дуу хураагч, зурагт, тэдгээрийн эд анги, сэлбэг	649 415.0	24.5	556 984.4	22.6
Эрдэс бүтээгдэхүүн	604 992.0	22.8	621 759.9	25.2
Авто, агаарын замын тээврийн хэрэгсэл, тэдгээрийн эд анги	603 338.8	22.8	555 711.8	22.5
Үндсэн төмөрлөг болон түүгээр хийсэн бүтээгдэхүүн	203 505.4	7.7	172 919.2	7.0
Хүнсний бэлэн бүтээгдэхүүн	131 282.7	5.0	144 201.8	5.8
Хими, химийн үйлдвэрийн бүтээгдэхүүн	103 922.0	3.9	103 174.3	4.2
Хуванцар, каучук, түүгээр хийсэн эдлэл	89 123.8	3.4	84 523.5	3.4
Хараа зүй, гэрэл, кино зураг, хэмжүүр, хяналт, эмнэлэг, мэс заслын багаж, цаг, хөгжмийн зэмсэг	47 457.8	1.8	25 853.7	1.0
Чулуу, гөлтгөнө, цемент, шөрмөсөн чулуун зүйлс, шил, шилэн сав	42 391.7	1.6	41 139.2	1.7
Бусад	172 563.2	6.5	161 783.4	6.6

Хавсралт № 10

Төллөсөн хээлтэгч, төллөлтийн хувь, жил бүрийн эхний 5 сарын байдлаар

Малын төрөл	Төллөсөн хээлтэгч, мян.толгой			Төллөлтийн хувь		
	2011 I-V	2012 I-V	2013 I-V	2011 I-V	2012 I-V	2013 I-V
Бүгд	**11 836.8**	**12 851.6**	**14 612.4**	**76.2**	**81.9**	**82.3**
Гүү	255.7	324.6	397.2	43.1	50.6	56.7
Үнээ	419.9	558.4	661.9	46.6	57.8	63.3
Ингэ	34.2	40.7	41.8	37.7	42.3	39.8
Эм хонь	5 786.8	6 206.2	7 102.8	81.5	87.2	86.0
Эм ямаа	5 340.1	5 721.7	6 408.7	78.0	83.3	83.9

Хавсралт № 11

Бойжуулсан төл, бойжилтын хувь, жил бүрийн эхний 5 сарын байдлаар

Малын төрөл	Бойжуулсан төл, мян.толгой			Бойжилтын хувь		
	2011 I-V	2012 I-V	2013 I-V	2011 I-V	2012 I-V	2013 I-V
Бүгд	**11 561.7**	**12 711.6**	**14 397.0**	**97.4**	**98.7**	**98.2**
Унага	249.3	316.2	388.7	97.5	97.8	97.9
Тугал	411.9	547.4	650.0	98.1	98.3	98.2
Ботго	33.5	40.0	41.2	97.9	98.5	98.5
Хурга	5 654.7	6 153.0	7 013.3	97.5	98.9	98.4
Ишиг	5 212.2	5 654.9	6 303.8	97.3	98.5	97.9

Хавсралт № 12

Зүй бусаар хорогдсон том мал, оны эхний малд хорогдлын эзлэх хувь, жил бүрийн эхний 5 сарын байдлаар

Малын төрөл	Хорогдсон том мал, мян.толгой			Оны эхний малд том малын хорогдлын эзлэх хувь		
	2011 I-V	2012 I-V	2013 I-V	2011 I-V	2012 I-V	2013 I-V
Бүгд	**437.1**	**238.4**	**454.8**	**1.3**	**0.7**	**1.1**
Адуу	16.9	12.4	22.2	0.9	0.6	1.0
Үхэр	35.7	22.2	49.4	1.6	0.9	1.9
Тэмээ	0.8	0.5	0.6	0.3	0.2	0.2
Хонь	185.0	94.4	180.8	1.3	0.6	1.0
Ямаа	198.7	108.8	201.8	1.4	0.7	1.1

Хавсралт № 13

Мал төллөлт, төл бойжилт, зүй бусаар хорогдсон том мал, өвчнөөр хорогдсон мал, жил бүрийн эхний 5 сарын байдлаар

Аймаг, нийслэл	Төллөсөн хээлтэгч, мян.толгой			Төллөлтийн хувь			Бойжуулсан төл, мян.толгой			Бойжилтын хувь		
	2011 I-V	2012 I-V	2013 I-V	2011 I-V	2012 I-V	2013 I-V	2011 I-V	2012 I-V	2013 I-V	2011 I-V	2012 I-V	2013 I-V
Дүн	**11 836.8**	**12 851.6**	**14 612.4**	**76.2**	**81.9**	**82.3**	**11 561.7**	**12 711.6**	**14 397.0**	**97.4**	**98.7**	**98.2**
Баруун бүс												
Дүн	**2 897.4**	**3 084.3**	**3 612.6**	**81.2**	**85.1**	**87.4**	**2 795.4**	**3 033.7**	**3 551.6**	**96.4**	**98.2**	**98.2**
БӨ	460.6	482.9	592.8	88.7	85.3	94.6	448.5	473.3	584.8	97.4	97.9	98.7
ГО	548.1	579.3	673.0	80.1	87.0	85.8	530.2	573.3	665.3	96.7	98.7	98.7
ЗА	595.6	734.7	831.9	76.1	88.5	87.0	579.8	725.6	814.5	97.3	98.5	97.8
УВ	671.2	628.4	752.3	83.5	79.0	83.8	660.4	612.3	738.6	98.3	97.3	98.0
ХО	621.9	659.0	762.5	79.7	86.0	87.8	576.5	649.0	748.4	92.7	98.4	98.1
Хангайн бүс												
Дүн	**4 206.3**	**4 740.2**	**5 351.9**	**73.6**	**81.9**	**81.6**	**4 049.0**	**4 659.2**	**5 246.7**	**96.2**	**98.4**	**97.8**
АР	1 004.0	1 108.3	1 279.3	81.1	86.2	87.6	940.8	1 083.8	1 241.3	93.7	97.8	97.0
БХ	654.0	742.2	870.4	69.8	80.7	81.0	642.5	733.5	859.3	98.2	98.6	98.4
БУ	787.8	933.1	943.0	73.1	87.3	81.9	743.5	909.1	917.9	94.4	98.6	97.3
ОР	68.6	65.4	75.4	82.1	85.8	87.1	68.4	65.0	75.2	99.4	98.9	99.5
ӨВ	726.6	836.3	1 049.2	77.9	86.3	88.1	712.2	837.0	1 048.7	97.8	99.5	99.1
ХӨ	965.3	1 054.8	1 134.6	66.7	71.9	71.0	941.7	1 030.7	1 104.3	97.5	97.7	97.3
Төвийн бүс												
Дүн	**2 725.8**	**2 856.0**	**3 309.3**	**74.4**	**78.3**	**79.7**	**2 717.0**	**2 861.6**	**3 302.9**	**99.1**	**99.4**	**99.1**
ГС	62.0	66.7	77.4	84.6	77.5	75.2	62.4	66.4	76.7	99.7	99.2	98.3
ДА	108.8	111.7	116.4	83.7	91.2	89.7	108.3	111.3	115.3	99.4	99.6	99.0
ДО	320.0	328.1	411.8	68.9	65.4	73.0	323.2	330.7	414.9	99.9	99.9	99.8
ДУ	399.5	466.9	630.8	71.4	84.2	91.5	399.6	472.5	638.6	99.7	99.8	99.8
ӨМ	314.9	327.6	391.0	60.4	68.6	68.0	317.2	330.6	396.0	99.9	99.9	100.0
СЭ	465.7	453.9	469.0	76.9	78.2	76.8	460.9	451.9	463.3	98.9	99.5	98.6
ТӨ	1 055.0	1 101.1	1 212.9	80.6	83.1	82.0	1 045.3	1 098.1	1 198.1	98.3	99.0	98.4
Зүүн бүс												
Дүн	**1 899.6**	**2 059.2**	**2 214.2**	**77.7**	**82.3**	**80.4**	**1 893.4**	**2 046.4**	**2 173.3**	**99.2**	**99.0**	**97.7**
ДД	402.1	372.5	354.6	74.0	75.4	66.0	399.9	368.2	330.5	99.0	98.5	93.0
СҮ	669.4	722.7	822.3	78.0	80.0	82.7	669.3	724.3	821.5	99.3	99.4	99.0
ХЭ	828.2	963.9	1 037.3	79.5	87.4	84.8	824.2	953.9	1 021.3	99.3	98.8	98.2
Улаанбаатар												
УБ	**107.7**	**111.9**	**124.3**	**77.6**	**83.8**	**84.3**	**106.9**	**110.8**	**122.5**	**99.1**	**98.7**	**98.4**

Хавсралт № 13-ийн үргэлжлэл

Аймаг, нийслэл	Хорогдсон том мал, мян.толгой			Оны эхний малд хорогдлын эзлэх хувь			Өвчнөөр хорогдсон мал, мян.толгой			Зүй бус хорогдолд өвчний хорогдлын эзлэх хувь		
	2011 I-V	2012 I-V	2013 I-V	2011 I-V	2012 I-V	2013 I-V	2011 I-V	2012 I-V	2013 I-V	2011 I-V	2012 I-V	2013 I-V
Дүн	**437.2**	**238.4**	**454.8**	**1.3**	**0.7**	**1.1**	**14.1**	**13.4**	**21.8**	**3.2**	**5.6**	**4.8**
Баруун бүс												
Дүн	**138.0**	**80.9**	**114.0**	**1.9**	**0.9**	**1.2**	**4.3**	**4.2**	**6.7**	**3.1**	**5.1**	**5.9**
БӨ	8.7	8.7	7.5	0.8	0.7	0.5	1.5	1.3	0.7	17.3	15.3	9.0
ГО	41.5	24.2	24.7	3.2	1.5	1.3	0.7	0.3	1.0	1.8	1.3	4.0
ЗА	20.6	9.7	49.5	1.2	0.5	2.2	0.5	1.0	2.0	2.5	10.7	4.0
УВ	18.8	25.1	19.6	1.2	1.4	1.0	1.3	1.1	2.5	7.1	4.3	12.6
ХО	48.4	13.2	12.7	3.0	0.7	0.6	0.2	0.4	0.6	0.5	3.0	4.4
Хангайн бүс												
Дүн	**209.7**	**99.6**	**230.5**	**1.7**	**0.7**	**1.5**	**5.1**	**3.9**	**8.3**	**2.4**	**4.0**	**3.6**
АР	84.0	48.8	102.8	3.1	1.6	3.0	0.6	0.4	1.8	0.8	0.9	1.7
БХ	13.8	11.5	41.8	0.7	0.5	1.6	0.8	0.5	1.0	5.7	4.5	2.3
БУ	55.0	12.4	22.1	2.4	0.5	0.9	2.0	1.5	3.7	3.7	12.1	16.7
ОР	0.7	0.2	0.3	0.4	0.1	0.2	0.0	0.0	0.0	6.8	27.0	1.9
ӨВ	18.3	4.0	11.5	0.9	0.2	0.4	0.1	0.2	0.9	0.6	4.0	7.6
ХӨ	37.9	22.6	52.0	1.2	0.7	1.4	1.5	1.3	1.0	3.9	5.6	1.9
Төвийн бүс												
Дүн	**37.0**	**22.5**	**36.3**	**0.5**	**0.3**	**0.4**	**3.3**	**3.4**	**5.6**	**8.8**	**15.3**	**15.3**
ГС	0.1	0.2	0.5	0.1	0.1	0.2	0.0	0.0	0.1	1.3	23.2	14.3
ДА	1.1	0.7	2.1	0.4	0.3	0.8	0.0	0.0	0.0	1.6	3.2	0.8
ДО	1.4	7.3	1.4	0.1	0.6	0.1	0.1	0.3	0.3	8.5	3.8	21.6
ДУ	0.7	0.3	0.6	0.1	0.0	0.0	0.0	-	0.0	3.7	-	1.4
ӨМ	2.1	1.8	1.2	0.2	0.2	0.1	0.2	0.1	0.0	7.8	3.7	3.5
СЭ	5.9	2.3	5.2	0.5	0.2	0.4	0.3	0.4	0.9	5.4	18.4	17.6
ТӨ	25.7	10.0	25.3	0.9	0.3	0.8	2.6	2.6	4.2	10.2	26.3	16.6
Зүүн бүс												
Дүн	**51.2**	**34.0**	**71.7**	**1.0**	**0.6**	**1.2**	**1.1**	**1.3**	**0.8**	**2.1**	**3.9**	**1.1**
ДД	4.7	11.3	42.6	0.4	1.0	3.5	0.2	0.3	0.1	4.7	3.1	0.3
СҮ	39.2	11.5	16.6	2.0	0.6	0.7	0.2	0.1	0.4	0.6	1.1	2.2
ХЭ	7.2	11.2	12.5	0.3	0.5	0.5	0.6	0.9	0.3	8.8	7.7	2.5
Улаанбаатар												
УБ	**1.5**	**1.4**	**2.2**	**0.6**	**0.5**	**0.7**	**0.3**	**0.5**	**0.5**	**20.8**	**37.7**	**21.1**

Хавсралт № 14

Аж үйлдвэрийн салбарын бүтээгдэхүүний нийт үйлдвэрлэл, дэд салбараар, 2005 оны зэрэгцүүлэх үнээр, жил бүрийн эхний 5 сарын байдлаар

сая төг

Аж үйлдвэрийн салбар	2012 V	2013 V	2012 I-V	2013 I-V	2013 I-V / 2012 I-V %
Нийт дүн	**192 697.5**	**189 452.9**	**855 516.0**	**871 950.8**	**101.9**
Уул уурхай, олборлох аж үйлдвэр	**115 193.3**	**109 807.9**	**495 018.0**	**487 253.7**	**98.4**
Нүүрс олборлолт	20 789.9	19 175.4	114 938.0	103 404.7	90.0
Газрын тос олборлолт	15 330.6	20 573.8	77 394.9	97 647.0	126.2
Металлын хүдэр олборлолт	77 023.3	69 171.9	293 307.4	281 790.4	96.1
Бусад ашигт малтмал олборлолт	2 049.5	886.8	9 377.7	4 411.5	47.0
Боловсруулах аж үйлдвэр	**62 200.9**	**62 891.6**	**253 231.7**	**269 647.2**	**106.5**
Хүнсний бүтээгдэхүүн, ундаа үйлдвэрлэл	26 684.3	24 901.4	127 016.2	125 385.1	98.7
Тамхи үйлдвэрлэл	2 722.8	2 075.4	7 885.4	4 715.2	59.8
Нэхмэлийн үйлдвэрлэл	5 942.4	8 312.7	27 937.5	29 623.6	106.0
Хувцас үйлдвэрлэл, үслэг арьс боловсруулалт	750.5	594.8	2 576.6	2 858.4	110.9
Арьс, шир боловсруулах, ширэн эдлэл, гутал үйлдвэрлэл	1 654.3	3 166.2	2 022.6	6 186.5	305.9
Мод, модон эдлэл үйлдвэрлэл	183.4	121.9	988.7	921.3	93.2
Цаас, цаасан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	385.2	244.6	1 756.4	1 174.8	66.9
Нийтлэх, хэвлэх, дуу бичлэг хийх ажиллагаа	1 561.6	1 807.8	5 359.0	6 870.1	128.2
Кокс, шахмал түлш үйлдвэрлэл	4 731.8	4 430.5	21 709.5	41 825.7	192.7
Химийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	2 067.8	2 973.1	8 973.3	11 642.0	129.7
Резин болон хуванцар бүтээгдэхүүн	922.8	521.9	3 742.8	2 889.5	77.2
Төмөрлөг бус эрдэс бодисоор хийсэн эдлэл үйлдвэрлэл	5 967.0	5 212.0	13 882.1	9 491.8	68.4
Төмрийн үйлдвэрлэл	6 795.2	8 149.2	23 600.5	25 162.6	106.6
Машин, тоног төхөөрөмжөөс бусад төмөр эдлэл үйлдвэрлэл	16.4	19.3	21.5	28.2	131.3
Бичиг хэргийн болон тооцоолох техник үйлдвэрлэл	503.7	174.8	2 626.7	288.6	11.0
Цахилгаан хэрэгсэл үйлдвэрлэл	366.7	61.2	1 791.8	149.6	8.3
Эмнэлгийн багаж хэрэгсэл, нарийн хэмжүүр, хараа зүйн хэрэгсэл үйлдвэрлэл	0.6	0.7	3.4	2.7	80.2
Тээврийн бусад хэрэгсэл үйлдвэрлэл	1.4	39.4	161.6	173.4	107.3
Тавилга үйлдвэрлэл, боловсруулах үйлдвэрийн бусад	943.0	84.5	1 176.0	258.0	21.9
Цахилгаан, дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэл, усан хангамж	**15 303.3**	**16 753.3**	**107 266.3**	**115 049.9**	**107.3**
Цахилгаан, дулаан, уур үйлдвэрлэл	14 126.9	15 561.6	101 415.4	109 127.6	107.6
Ус ариутгал, усан хангамж	1 176.4	1 191.7	5 850.9	5 922.4	101.2

Хавсралт № 15

Аж үйлдвэрийн салбарын гол нэр төрлийн зарим бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл,

жил бүрийн эхний 5 сарын байдлаар

Нэр төрөл	Хэмжих нэгж	2012 V	2013 V	2012 I-V	2013 I-V	2013 I-V / 2012 I-V %
Цахилгаан эрчим хүч	сая кВт.цаг	294.7	325.9	1 778.4	1 915.2	107.7
Дулааны эрчим хүч	мян.Гкал	313.1	336.5	4 518.4	4 851.1	107.4
Газрын тос	мян.баррел	280.2	376.0	1 414.5	1 784.7	126.2
Нүүрс	мян.т	1 984.3	1 830.2	10 970.3	9 869.5	90.0
Зэсийн баяжмал, 35%-ийн агуулгад шилжүүлснээр	мян.т	34.7	29.3	150.7	139.9	92.8
Молибдений баяжмал, 47%-ийн агуулгад шилжүүлснээр	т	341.9	325.4	1 743.1	1 597.0	91.6
Хайлуур жоншны баяжмал	мян.т	10.9	6.0	51.7	21.9	42.4
Алт	кг	498.7	782.2	1 497.0	2 934.8	196.0
Катодын зэс, 99%	т	191.5	180.2	926.1	886.4	95.7
Сүлжмэл эдлэл	мян.ш	64.9	62.2	258.0	256.1	99.3
Самнасан ноолуур	т	18.0	75.3	101.5	174.4	171.8
Хивс	мян.м2	74.2	89.8	387.0	439.1	113.5
Тэмээний ноосон хөнжил	мян.м	0.3	1.0	2.5	5.7	228.0
Зүсмэл материал	м3	148.3	450.3	2 101.1	2 634.5	125.4
Шохой	мян.т	5.4	9.2	24.0	21.6	89.9
Цемент	мян.т	45.9	43.9	102.7	61.1	59.5
Сонин	сая х.д.х	5.0	6.7	20.7	22.6	109.2
Малын мах	т	7.2	18.9	1 189.3	1 028.4	86.5
Хиаман төрлийн бүтээгдэхүүн	т	172.8	189.0	784.8	938.0	119.5
Гурил	т	6 251.6	3 969.0	30 725.3	30 438.4	99.1
Талх	т	2 117.4	2 413.8	10 044.1	10 821.8	107.7
Нарийн боов	т	1 113.8	1 647.4	5 402.7	7 003.9	129.6
Гоймон	т	4.9	109.8	448.4	740.7	165.2
Амтат ус, ундаа	мян.л	7 776.4	7 252.6	28 518.0	31 360.6	110.0
Архи, дарс	мян.л	2 007.9	1 675.5	10 954.4	9 444.4	86.2
Спирт	мян.л	262.6	95.4	1 892.6	1 083.1	57.2

Хавсралт № 15

Аж үйлдвэрийн салбарын борлуулсан бүтээгдэхүүн, дэд салбараар,

оны үнээр, жил бүрийн эхний 5 сарын байдлаар

сая төг

Аж үйлдвэрийн салбар	2012 V	2013 V	2012 I-V	2013 I-V	Үүнээс: гадаадад	Дүнд эзлэх хувь	
						2012 I-V	2013 I-V
Аж үйлдвэр бүгд	**539 661.4**	**504 081.7**	**2 322 759.8**	**2 349 792.8**	**1 403 188.9**	**100.0**	**100.0**
Уул уурхай, олборлох аж үйлдвэр	**314 788.3**	**261 041.9**	**1 398 387.4**	**1 300 102.7**	**1 054 742.5**	**60.2**	**55.4**
Нүүрс олборлолт	82 769.2	60 922.8	397 081.4	264 354.9	194 149.1	17.1	11.3
Газрын тос олборлолт	39 991.0	52 977.8	176 020.7	242 553.8	242 553.8	7.6	10.3
Металлын хүдэр олборлолт	185 730.6	144 128.3	798 128.4	782 243.3	609 670.2	34.4	33.3
Бусад ашигт малтмал олборлолт	6 297.5	3 013.0	27 157.0	10 950.6	8 369.3	1.2	0.5
Боловсруулах аж үйлдвэр	**190 174.9**	**205 878.2**	**714 919.0**	**818 609.3**	**348 446.4**	**30.8**	**34.8**
Хүнсний бүтээгдэхүүн, ундаа үйлдвэрлэл	64 482.2	88 880.6	281 499.4	313 382.8	1 476.1	12.1	13.3
Мах, загас, жимс, ногоо, өөх, тос боловсруулалт	6 076.3	21 672.8	28 630.0	59 533.9	1 029.1	10.2 *	19.0 *
Сүү, сүүн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	4 153.6	4 202.7	16 862.5	19 807.9	-	6.0 *	6.3 *
Үр тарианы гурил, цардуул, малын тэжээл үйлдвэрлэл	5 974.6	3 684.1	24 455.4	18 515.8	-	8.7 *	5.9 *
Хүнсний бусад бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	6 547.0	8 462.7	30 701.2	37 382.0	-	10.9 *	11.9 *
Ундаа үйлдвэрлэл /согтууруулах ундаа ороод/	41 730.8	50 858.3	180 850.3	178 143.3	447.1	64.2 *	56.8 *
Тамхи үйлдвэрлэл	3 833.9	7 025.6	16 826.8	23 128.9	-	0.7	1.0
Нэхмэлийн үйлдвэрлэл	9 795.2	7 900.7	48 965.7	43 247.2	12 386.6	2.1	1.8
Хувцас үйлдвэрлэл, үслэг арьс боловсруулалт	484.9	1 540.5	3 533.0	8 254.3	2 595.2	0.2	0.4
Арьс, шир боловсруулах, ширэн эдлэл, гутал үйлдвэрлэл	533.5	137.1	881.9	2 231.5	1 529.9	0.0	0.1
Мод, модон эдлэл үйлдвэрлэл	1 214.2	837.0	4 320.8	4 754.0	-	0.2	0.2
Нийтлэх, хэвлэх, дуу бичлэг хийх ажиллагаа	2 147.7	2 204.4	8 468.1	9 559.4	-	0.4	0.4
Цаас, цаасан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	1 264.0	981.3	5 228.5	4 797.3	-	0.2	0.2
Кокс, шахмал түлш үйлдвэрлэл	70 618.9	61 878.0	213 248.4	306 218.6	305 464.7	9.2	13.0
Химийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	5 895.7	4 020.3	22 164.3	20 919.1	-	1.0	0.9
Резин болон хуванцар бүтээгдэхүүн	564.9	505.5	1 222.0	1 275.2	-	0.1	0.1
Төмөрлөг бус эрдэс бодисоор хийсэн эдлэл үйлдвэрлэл	12 607.8	11 221.9	32 920.2	25 901.2	-	1.4	1.1
Төмрийн үйлдвэрлэл	13 003.4	16 660.6	60 554.6	48 753.9	24 779.3	2.6	2.1
Машин, тоног төхөөрөмжөөс бусад төмөр эдлэл үйлдвэрлэл	2 791.6	1 565.9	10 270.1	3 783.9	186.2	0.4	0.2
Бичиг хэргийн болон тооцоолох техник үйлдвэрлэл	148.3	175.2	2 052.9	611.8	-	0.1	0.0
Цахилгаан хэрэгсэл үйлдвэрлэл	336.6	-	806.2	203.0	-	0.0	0.0
Эмнэлгийн багаж хэрэгсэл, нарийн хэмжүүр, хараа зүйн хэрэгсэл үйлдвэрлэл	20.4	10.4	88.1	51.3	-	0.0	0.0
Тээврийн бусад хэрэгсэл үйлдвэрлэл	262.2	222.5	1 073.1	1 091.8	-	0.0	0.0
Тавилга үйлдвэрлэл, боловсруулах үйлдвэрийн бусад	169.4	110.6	794.8	444.1	28.3	0.0	0.0
Цахилгаан, дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэл, усан хангамж	**34 698.3**	**37 161.6**	**209 453.4**	**231 080.8**	**-**	**9.0**	**9.8**
Цахилгаан, дулаан, уур үйлдвэрлэл	31 507.7	33 859.3	191 529.3	212 760.6	-	8.2	9.1
Ус ариутгал, усан хангамж	3 190.5	3 302.3	17 924.1	18 320.3	-	0.8	0.8

Тайлбар: * Бүлгийн дүнд эзлэх хувь

Хавсралт № 16

Төмөр зам, агаарын тээврийн үндсэн үзүүлэлт, жил бүрийн эхний 5 сарын байдлаар

Тээврийн төрөл, үзүүлэлтүүд	2011 I-V	2012 I-V	2013 I-V	2013 I-V / 2012 I-V %
I. Төмөр замын тээвэр				
Тээсэн ачаа, мян.т	7 009.0	8 387.1	8 213.7	97.9
дотоодын	3 400.8	3 915.7	4 296.9	109.7
гаргалт	2 117.6	2 905.0	2 340.9	80.6
оруулалт	648.9	911.3	875.6	96.1
дамжин өнгөрөх	841.7	655.1	700.2	106.9
Ачаа эргэлт, сая т.км	4 239.3	5 123.4	4 664.3	91.0
дотоодын	1 091.4	1 269.1	1 365.4	107.6
гаргалт	1 877.1	2 661.9	2 094.1	78.7
оруулалт	336.7	465.2	427.5	91.9
дамжин өнгөрөх	934.2	727.2	777.2	106.9
Зорчигчдын тоо, мян.хүн	1 479.4	1 599.8	1 534.6	95.9
олон улсад зорчсон	49.0	52.6	50.9	96.7
дотоодод зорчсон	1 430.4	1 547.2	1 483.7	95.9
Зорчигч эргэлт, сая хүн км	517.1	569.2	540.9	95.0
Шилжүүлсэн сая т.км	4 756.5	5 692.5	5 205.2	91.4
Тээврийн орлого, оны үнээр, сая төг	139 818.9	172 253.0	161 391.2	93.7
II. Агаарын тээвэр				
Тээсэн ачаа, т	700.1	1 483.6	1 494.2	100.7
шуудан	169.4	184.8	186.4	100.9
тээш	121.1	149.4	227.7	152.4
ачаа	409.6	1 149.4	1 080.0	94.0
Ачаа эргэлт, мян.т.км	1 467.9	3 772.7	2 782.3	73.7
шуудан	309.0	349.0	376.4	107.8
тээш	187.7	211.4	237.1	112.2
ачаа	971.2	3 212.3	2 168.7	67.5
Зорчигчдын тоо, мян.хүн	179.5	256.4	274.4	107.0
олон улсад зорчсон	119.5	153.9	146.6	95.3
дотоодод зорчсон	60.0	102.5	127.8	124.7
Зорчигч эргэлт, сая хүн км	286.7	409.5	406.2	99.2
Шилжүүлсэн сая т.км	27.5	41.0	39.7	97.1
Тээврийн орлого, оны үнээр, сая төг	46 293.7	69 862.1	75 636.5	108.3

Хавсралт № 19

Дэлхийн эдийн засаг, гадаад зах зээлийн тойм

АНУ-ын эдийн засаг

АНУ-ын Эдийн засгийн шинжилгээний товчооны урьдчилсан тооцоогоор (2013 оны 5 дугаар сарын 30-нд мэдээлснээр) зэрэгцүүлэх үнээрх дотоодын нийт бүтээгдэхүүн (ДНБ) 2013 оны 1 дүгээр улиралд өмнөх улирлынхаас 2.4 хувиар* өсчээ[1].

Хэрэглээний үнийн индекс 2013 оны 4 дүгээр сард өмнөх сарынхаас 0.4 хувиар буурч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1.1 хувиар өсчээ[2].

Гадаад худалдааны тэнцэл 2013 оны эхний 4 сард 163.9 тэрбум ам.долларын* алдагдалтай гарч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 25.6 тэрбум ам.долл буюу 13.5 хувиар* буурчээ[3].

Тус улсын Холбооны нөөцийн сан (Төв банк)-гийн урьдчилсан тооцоогоор аж үйлдвэрийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийн индекс 2013 оны 4 дүгээр сард өмнөх сарынхаас 0.5 хувиар буурч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1.9 хувиар өссөн байна[4].

Ажилгүйдлийн түвшин 2013 оны 4 дүгээр сард 7.5 хувь* болж, өмнөх сарынхаас 0.1 пунктээр буурсан** байна[2].

Япон улсын эдийн засаг

Япон улсын Эдийн засаг, нийгмийн судалгааны институтийн урьдчилсан тооцоогоор (2013 оны 5 дугаар сарын 16-нд мэдээлснээр) зэрэгцүүлэх үнээрх дотоодын нийт бүтээгдэхүүн 2013 оны 1 дүгээр улиралд өмнөх улирлынхаас 0.9 хувь*, өмнөх оны мөн үеийнхээс 3.5 хувиар өсчээ[5].

Хэрэглээний үнийн индекс 2013 оны 4 дүгээр сард 99.7 (2010=100) байгаа нь өмнөх сарынх 0.3 хувиар өсч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 0.7 хувиар буурчээ[6].

Гадаад худалдааны тэнцэл 2013 оны 4 дүгээр сард урьдчилсан гүйцэтгэлээр 3656.3 тэрбум иений алдагдалтай гарч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1600.5 тэрбум иен буюу 43.8 хувиар өсчээ[7].

Аж үйлдвэрийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийн индекс 2013 оны 4 дүгээр сард урьдчилсан гүйцэтгэлээр өмнөх сарынхаас 1.7 хувиар өсч*, өмнөх оны мөн үеийнхээс 2.3 хувиар буурчээ[8].

Ажилгүйдлийн түвшин 2013 оны 4 дүгээр сард 4.1 хувь* болж, өмнөх сарынхаас өөрчлөгдөөгүй байна[6].

Европын холбооны гишүүн орнуудын эдийн засаг

Европын холбооны статистикийн байгууллагын урьдчилсан тооцоогоор (2013 оны 6 дугаар сарын 5-нд мэдээлснээр) тус холбооны гишүүн 27 орны зэрэгцүүлэх үнээрх дотоодын нийт бүтээгдэхүүн 2013 оны эхний улиралд өмнөх улирлынхаас 0.1 хувь*, өмнөх оны мөн үеийнхээс 0.7 хувиар* буурсан байна.

Инфляцийн түвшин 2013 оны 4 дүгээр сард өмнөх сарынхаас 1.2 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1.4 хувиар нэмэгдсэн байна.

Гадаад худалдааны тэнцэл 2013 оны 3 дугаар сард 0.5 тэрбум еврогийн ашигтай гарсан бол өмнөх оны мөн үед 46.3 тэрбум еврогийн алдагдалтай гарч байжээ.

Аж үйлдвэрийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийн индекс 2013 оны 4 дүгээр сард өмнөх сарынхаас 0.7 хувь*, өмнөх оны мөн үеийнхээс 0.2 хувиар буурсан байна.

Ажилгүйдлийн түвшин 2013 оны 4 дүгээр сард урьдчилсан гүйцэтгэлээр 11.0 хувь болж, өмнөх сарынхаас өөрчлөлтгүй, өмнөх оны мөн үеийнхээс 0.7 пунктээр өсчээ[9].

ОХУ-ын эдийн засаг

ОХУ-ын Эдийн засаг, хөгжлийн яамны урьдчилсан тооцоогоор (2013 оны 6 дугаар сарын 4-нд мэдээлснээр) зэрэгцүүлэх үнээрх дотоодын нийт бүтээгдэхүүн 2013 оны эхний 4 сард өмнөх оны мөн үеийнхээс 1.8 хувиар өссөн байна[10].

Хэрэглээний үнийн индекс 2013 оны 5 дугаар сард өмнөх сарынхаас 0.7 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 7.4 хувиар нэмэгджээ.

Гадаад худалдааны тэнцэл 2013 оны эхний 3 сард 16.1 тэрбум ам.долларын ашигтай гарч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 2.0 тэрбум ам.долл буюу 11.1 хувиар буурсан байна.

Аж үйлдвэрийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийн индекс 2013 оны 4 дүгээр сард өмнөх сарынхаас 1.2 хувиар буурч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1.6 хувиар өсчээ.

Ажилгүйдлийн түвшин 2013 оны 4 дүгээр сард 5.6 хувь болж, өмнөх сарынхаас 0.1 пунктээр буурчээ[11].

***** - Улирлын нөлөөллийг тооцсон*

-АНУ-ын Хөдөлмөрийн яамны Хөдөлмөрийн Статистикийн товчооны 2013 оны 1-р сарын 4-нд мэдээлснээр

БНХАУ-ын эдийн засаг

БНХАУ-ын Үндэсний статистикийн товчооны урьдчилсан тооцоогоор (2013 оны 4 дүгээр сарын 28-нд мэдээлснээр) зэрэгцүүлэх үнээрх дотоодын нийт бүтээгдэхүүн 2013 оны эхний улиралд өмнөх улирлынхаас 1.6 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 7.7 хувиар өссөн байна.

Хэрэглээний үнийн индекс 2013 оны 4 дүгээр сард өмнөх оны мөн үеийнхээс 2.4 хувиар өсчээ[12].

Гадаад худалдааны тэнцэл 2013 оны эхний 4 сард 60.9 тэрбум ам.долларын ашигтай гарчээ[13].

Аж үйлдвэрийн салбарын нэмэгдэл өртөг 2013 оны 4 дүгээр сард өмнөх оны мөн үеийнхээс 9.3 хувиар өсчээ[12].

Зэсийн үнэ

Лондонгийн металлын биржид тонн цэвэр зэсийн үнэ 2013 оны 5 дугаар сард дунджаар 7229.17 ам.долл болж, өмнөх сарынхаас 25.8 ам.долл буюу 0.36 хувиар өсч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 690.8 ам.долл буюу 8.7 хувиар буурчээ[14] /Зураг 1/.

Алтны үнэ

Лондонгийн металлын биржид 1 унц алтны үнэ 2013 оны 5 дугаар сард дунджаар 1413.50 ам.долл болж, өмнөх сарынхаас 71.6 ам.долл буюу 4.8 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 172.0 ам.долл буюу 10.8 хувиар буурчээ[15] /Зураг 2/.

Газрын тосны үнэ

Нью-Йоркийн худалдааны биржид 1 баррел газрын тосны үнэ 2013 оны 5 дугаар сард дунджаар 94.80 ам.долл болж, өмнөх сарынхаас 2.6 ам.долл буюу 2.8 хувиар өсч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 0.1 ам.долл буюу 0.1 хувиар буурчээ[16] /Зураг 3/.

Зураг-1

Зураг-2

Зураг-3

Хөрөнгийн биржийн индекс

АНУ-ын хөрөнгийн биржийн Аж үйлдвэрийн Dow Jones индекс 2013 оны 5 дугаар сард дунджаар 15172.18 нэгж болж, өмнөх сарынхаас 496.27 нэгж буюу 3.4 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 2451.1 нэгж буюу 19.3 хувиар нэмэгджээ[17].

Токиогийн хөрөнгийн биржийн Nikkei-225 индекс 2013 оны 5 дугаар сард дунджаар 14532.41 нэгж болж, өмнөх сарынхаас 1345.90 нэгж буюу 10.21 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 5689.87 нэгж буюу 64.3 хувиар нэмэгджээ[17].

Лондонгийн хөрөнгийн биржийн FTSE-100 индекс 2013 оны 5 дугаар сард дунджаар 6647.36 нэгж болж, өмнөх сарынхаас 286.35 нэгж буюу 4.5 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1185.92 нэгж буюу 21.7 хувиар нэмэгджээ[17].

ХӨРӨНГИЙН БИРЖИЙН ИНДЕКС, сараар.

нэгж

Он	Аж үйлдвэрийн Dow Jones[1]	Nikkei-225[2]	FTSE-100[3]
2011 I	11802.37	10449.53	5971.59
II	12190.00	10622.27	6020.97
III	12081.48	9852.45	5856.92
IV	12434.88	9644.63	6007.86
V	12579.99	9650.78	5937.97
VI	12097.31	9541.53	5792.17
VII	12512.33	9996.68	5909.81
VIII	11326.62	9072.94	5271.31
IX	11175.45	8695.42	5228.49
X	11515.93	8733.56	5408.62
XI	11804.33	8506.11	5402.51
XII	12075.68	8507.32	5480.09
2011 I-XII	11957.57	9429.30	5681.39
2012 I	12550.89	8616.71	5694.45
II	12889.05	9242.33	5893.35
III	13079.47	9962.35	5875.40
IV	13030.75	9627.42	5725.58
V	12721.08	8842.54	5461.44
VI	12544.90	8638.08	5480.44
VII	12814.09	8760.68	5636.47
VIII	13135.12	8949.88	5796.95
IX	13418.50	8948.59	5805.44
X	13380.65	8827.39	5831.80
XI	12896.44	9059.86	5787.52
XII	13144.18	9814.38	5922.72
2012 I-XII	12965.31	9102.56	5743.26
2013 I	13615.32	11126.31	6161.87
II	13967.33	11336.44	6316.35
III	14418.26	12244.03	6435.58
IV	14675.91	13186.51	6361.01
V	15172.18	14532.41	6647.36

Тайлбар:

1. АНУ-ын хөрөнгийн биржийн индекс
2. Токиогийн хөрөнгийн биржийн индекс
3. Лондонгийн хөрөнгийн биржийн индекс

Эх үүсвэр:

1. *http://bea.gov*
2. *http://stats.bls.gov*
3. *http://www.census.gov/foreign-trade*
4. *http://www.federalreserve.gov*
5. *http://www.esri.cao.go.jp*
6. *http://www.stat.go.jp*
7. *http://www.customs.go.jp*
8. *http://www.meti.go.jp*
9. *http://epp.eurostat.ec.europa.eu*
10. *http://www.economy.gov.ru*
11. *http://www.gks.ru*
12. *http://www.stats.gov.cn*
13. *http://www.e-to-china.com*
14. *http://www.lme.com*
15. *http://www.lbma.org.uk*
16. *http://www.nymex.com*
17. *http://finance.yahoo.com*

Монгол Улсын Үндэсний статистикийн хороонд хэвлэв.

Хаяг :
14200 Улаанбаатар, Монгол Улс
Засгийн газрын III байр, өрөө-110
http://www.nso.mn
http://www.1212.mn
E-mail: information@nso.mn,
nso@magicnet.mn
Факс: (976-11)329271
Утас: 1212, 322424, 326414